

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

S T A T U T A S

1994 m. vasario 17 d. Nr. I-399

Vilnius

I DALIS SEIMO NARIO STATUSAS

1 skirsnis.

Seimo nario įgaliojimai ir priesaika

1 straipsnis. Pagrindines Lietuvos Respublikos Seimo nario teises bei pareigas apibrėžia Lietuvos Respublikos Konstitucija ir šis statutas, o kitas jo teises bei pareigas – ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai.

Pareigas eidamas, Seimo narys vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir negali būti varžomas jokių mandatų.

2 straipsnis. Seimo narių įgaliojimų laikas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią naujai išrinktas Seimas susirenka į pirmąjį posėdį. Nuo šio posėdžio pradžios baigiasi anksčiau išrinktų Seimo narių įgaliojimų laikas.

Išrinktas Seimo narys visas Tautos atstovo teises įgyja tik po to, kai Seimo posėdyje prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai. Neprisiekęs Seimo narys neturi šio statuto 2 skirsnyje nustatytų teisių, nesinaudoja šio statuto 3 skirsnyje numatytu veiklos aprūpinimu bei garantijomis ir negauna Seimo nario atlyginimo.

3 straipsnis. Nustatomas toks Lietuvos Respublikos Seimo nario priesaikos tekstas:

„Aš, (vardas, pavardė),
prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai;
prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą;
prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei.
Tepadeda man Dievas!“
Prisiekti leidžiama ir be paskutiniojo sakinio.

4 straipsnis. Seimo nario priesaiką priima Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkas, o jei jo nėra arba jei jis laikinai negali eiti šių pareigų – laikinai einantis jo pareigas Konstitucinio Teismo teisėjas.

Seimo narys prisiekia stovėdamas priešais priimančią priesaiką asmenį, skaitydamas priesaiką padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos.

Baigęs skaityti priesaiką, Seimo narys pasirašo vardinę priesaikos lapą.

Vardiniai priesaikos lapai perduodami priėmusiam priesaiką Konstitucinio Teismo pirmininkui ar teisėjui, kuris juos patikrina ir perskaito Seimo narių, įgijusių visas Tautos atstovo teises, sąrašą.

5 straipsnis. Seimo narys, šio statuto nustatyta tvarka neprisiekęs arba prisiekęs lygtinai, netenka Seimo nario mandato. Dėl to Seimas priima nutarimą.

Priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas, galima išbraukti tik paskutinįjį priesaikos sakinį. Šios nuostatos nesilaikymas, kaip ir atsisakymas pasirašyti vardinę priesaikos lapą arba

pasirašymas su išlyga, reiškia, kad Seimo narys neprisiekė. Tokiais atvejais pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 59 straipsnį Seimo narys netenka Seimo nario mandato.

Seimo narys privalo prisiekti iš naujo, jeigu po to, kai buvo nutrukę jo įgaliojimai, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus jis vėl tampa Seimo nariu.

Seimo narys turi prisiekti ne vėliau kaip per mėnesį nuo pirmojo posėdžio, kuriame jis dalyvavo.

6 straipsnis. Seimo nario pareigos, išskyrus jo pareigas Seime, nesuderinamos su jokiais kitomis pareigomis valstybinėse įstaigose ir organizacijose, taip pat su darbu verslo, komercijos bei kitose privačiose įstaigose ar įmonėse. Savo įgaliojimų laiką Seimo narys atleidžiamas nuo pareigos atlikti krašto apsaugos tarnybą.

Seimo narys gali būti skiriamas tik Ministru Pirmininku ar ministru.

7 straipsnis. Seimo narys turi Seimo nario pažymėjimą ir Seimo nario ženklą, kuriais jis naudojami savo įgaliojimų laikotarpiu. Šis pažymėjimas įteikiamas Seimo nariui po rinkimų rezultatų paskelbimo, o ženklas – po priesaikos priėmimo.

Seimo nario pažymėjimo ir ženklo pavyzdžius tvirtina Seimo valdyba.

8 straipsnis. Seimo nario įgaliojimai nutrūksta, kai:

1) pasibaigia įgaliojimų laikas arba susirenka į pirmąjį posėdį pirmalaikiuose rinkimuose išrinktas Seimas;

2) jis miršta;

3) atsistatydina raštišku pareiškimu;

4) teismas pripažįsta jį neveiksniu;

5) Seimas panaikina jo mandatą apkaltos proceso tvarka;

6) rinkimai pripažįstami negaliojančiais arba šiurkščiai pažeidžiamas Seimo rinkimų įstatymas;

7) pereina dirbti arba per 3 mėnesius neatsisako darbo, nesuderinamo su Seimo nario pareigomis;

8) netenka Lietuvos Respublikos pilietybės.

2 skirsnis. **Seimo nario veikla**

9 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo narys turi teisę:

1) balsuoti dėl visų svarstomų klausimų Seimo, komiteto ir komisijos, kurių narys jis yra, posėdžiuose;

2) rinkti ir būti išrinktas į bet kurias pareigas Seime;

3) dalyvauti diskusijoje visais svarstomais klausimais, žodžiu ir raštu pateikti pasiūlymus, pastabas, pataisas;

4) perduoti posėdžio pirmininkui nepasakytos savo kalbos tekstą, kad šis būtų įrašytas į posėdžio stenogramą;

5) siūlyti Seimui svarstyti klausimus;

6) rengti ir pateikti svarstyti Seimui įstatymų bei kitų teisės aktų projektus, taip pat teikti pasiūlymus dėl įstatymų, kurie turi būti apsvarstyti Seime;

7) Seimo posėdžiuose klausti pranešėjus ir papildomus pranešėjus;

8) daryti pareiškimus, pasakyti replikas, kalbėti dėl balsavimo motyvų, teikti pasiūlymus dėl posėdžio vedimo tvarkos, procedūros, prejudicialinių klausimų;

9) tiesiogiai ar per padėjėją gauti užregistruotų įstatymų projektų, Vyriausybės ir valdymo institucijų nutarimų projektų, taip pat įstatymų ir kitų Seimo bei jo Pirmininko, Seimo valdybos, Seniūnų sueigos priimtų dokumentų kopijas;

10) dalyvauti visų Seimo komitetų ir komisijų posėdžiuose, o prireikus dalyvauti valstybės valdžios ir valdymo institucijų posėdžiuose, kuriuose svarstomi jo pateikti klausimai, taip pat iš anksto pranešęs stebėti kitus posėdžius, kuriuose svarstomi jį dominantys klausimai, išskyrus susijusius su valstybės paslaptimi, kurių svarstymo tvarką nustato įstatymai;

11) kreiptis su paklausimais į Vyriausybės narius, kitų valstybės institucijų vadovus, pateikti jiems, taip pat Seimo pareigūnams klausimus;

12) ne dažniau kaip kartą per mėnesį savo veiklos klausimais pasinaudoti valstybiniu radiju ir televizija nemokamai.

Šių ir kitų teisių įgyvendinimo tvarką nustato kiti šio statuto straipsniai.

10 straipsnis. Seimo narys privalo dalyvauti Seimo posėdžiuose iš anksto numatytų balsavimų metu. Iš anksto numatytu balsavimu laikomas balsavimas, kuris buvo oficialiai paskelbtas ne vėliau kaip prieš 2 dienas iki balsavimo dienos.

Kiekvienas Seimo narys, išskyrus Seimo valdybos narius ir Vyriausybės narius, turi būti kurio nors komiteto narys ir dalyvauti jo darbe, taip pat būti kito komiteto nario pavaduotojas. Komiteto nariu ir jo pavaduotoju negali būti Seimo Pirmininkas. Seimo narys gali būti tik vieno komiteto narys.

11 straipsnis. Dalyvaudamas Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose, Seimo narys privalo laikytis šio statuto.

Jeigu Seimo narys negali dalyvauti Seimo posėdyje iš anksto numatytų balsavimų metu, apie tai jis turi pranešti posėdžių sekretoriatui ir nurodyti priežastis.

Jeigu Seimo narys negali dalyvauti komiteto ar komisijos posėdyje, apie tai jis turi pranešti komiteto ar komisijos pirmininkui, o jei jo nėra – pavaduotojui.

Seimo narys apie visas išvykas sesijos metu už Lietuvos Respublikos ribų, o Seimo posėdžių metu – ir apie išvykas Lietuvos teritorijoje turi pranešti komiteto, kurio narys jis yra, pirmininkui, o jei jo nėra – pavaduotojui.

Grįžęs iš komandiruotės, Seimo narys turi pateikti Seimo valdybai ar komitetui, kurio narys jis yra, ataskaitą apie užduočių įvykdymą.

12 straipsnis. Seimo narys turi nuolat susitikinėti su rinkėjais. Jis turi teisę kviesti susitikimuose dalyvauti valstybės įstaigų ir savivaldybių pareigūnus bei savivaldybių tarybų narius.

Seimo narys nagrinėja gautus rinkėjų pasiūlymus, pareiškimus bei skundus ir reikiamais atvejais siunčia juos svarstyti valstybės institucijoms.

Seimo nario kreipimąsi, taip pat jo persiūstus rinkėjų pasiūlymus, pareiškimus ir skundus pareigūnai, kuriems jie adresuoti, privalo išnagrinėti ir atsakyti Seimo nariui ne vėliau kaip per 20 dienų nuo gavimo dienos.

3 skirsnis.

Seimo nario veiklos aprūpinimas ir garantijos

13 straipsnis. Savivaldybės ir jų vykdomieji organai, valstybinių įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai privalo sudaryti sąlygas Seimo nariui susitikti su rinkėjais, pranešti apie tokių susitikimų laiką ir vietą, teikti kitokią būtina pagalbą bei informaciją. Atitinkamos savivaldybės privalo vienmandatėse apygardose išrinktiems Seimo nariams skirti ir išlaikyti nuolatines patalpas rinkėjams priimti. Savivaldybės turi prireikus suteikti daugiamandatėje rinkimų apygardoje išrinktiems Seimo nariams tinkamai įrengtas patalpas rinkėjams priimti ir susirinkimams rengti.

Seimo narys turi teisę reikalauti, kad jį neatidėliojant priimtų valstybinėse įmonėse, įstaigose ir organizacijose jo veiklos klausimais ir pateiktų reikiamą informaciją.

Seimo narys turi teisę nekliudomas lankytis visose įmonėse, įstaigose ir organizacijose. Lankymosi įmonėse, įstaigose ir organizacijose, kurių veikla susijusi su valstybės paslapties saugojimu, tvarką nustato įstatymai.

14 straipsnis. Jeigu Seimo nario manymu yra pažeistos piliečių teisės ir įstatymai, Seimo narys turi teisę tuoj pat pareikalauti raštu, kad pažeidimas būtų ištaisytas, arba gali kreiptis į atitinkamas institucijas ir pareigūnus. Pažeidimas nurodomas kartu su teisėsaugos ar kontroliuojančiojo organo atstovais surašytame protokole.

Už Seimo nario teisėtų reikalavimų nevykdymą kaltam pareigūnui įstatymų nustatyta tvarka gali būti skiriama drausminė nuobauda, jis gali būti atleidžiamas iš pareigų.

15 straipsnis. Seimo nario darbas, taip pat išlaidos, susijusios su jo parlamentine veikla, atlyginami iš valstybės biudžeto.

Seimo nario atlyginimo dydį ir mokėjimo tvarką nustato Seimas. Nutarimas dėl Seimo narių atlyginimo dydžio pakeitimo įsigalioja tik nuo kito naujai išrinkto Seimo pirmojo posėdžio dienos.

Seimo nario atlyginimu už kūrybinę veiklą laikomas autorinis honoraras už meno kūrinius bei jų atlikimą, už publikacijas bei knygas, už radijo ir televizijos laidas, taip pat atlygis už pedagogini, mokslinį bei konsultacinį darbą ne Seimo, jo komitetų ir komisijų posėdžių metu..

16 straipsnis. Seimo narys turi teisę turėti atskirus arba kartu su kitais frakcijos, kuriai priklauso, nariais padėjėjus – sekretorius, kuriems apmokama iš valstybės biudžeto, taip pat padėjėjus, dirbančius visuomeniniais pagrindais.

Kanceliarijos, pašto, telefono, telegrafo, transporto ir kitoms išlaidoms, susijusioms su parlamentine veikla, Seimo nariui skiriama papildomų lėšų, kurių dydį ir mokėjimo tvarką nustato Seimo valdyba.

Seimo nariui, neturinčiam Vilniuje gyvenamosios patalpos arba turinčiam teisę į valstybės paramą apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis Vilniuje, jo įgaliojimų laikotarpiu kartu su šeima nemokamai suteikiama gyvenamoji patalpa Vilniuje. Be to, jis išsaugo teisę naudotis nuomojama gyvenamąja patalpa nuolatinėje gyvenamojoje vietoje.

Seimo nariai, turintys teisę į valstybės paramą apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis, šią teisę išsaugo ir gali likti toje eilėje, į kurią buvo įrašyti.

Seimo narys Lietuvos Respublikos teritorijoje turi teisę nemokamai naudotis visų rūšių valstybiniu keleiviniu transportu, išskyrus taksi, taip pat be eilės gauti kambarį viešbutyje.

Užsienyje Seimo narys naudojasi diplomatinio pasu, o Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės užsienyje turi jam suteikti būtiną paramą.

17 straipsnis. Pasibaigus įgaliojimų laikui šio statuto 8 straipsnio 1 ir 3 punktuose numatytais atvejais, Seimo nariui turi būti suteiktas iki išrinkimo dirbtas darbas arba pareigos valstybinėse įstaigose, įmonėse ir organizacijose, išskyrus Vyriausybės nario ir renkamas į valdymo institucijas, o jei tokios galimybės nėra, nes buvusios pareigos panaikintos arba įmonė, įstaiga ar organizacija likviduota – kitas tolygus darbas ar pareigos toje pačioje įmonėje, įstaigoje, organizacijoje arba Seimo nario sutikimu – kitoje įmonėje, įstaigoje, organizacijoje.

Seimo nario parlamentinės veiklos laikas įskaitomas į visų rūšių darbo stažą.

Išrinkimas Seimo nariu nenutraukia narystės kūrybinėse sąjungose ir laisvųjų profesijų susivienijimuose.

18 straipsnis. Asmenys ir pareigūnai, trukdantys Seimo nariui vykdyti savo įgaliojimus, besikėsinantys į jo, kaip Tautos atstovo, gyvybę, sveikatą, garbę ir orumą, atsako pagal įstatymus.

4 skirsnis.

Seimo narių drausmė ir imunitetas

19 straipsnis. Draudžiama Seimo nario mandatą naudoti ne pagal paskirtį, t. y. ne Tautos, valstybės ir rinkėjų interesams.

Šią nuostatą pažeidžiančią Seimo nario veiklą turi išnagrinėti Etikos ir procedūrų komisija arba tam sudaryta tyrimo komisija ir parengti išvadas Seimui.

20 straipsnis. Etikos ir procedūrų komisija analizuoja Seimo narių nedalyvavimo Seimo posėdžiuose iš anksto numatytų ir numatytoju laiku vykstančių balsavimų metu priežastis ir sprendžia, ar jos pateisinamos. Nedalyvavusiems numatytuose balsavimuose Seimo nariams Seimo nustatyta tvarka gali būti sumažintas atitinkamo mėnesio atlyginimas, jų pavardės, Etikos ir procedūrų komisijai nutarus, gali būti skelbiamos spaudoje.

21 straipsnis. Jeigu posėdžio metu Seimo narys pradeda ginčus su Seimo nariais ar kitais posėdžio dalyviais, triukšmauja salėje, posėdžio pirmininkas gali Seimo narį įspėti žodžiu.

Jeigu šis ir toliau nekreipia dėmesio į posėdžio pirmininko įspėjimą, įspėjimas gali būti įrašytas į posėdžio protokolą. Įspėjimas gali būti iš karto įrašytas į protokolą Seimo nariui už viešus grasinimus savo kolegoms, už Seimo nario ar jų grupės įžeidimą ar už nesąžiningumą balsuojant.

Įspėjimą, kuris įrašomas į posėdžio protokolą, skiria Seimas posėdžio pirmininko arba Etikos ir procedūrų komisijos teikimu be svarstymo paprasta balsavusiųjų Seimo narių dauguma. Seimo narys, kuriam siūloma pareikšti tokį įspėjimą, turi teisę prieš balsavimą iki 3 minučių pasiaiškinti Seimui.

22 straipsnis. Seimas gali laikinai pašalinti Seimo narį iš posėdžių salės, jeigu šis:

- 1) po pareikšto įspėjimo toliau trukdo Seimo darbą;
- 2) posėdžio metu kviečia vartoti prievartą arba pats ją pavartoja;
- 3) posėdžio metu viešai įžeidžia Respublikos Prezidentą, Seimą, jo Pirmininką, Seimo narius, Vyriausybę ar Ministrą Pirmininką arba jiems grasina.

Sprendimą dėl Seimo nario pašalinimo iš posėdžių salės priima Seimas posėdžio pirmininko arba Etikos ir procedūrų komisijos teikimu be svarstymo paprasta balsavusiųjų Seimo narių dauguma.

Laikino pašalinimo iš posėdžių salės trukmę kiekvienu atveju nustato Seimas, bet ji negali būti ilgesnė kaip 2 posėdžių dienos. Jeigu terminas nenurodomas, laikoma, kad Seimo narys pašalinamas iki posėdžio pabaigos. Seimo narys pašalinimo iš posėdžių salės laikotarpiu negali dalyvauti ir balsavime, kuris vyksta posėdžio pertraukos metu.

Jeigu laikinai pašalintas iš posėdžio Seimo narys atsisako paklusti posėdžio pirmininko reikalavimui išeiti iš salės, posėdis laikinai nutraukiamas ir apsaugos darbuotojai palydi nubaustąjį Seimo narį iš posėdžių salės. Šiuo atveju pašalinimo iš salės laikas posėdžio pirmininko sprendimu gali būti pratęstas iki 5 posėdžių.

23 straipsnis. Seimo nario asmuo neliečiamas.

Seimo narys už balsavimus ar kalbas Seime negali būti persekiojamas, tačiau už asmens įžeidimą ar šmeižtą jis gali būti traukiamas atsakomybėn bendrąja tvarka.

Seimo narys be Seimo sutikimo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, suimamas, negali būti kitaip suvaržoma jo laisvė, išskyrus atvejus, kai jis užtinkamas bedarantis nusikaltimą (in flagranti). Šiais atvejais Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras apie tai nedelsdamas praneša Seimui.

Seimo narys, atsisakęs duoti parodymus baudžiamojoje byloje, gali būti atvedinamas duoti parodymų Seimui nutarus.

24 straipsnis. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro teikimui dėl Seimo nario asmens neliečiamybės atėmimo svarstyti sudaroma tyrimo komisija šio statuto 77 straipsnyje nustatyta tvarka. Komisija, nagrinėdama klausimą dėl Seimo nario asmens neliečiamybės atėmimo, privalo išklaudyti Seimo narį, kurio klausimas sprendžiamas, arba kitą jo įgaliotą Seimo narį ir prokuratūros atstovą.

Kai tyrimo komisija parengia ir paskelbia savo pažymą bei rezoliucijos projektą, Seimo nario asmens neliečiamybės atėmimo klausimas įrašomas į Seimo artimiausio posėdžio darbotvarkę.

Svarstant šį klausimą, taip pat pateiktame rezoliucijos projekte apsiribojama tik teikime nurodytų faktų interpretavimu, vertinimu arba patikslinimu. Diskusijoje dėl rezoliucijos projekto dalyvauja komisijos pranešėjas, Seimo narys, kurio klausimas sprendžiamas, ar kitas jo įgaliotas Seimo narys ir ne daugiau kaip po 2 Seimo narius, pasisakančius „už“ ir „prieš“. Jeigu rezoliucijos projekte numatoma patenkinti generalinio prokuroro teikimą, ji gali būti priimta, kai už projektą balsuoja daugiau kaip pusė visų Seimo narių.

Gavus Seimo sutikimą patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn, jis negali būti suimtas Seimo rūmuose.

II DALIS SEIMO STRUKTŪRA

5 skirsnis. Bendrieji struktūros klausimai

25 straipsnis. Seimo posėdžiams vadovauja Seimo Pirmininkas arba jo pavaduotojas. Seimo Pirmininko pavaduotojai yra trys. Seimo Pirmininko ir jo pavaduotojų kompetenciją apibrėžia Lietuvos Respublikos Konstitucija ir šis statutas. Seimo dokumentų rengimą ir projektų nagrinėjimą prižiūri Seimo kancleris.

Seimo narys, išrinktas Seimo Pirmininku arba laikinai einantis jo pareigas, turi sustabdyti savo veiklą Seimo narių frakcijoje.

26 straipsnis. Seimas įstatymų projektams nagrinėti bei kitiems klausimams, Konstitucijos priskirtiems Seimo kompetencijai, rengti iš savo narių sudaro komitetus. Komitetų sąrašą nustato šis statutas.

Seime sudaroma Etikos ir procedūrų komisija bei Administracinė komisija. Trumpalaikiams ar siauresnės paskirties klausimams spręsti, konkreitiems pavedimams vykdyti Seimas iš savo narių gali sudaryti tyrimo, kontrolės, revizijos, parengiamąsias, redakcines ir kitokias laikinąsias komisijas.

Komitetų ir komisijų darbui vadovauja jų pirmininkai.

27 straipsnis. Savo politiniams tikslams įgyvendinti Seimo nariai gali jungtis į frakcijas šio statuto nustatyta tvarka. Seimo narių frakcijai vadovauja ir atstovauja Seime jos seniūnas arba seniūno pavaduotojas, o pasisakyti frakcijos vardu gali kiekvienas frakcijos įgaliotas Seimo narys. Seimo narių frakcijų teises nustato šis statutas.

Seimo nariai, neįsiregistravę į frakcijas, pripažįstami vienos mišrios Seimo narių grupės nariais. Šiai mišriai Seimo narių grupei suteikiamos visos šiame statute numatytos frakcijos teisės.

28 straipsnis. Seime veikia Seimo valdyba, kurios pagrindinis uždavinys – spręsti organizacinius Seimo darbo klausimus.

Seimo valdyba sudaroma iš Seimo Pirmininko, trijų jo pavaduotojų ir Seimo kanclerio.

29 straipsnis. Seime veikia Seniūnų sueiga, į kurią įeina Seimo valdybos nariai ir frakcijų atstovai. Kiekviena frakcija į Seniūnų sueigą skiria po 1 atstovą nuo 10 frakcijos narių. Frakcijos, kuriose nėra 10 narių, skiria į Seniūnų sueigą po 1 atstovą.

Pagrindinis Seniūnų sueigos uždavinys – svarstyti Seimo sesijos darbų programas bei posėdžių darbotvarkes ir pritarti joms, derinti Seimo komitetų ir frakcijų darbo organizavimo klausimus, teikti sprendimų šiais klausimais projektus Seimui bei valdybai.

6 skirsnis.

Seimo Pirmininkas, jo pavaduotojai, kancleris ir Seimo valdyba

30 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas:

- 1) vadovauja Seimo darbui ir atstovauja Seimui;
- 2) tvirtina parašu perduodamo Respublikos Prezidentui Seimo priimto įstatymo teksto autentiškumą ir pasirašo Seimo nutarimus, Seimo statutą ir jo pakeitimus, Seimo posėdžių protokolus ir Seimo valdybos nutarimus, kitus Seimo aktus, taip pat Lietuvos Respublikos įstatymus, kurių Respublikos Prezidentas per 10 dienų po įteikimo nepasirašo ir negražina Seimui pakartotinai svarstyti;
- 3) laikinai eina Respublikos Prezidento pareigas arba laikinai pavaduoja Respublikos Prezidentą Konstitucijos 89 straipsnyje numatytais atvejais;
- 4) teikia Seimo Pirmininko pavaduotojų ir Seimo kanclerio kandidatūras Seimui;
- 5) Konstitucijoje nustatyta tvarka teikia Seimui skirti Konstitucinio Teismo teisėjų kandidatūras;
- 6) teikia Seimui skirti Seimo kontrolierių ir Seimo kontrolierių įstaigos vadovo kandidatūras;
- 7) jeigu Konstitucija ir įstatymai nenumato kitaip, teikia Seimui skirti valstybės institucijų vadovų kandidatūras;
- 8) pirmininkauja Seimo ir Seimo valdybos posėdžiams;
- 9) teikia Seniūnų sueigai sesijos darbų programos ir savaitės bei dienos posėdžių darbotvarkių projektus;
- 10) teikia Seimo valdybos posėdžių darbotvarkės projektą.

31 straipsnis. Vykdydamas savo įgaliojimus, Seimo Pirmininkas leidžia potvarkius.

Seimo Pirmininkas, o kai jo nėra, Pirmininko pavaduotojas, jeigu pats nepirmininkauja posėdžiui, bet kuriuo svarstomu klausimu gali be eilės Seimo posėdžiuose išsakyti savo arba Seimo valdybos nuomonę.

Seimo sesijos metu Seimo Pirmininkas, jo pavaduotojai ir Seimo kancleris ne rečiau kaip kartą per mėnesį atsako į Seimo narių iš anksto raštu pateiktus klausimus dėl savo veiklos.

32 straipsnis. Seimo Pirmininko pavaduotojai Seimo Pirmininkui pavedus atlieka kai kurias jo funkcijas. Seimo Pirmininkas gali pavesti pavaduotojui, kai nėra Seimo kanclerio, atlikti ir kai kurias kanclerio funkcijas, tačiau ne ilgiau kaip savaitę. Seimo valdyba gali nustatyti Seimo Pirmininko pavaduotojų veiklos kryptis.

Seimo Pirmininką, laikinai išvykusį arba susirgusį ir dėl to laikinai negalintį eiti savo pareigų, tuo laiku Seimo pavedimu pavaduoja vienas iš jo pavaduotojų.

Jeigu Konstitucijos 89 straipsnyje numatytais atvejais Seimo Pirmininkas laikinai eina Respublikos Prezidento pareigas ir netenka savo įgaliojimų Seime, Seimo Pirmininko pareigas Seimo pavedimu laikinai eina jo pavaduotojas.

Nutarimą pavesti laikinai eiti Seimo Pirmininko pareigas arba jį pavaduoti (išankstinį arba konkrečiu atveju) Seimas priima Seimo Pirmininko teikimu.

33 straipsnis. Seimo kancleris:

- 1) prižiūri Seimui pateiktų įstatymų projektų nagrinėjimą, taip pat kaip rengiami Seimo ir jo valdybos dokumentai;
- 2) prižiūri Vyriausybei ir kitų valstybės institucijų vadovams pateiktų klausimų, paklausimų ir interpeliacijų nagrinėjimą;
- 3) nagrinėja Seimo narių iškeltus klausimus dėl Seimo aparato darbo, prižiūri, kaip Seimo aparato padaliniai vykdo valdybos sprendimus ir laikosi jų veiklą reglamentuojančių nuostatų bei vidaus tvarkos taisyklių;

- 4) padeda Seimo Pirmininkui rengti sesijos darbų programos, savaitės ir dienos posėdžių darbotvarkių projektus;
- 5) padeda Seimo Pirmininkui parengti Seimo valdybos posėdžių darbotvarkių projektus ir svarstomų klausimų medžiagą;
- 6) rengia Seniūnų sueigos darbotvarkių projektus;
- 7) iš anksto vizuoja Seimo Pirmininkui pasirašyti teikiamus oficialius dokumentus, taip pat pagal savo kompetenciją pasirašo oficialius dokumentus;
- 8) atsako už Seimo antspaūdų su valstybės herbu naudojimą ir saugojimą;
- 9) pasiūlo balsų skaičiavimo grupės narius šiame statute nustatyta tvarka;
- 10) reguliariai pateikia Seimui apibendrintus duomenis apie gautus rinkėjų pasiūlymus, pageidavimus, laiškus;
- 11) kartu su frakcijų atstovais paskirsto posėdžių salėje vietas frakcijų nariams, taip pat frakcijoms nepriklausantiems Seimo nariams, skiria patalpas frakcijų susirinkimams;
- 12) sprendžia Seimo narių padėjėjų – sekretorių įdarbinimo ir atleidimo klausimus.

34 straipsnis. Seimo valdybos posėdžius šaukia ir jiems vadovauja Seimo Pirmininkas.

Stebėtojai Seimo valdybos posėdžiuose gali dalyvauti kiti Seimo nariai, Respublikos Prezidento ir Vyriausybės nuolatiniai atstovai. Į Seimo valdybos posėdžius gali būti kviečiami ir kiti asmenys.

Klausimus svarstyti Seimo valdybai gali teikti valdybos nariai, komitetai, frakcijos, Administracinė komisija, Etikos ir procedūrų komisija ir Seimo aparato vadovas.

Svarstyti teikiami valdybos dokumentų projektai, pasirašyti iniciatorių, perduodami Seimo kancleriui, kuris jais remdamasis parengia posėdžio darbotvarkę.

35 straipsnis. Seimo valdybos nutarimai priimami, kai posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip 3 valdybos nariai, atviru balsavimu paprasta posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma. Jeigu balsai pasidalija po lygiai, priimamas tas sprendimas, už kurį balsavo Seimo Pirmininkas, o jei šio nėra – posėdžiui pirmininkaujantis pavaduotojas.

Seimo nariams per komitetus ir frakcijas pranešama apie Seimo valdybos nutarimus ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nutarimo priėmimo sesijos metu arba ne vėliau kaip per savaitę kitos sesijos pradžioje.

Komitetai ir frakcijos gali pasiūlyti Seimui svarstyti Seimo valdybos nutarimus, kuriems jie prieštarauja.

36 straipsnis. Seimo valdyba:

- 1) skirsto lėšas, svarsto ir tvirtina Seimo išlaidų sąmatas;
- 2) komitetų teikimu svarsto ir siunčia į komandiruotes Seimo narius su Seimo, valdybos, komitetų užduotimis;
- 3) komitetų ar frakcijų teikimu svarsto ir pritaria arba nepritaria Seimo narių išvykoms ne Seimo lėšomis sesijos metu;
- 4) prireikus apsvarsto Seimo sesijos darbų programos, savaitės bei dienos posėdžių darbotvarkių projektus ir teikia išvadas Seniūnų sueigai arba Seimui;
- 5) prireikus sudaro darbo grupes įstatymų projektams rengti ir Seimo bei valdybos pavedimams vykdyti;
- 6) perduoda komitetams įstatymų bei kitokių Seimo aktų projektus svarstyti ir išvadoms bei pasiūlymams dėl jų pateikti;
- 7) padeda organizuoti bendrą komitetų darbą tais klausimais, kurie priklauso kelių komitetų kompetencijai;
- 8) skiria ir atleidžia Seimo aparato vadovą, kuris yra atsakingas bei atskaitingas valdybai;
- 9) tvirtina Seimo aparato struktūrą, sudaro Seimo aparato etatų sąrašą ir nustato atlyginimus;
- 10) Seimo aparato vadovo teikimu skiria ir atleidžia Seimo aparato padalinių vadovus bei jų pavaduotojus;

11) tvirtina Seimo aparato padalinių nuostatus, darbo tvarkos taisykles ir raštvedybos instrukcijas;

12) sprendžia kitus Seimo darbo organizavimo klausimus, kurie pagal šį statutą nepriskirti kitoms Seimo institucijoms ar pareigūnams.

7 skirsnis.

Seimo seniūnų sueiga

37 straipsnis. Seimo seniūnų sueigos posėdžiai sesijos metu vyksta reguliariai – paprastai 2 kartus per savaitę specialiai tam paskirtu laiku. Neeiliniai Seniūnų sueigos posėdžiai šaukiami Seimo Pirmininko, Seimo valdybos, Seniūnų sueigos seniūno arba ne mažiau kaip 1/3 Seniūnų sueigos narių reikalavimu. Apie neeilinių posėdžių laiką ir jų darbotvarkę Seniūnų sueigos nariams turi būti pranešta ne vėliau kaip prieš 6 valandas.

Seniūnų sueigos posėdžiams vadovauja seniūnas, kurio pareigas pagal Seniūnų sueigos patvirtintą grafiką kas savaitę pasikeisdami eina frakcijų seniūnai. Pirmosios sesijos pirmajam Seniūnų sueigos posėdžiui vadovauja vyriausias pagal amžių frakcijos seniūnas.

38 straipsnis. Seniūnų sueiga savo posėdyje:

- 1) svarsto ir derina išskylančius prieštaravimus dėl sesijos darbų programos;
- 2) svarsto ir pritaria savaitės ir dienos posėdžių darbotvarkėms;
- 3) svarsto ir derina išskylančius prieštaravimus dėl kitų Seimo darbo organizavimo klausimų;
- 4) išklauso komitetų pirmininkų ir frakcijų seniūnų pasiūlymus dėl komitetų arba frakcijų tarpusavio ryšių ir teikia pasiūlymus Seimui arba valdybai;
- 5) teikia Seimo valdybai rekomendacijas dėl jos kompetencijai priskirtų klausimų sprendimo;
- 6) atlieka derinimo (taikinamosios) komisijos vaidmenį, iškilus principinio pobūdžio nesutarimams dėl svarbiausių Seime svarstomų klausimų.

39 straipsnis. Seniūnų sueigos nutarimai Seimui ir jo valdybai yra rekomendaciniai, išskyrus nutarimus dėl savaitės ar dienos posėdžių darbotvarkės.

Seniūnų sueigos rekomendaciniai nutarimai ir pačios Sueigos darbo organizavimo nutarimai priimami paprasta posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma. Nutarimai dėl Seimo sesijos darbų programos, savaitės ar dienos darbotvarkės projektų priimami, jeigu jiems prieštarauja ne daugiau kaip 1/3 Seniūnų sueigos posėdyje dalyvaujančių Seniūnų sueigos narių. Jeigu kurie nors darbotvarkės punktai priimami balsų dauguma, prieštaraujant daugiau kaip 1/3 Seniūnų sueigos narių, Seimui jie pateikiami kaip rekomendacijos.

Seniūnų sueigos nutarimai įrašomi į posėdžių protokolą, kurį pasirašo Seniūnų sueigos posėdžio pirmininkas.

Seniūnų sueigai svarstyti jos kompetencijai priskirtus klausimus gali pasiūlyti ir pateikti Seimo kancleriui Seniūnų sueigos nariai, Vyriausybė, taip pat kiti Seimo nariai, teikiantys įstatymų projektus. Pagal šiuos pasiūlymus Seniūnų sueigos darbotvarkės projektą sudaro Seimo kancleris.

Stebėtojų teisėmis Seniūnų sueigos posėdžiuose gali dalyvauti kiti Seimo nariai, Respublikos Prezidento ir Vyriausybės nuolatiniai atstovai. Į Seniūnų sueigos posėdžius gali būti kviečiami ir kiti asmenys.

8 skirsnis.

Seimo narių frakcijos

40 straipsnis. Seimo nariai į frakcijas jungiasi laisva valia, nevaržomi jokių mandatų. Frakcijų kūrimas negali būti grindžiamas profesiniais ar vietiniais interesais.

Frakciją gali sudaryti ne mažiau kaip 3 Seimo nariai. Kiekvienas Seimo narys gali būti tik vienos frakcijos narys.

Frakcijos seniūnas, jo pavaduotojas arba frakcijos įgaliotas narys turi teisę Seime atstovauti tokiai šio statuto nustatytai Seimo narių daliai, kokią jų frakcija sudaro Seime.

Frakcijos pačios nusistato darbo tvarką, neprieštaraujančią šiam statutui.

Frakcijos gali jungtis į koalicijas, kurios gali veikti kaip viena frakcija.

41 straipsnis. Seimo nariai, norintys įkurti frakciją, sesijos metu Seimo Pirmininkui pateikia pareiškimą su savo parašais. Šiame pareiškime turi būti nurodyta frakcijos pavadinimas, jos seniūno bei seniūno pavaduotojų pavardės.

Jeigu Seimo narių kuriama frakcija atitinka šio statuto reikalavimus, Seimo Pirmininkas privalo ne vėliau kaip per savaitę Seimo posėdyje paskelbti apie šios frakcijos įsikūrimą.

Apie frakcijos pavadinimo, sudėties ar vadovų pasikeitimą, frakcijos iširimą ar veiklos nutraukimą, taip pat apie frakcijų koalicijos sudarymą turi būti ne vėliau kaip kitą darbo dieną raštu pranešta Seimo Pirmininkui, kuris tai paskelbia artimiausiame Seimo posėdyje.

42 straipsnis. Seimo narių frakcijos arba jų koalicijos, nesutinkančios su Vyriausybės programa, gali pasiskelbti opozicinėmis.

Opozicinėmis frakcijomis laikomos tokios frakcijos ar jų koalicijos, kurių Seime paskelbtose politinėse deklaracijose išdėstytos jas nuo Seimo daugumos skiriančios nuostatos. Opozicinės frakcijos ar koalicijos paskelbia alternatyvias Vyriausybės programas.

Opozicinėms frakcijoms ir koalicijoms garantuojamos visos Seimo statute numatytos frakcijų ir koalicijų teisės. Šios teisės jokia dingtimi negali būti apribotos.

Vienos iš opozicinę koaliciją sudarančių frakcijų seniūnas gali būti išrinktas tos opozicinės koalicijos lyderiu ir apie tai viešai paskelbiama Seimui.

III DALIS **SEIMO KOMITETAU IR KOMISIJOS**

9 skirsnis.

Seimo komitetų sudarymo tvarka

43 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo komitetai sudaromi pirmojoje sesijoje.

Kiekvienos kitos eilinės sesijos pradžioje išklausomos komitetų darbo ataskaitos, prireikus tvirtinami komitetų sudėties pasikeitimai išlaikant proporcingo daugumos ir mažumos (opozicinių bei kitų nepriklausančių Seimo daugumai frakcijų ir mišrios Seimo narių grupės) atstovavimo principą arba komitetai sudaromi iš naujo.

44 straipsnis. Komitetai sudaromi ne mažiau kaip iš 7 ir ne daugiau kaip iš 17 Seimo narių pagal proporcingo daugumos ir mažumos atstovavimo principą. Tikslus kiekvieno komiteto narių skaičius nustatomas Seimo nutarimu. Po to Seniūnų sueiga patvirtina visuose komitetuose daugumos ir mažumos atstovavimo normas pagal daugumai ir mažumai priklausančių Seimo narių skaičių. Pagal Seniūnų sueigos patvirtintą vietų skaičių mažuma (opozicinės bei kitos Seimo daugumai nepriklausančios frakcijos ir mišri Seimo narių grupė) pasiskirsto vietas komitetuose.

Frakcijos, atsižvelgdamos į savo narių pageidavimus ir jų kompetenciją, rekomenduoja į komitetus tiek narių, kiek joms yra skirta vietų, ir tiek pat komitetų narių pavaduotojų. Frakcijų pareiškimai su rekomenduojamų Seimo narių parašais įteikiami Seimo kancleriui.

Komiteto narių pavaduotojų kandidatūras kiekviena frakcija turi pateikti sunumeravusi iš eilės.

Komitetų sudėtį ir komitetų narių pavaduotojus tvirtina Seimas, balsuodamas už visą komiteto narių ir jų pavaduotojų sąrašą. Nepatvirtinus visa procedūra kartojama iš naujo.

45 straipsnis. Kai komiteto narys nedalyvauja komiteto posėdyje, visas jo teises įgyja tame posėdyje dalyvaujantis tos pačios frakcijos komiteto narių pavaduotojas, esantis nustatytoje pavaduotojų eilėje pirmiausias.

Seimo narys, pavaduodamas savo frakcijos narį komitete, negali dirbti kaip to komiteto pirmininkas ar jo pavaduotojas.

46 straipsnis. Komitetas renka pirmininką ir jo pavaduotoją. Komiteto pirmininką ir jo pavaduotoją tvirtina Seimas.

Jeigu Seimas nepatvirtina pateiktojo kandidato, komitetas turi išsirinkti kitą. Paprastai komiteto pirmininkas ir jo pavaduotojas renkami iš skirtingų frakcijų atstovų, o bendras komitetų pirmininkų ir jų pavaduotojų skaičius, tenkantis daugumai ir mažumai, turi būti proporcingas joms priklausančių Seimo narių skaičiui.

Komiteto pirmininku ir pavaduotoju negali būti Seimo valdybos narys, Seimo narys – Vyriausybės narys, Seimo komisijos pirmininkas ar jo pavaduotojas.

Komiteto pirmininkas ir pavaduotojas perrenkami, kai komitetas sudaromas iš naujo. Komitetas gali perrinkti pirmininką bei jo pavaduotoją ir kitu metu, kartu kreipdamasis į Seimą dėl naujo pirmininko ar jo pavaduotojo patvirtinimo. Jeigu Seimas naujo pirmininko nepatvirtina, pirmininku lieka iki tol buvęs, o antrą kartą tuo pačiu klausimu komitetas gali kreiptis į Seimą tik kitoje eilinėje sesijoje.

47 straipsnis. Komitetai svarbiausioms veiklos kryptims iš savo narių gali sudaryti pakomitečius.

Pakomitečių turi sudaryti ne mažiau kaip 5 nariai. Pakomitečio pirmininką renka komitetas.

Pakomitečių veiklos nuostatus tvirtina komitetai.

48 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seime sudaromi šie komitetai:

- 1) Agrarinis;
- 2) Biudžeto ir finansų;
- 3) Ekonomikos;
- 4) Gamtos apsaugos;
- 5) Nacionalinio saugumo;
- 6) Savivaldybių;
- 7) Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo;
- 8) Švietimo, mokslo ir kultūros;
- 9) Užsienio reikalų;
- 10) Valstybės ir teisės;
- 11) Žmogaus ir piliečio teisių bei tautybių reikalų.

10 skirsnis.

Seimo komitetų įgaliojimai ir darbo tvarka

49 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo komitetų veiklos kryptis, jų įgaliojimus ir darbo tvarką nustato šis statutai bei kiti Lietuvos Respublikos įstatymai.

Seimo komitetai yra atsakingi ir atskaitingi Seimui.

Komitetai privalo nustatyti laiku apsvaistyti ir pateikti išvadas dėl jiems svarstyti perduotų klausimų, atlikti kitas Seimo pavestas užduotis.

Komitetų veiklą koordinuoja Seimo Pirmininkas, Seimo valdyba ir kancleris pagal Seimo sesijų darbo programas ir komitetų darbo planus.

50 straipsnis. Pagrindiniai Seimo komitetų įgaliojimai jų kompetencijai priklausančiais klausimais:

- 1) svarstyti įstatymų projektus, rengti išvadas ir nagrinėti klausimus, perduotus komitetui apsvarstyti;
- 2) savo iniciatyva arba Seimo pavedimu rengti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų projektus, analizuoti naujų įstatymų ar jų pataisų reikalingumą;
- 3) rengti ir svarstyti klausimus, susijusius su valstybiniu, ūkiniu, socialiniu ar kultūriniu darbu, ir teikti pasiūlymus, svarstytinus Seime;
- 4) svarstyti Vyriausybės programą;
- 5) apsvarstyti pagal savo kompetenciją valstybės institucijų vadovų, kuriuos skiria Seimas arba kurių paskyrimui reikalingas Seimo pritarimas, ir jų pavaduotojų kandidatūras, taip pat tų pareigūnų atleidimo klausimus;
- 6) preliminariai svarstyti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projekto skyrius bei biudžeto įvykdymo apyskaitas;
- 7) svarstyti pasiūlymus steigti ar panaikinti ministerijas ir kitas valstybės institucijas;
- 8) atliekant parlamentinę kontrolę, išklausti ministerijų ir kitų valstybės institucijų informacijas bei pranešimus, kaip vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti Seimo priimti aktai;
- 9) nagrinėti rinkėjų bei visuomeninių organizacijų pasiūlymus, jei reikia, su rekomendacijomis perduoti juos valstybės institucijoms;
- 10) sudaryti komiteto darbo planą, suderintą su sesijos darbų programa;
- 11) sudaryti komiteto išlaidų sąmatą, neviršijančią komitetui skirtų lėšų;
- 12) dalyvauti tarpparlamentiniuose Seimo ryšiuose.

51 straipsnis. Komitetai, svarstydami jų kompetencijai priklausančius klausimus, turi lygias teises ir pareigas, yra atsakingi, kad laiku būtų nustatytas atitinkamų įstatymų reikalingumas, inicijuotas jų rengimas ir užsakytos išsamios išvados dėl įstatymų projektų.

Kelių komitetų kompetencijai priklausančius klausimus komitetai gali rengti ir nagrinėti kartu savo iniciatyva arba Seimo ar jo valdybos pavedimu. Tam jie gali sudaryti bendras darbo grupes, rengti bendrus komitetų posėdžius, kuriems pirmininkauja dalyvaujančių komitetų pirmininkai paėiliui.

Komitetas turi teisę pateikti pasiūlymą Seimui ar valdybai dėl nagrinėjamų klausimų perdavimo svarstyti ir kitam komitetui.

Komitetas turi teisę pateikti savo nuomonę kito komiteto nagrinėjamu klausimu, taip pat paprašyti kito komiteto išvados, kuri turi būti pateikta ne vėliau kaip per 15 dienų.

52 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo komitetai dirba pagal komitetų pasitvirtintus planus, kurie turi būti suderinti su Seimo sesijos darbų programa. Šiuose darbų planuose nurodomi atsakingi vykdytojai ir atlikimo terminai. Komitetų darbų planai ir posėdžių darbotvarkės viešai paskelbiami, perduodami Seimo Pirmininkui, kancleriui, Seimo aparato padaliniams.

Komitetai gali pasitvirtinti darbo tvarkos taisykles, neprieštaraujančias šiam statutui.

53 straipsnis. Komiteto narys turi sprendžiamojo balso teisę visais komitete svarstomais klausimais. Jis turi teisę pats siūlyti svarstyti klausimus, dalyvauti juos rengiant bei svarstant; siūlyti kviesti į komiteto posėdžius reikalingus asmenis; teikti pasiūlymus komiteto pirmininkui dėl valstybės institucijų patikrinimo, dėl jų informacijos išklausymo. Komiteto narys turi teisę susipažinti su visais komitete gautais dokumentais bei kita medžiaga, o prireikus – jais naudotis savo darbe.

54 straipsnis. Komiteto pirmininkas:

- 1) šaukia komiteto posėdžius ir rūpinasi, kad jiems būtų parengti reikalingi dokumentai bei kita medžiaga;
- 2) pagal komiteto patvirtintus darbo planus ir kitus komiteto sprendimus duoda komiteto nariams pavedimus, pateikia jiems su komiteto veikla susijusią medžiagą ir dokumentus;

- 3) komiteto darbų planui vykdyti organizuoja komiteto narius dirbti parengiamosiose komisijose ir darbo grupėse;
- 4) kviečia dalyvauti komiteto posėdžiuose reikalingus asmenis;
- 5) pirmininkauja komiteto posėdžiams;
- 6) pasirašo komiteto sprendimus, išvadas ir posėdžių protokolus, taip pat komiteto rengtų įstatymų projektus, perduodamus svarstyti Seimui, vizuoja priimtus komiteto rengtus įstatymus ir kitus Seimo aktus;
- 7) atstovauja komitetui santykiuose su kitomis valstybės institucijomis bei visuomeninėmis organizacijomis;
- 8) organizuoja komiteto sprendimų įgyvendinimą;
- 9) reguliariai praneša komiteto nariams apie gautus įstatymų projektus, naujus pavedimus komitetui, apie komiteto sprendimų įgyvendinimą, jo rekomendacijų svarstymą, darbą atstovaujant komitetui;
- 10) kas mėnesį praneša Etikos ir procedūrų komisijai apie komiteto posėdžiuose nedalyvaujančius ir šio straipsnio 2 punkte nurodytų pavedimų nevykdančius narius;
- 11) koordinuoja komiteto pakomitečių veiklą.

Komiteto pirmininko pavaduotojas pirmininko pavedimu atlieka kai kurias jo funkcijas. Išvykusį arba susirgusį ir dėl to laikinai negalintį eiti pareigų komiteto pirmininką tuo laiku pavaduoja jo pavaduotojas.

55 straipsnis. Sesijos metu komitetų posėdžiai rengiami prireikus, bet ne rečiau kaip kartą per savaitę, paprastai trečiadieniais. Seimo posėdžio metu komitetų posėdžiai nerengiami. Tarp eilinių Seimo sesijų komitetų darbe paprastai daromos 1 mėnesio pertraukos, bet prireikus komitetai gali posėdžiauti ir tarp sesijų.

Komitetų posėdžiai rengiami komitetų pirmininkų siūlymu arba daugiau kaip 1/3 komiteto narių reikalavimu, taip pat Seimo ar valdybos pavedimu.

Komitetai gali rengti uždarus posėdžius.

56 straipsnis. Komiteto posėdžiams pirmininkauja komiteto pirmininkas arba jo pavedimu – pirmininko pavaduotojas. Kol komiteto pirmininkas Seimo nepatvirtintas, komiteto posėdžiams pirmininkauja vyriausias pagal amžių komiteto narys. Komitetų posėdžiuose, taip pat ir uždaruose, patariamąjo balso teise gali dalyvauti į tuos komitetus neįeinantys kiti Seimo nariai.

Komitetai gali kviešti į posėdžius kitus Seimo narius, taip pat savivaldybių tarybų narius, ministerijų, kitų valstybės institucijų, visuomeninių organizacijų, mokslo įstaigų atstovus, specialistus, mokslininkus ir kitus reikalingus asmenis, suderinę tai su tų institucijų ar organizacijų vadovais.

57 straipsnis. Komitetų posėdžiai yra teisėti, kai posėdyje dalyvauja daugiau kaip pusė visų komiteto narių.

Komitetų sprendimai priimami atviru balsavimu paprasta posėdyje dalyvaujančių komiteto narių balsų dauguma. Jeigu balsavimo metu balsai pasiskirsto po lygiai, tai priimamas sprendimas, už kurį balsavo komiteto pirmininkas.

Jeigu komiteto narių mažuma, kurią sudaro bent 3 Seimo nariai, komiteto svarstytu klausimu pareiškia atskirąją nuomonę, ji turi būti paskelbta kartu su komiteto sprendimu.

Kelių komitetų bendruose posėdžiuose sprendimai priimami, jeigu jiems pritaria kiekvienas komitetas.

Komitetų sprendimai ir išvados Seimui pateikiami raštu.

58 straipsnis. Komitetų priimti sprendimai valstybės institucijoms yra rekomendaciniai. Siųsdami joms savo rekomendacijas ir pasiūlymus, komitetai apie tai praneša Seimo valdybai, o prireikus – ir Vyriausybei.

Gavusios Seimo komitetų rekomendacijas ir pasiūlymus, valstybės institucijos, išskyrus teismus, privalo juos apsvarstyti. Apie svarstymo rezultatus arba priemones, kurių imtasi, turi būti pranešta komitetams ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pasiūlymų gavimo arba per kitą komitetų nustatytą laiką.

59 straipsnis. Komitetai pagal savo kompetenciją turi teisę tikrinti, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos įstatymų, kaip atsižvelgiama į komitetų rekomendacijas bei pasiūlymus.

Jie taip pat turi teisę pakviesti į savo posėdžius valstybės institucijų, išskyrus teismus, vadovus ar atstovus iš anksto su jais suderintu laiku ir išklausti jų informaciją.

Jei komitetas nusprendžia, kad reikia išklausti Vyriausybės nario informaciją, jis kreipiasi į Seimo Pirmininką, kuris apie tai praneša Ministrui Pirmininkui. Tokiu atveju Vyriausybės narys privalo dalyvauti komiteto posėdyje.

Komitetai pagal savo kompetenciją turi teisę išreikalauti iš valstybės institucijų, išskyrus teismus, ir pareigūnų dokumentus, išvadas raštu, ataskaitas ir kitokią reikiamą medžiagą.

60 straipsnis. Klausimais, kuriuos komitetas rengė arba kuriuos nagrinėjant jis buvo pagrindinis, šis komitetas Seimo posėdžiuose daro pranešimus, o klausimais, perduotais komitetui nagrinėti, – papildomus pranešimus. Tam jis iš savo narių skiria pranešėjus ar papildomus pranešėjus. Visais kitais klausimais komiteto nariai diskusijoje dalyvauja bendrąja tvarka.

Kelių komitetų kartu parengtais ar nagrinėtais klausimais komitetai gali daryti bendrus pranešimus ir papildomus pranešimus arba pastabas bei pasiūlymus pateikti atskirai.

61 straipsnis. Svarstyiniams klausimams parengti komitetai iš savo narių gali sudaryti parengiamąsias darbo grupes. Į jas gali būti įtraukti davę sutikimą kiti Seimo nariai, valstybės institucijų ir visuomeninių organizacijų atstovai, ekspertai bei mokslininkai. Lėšos tokių grupių ekspertams skiriamos pagal patvirtintą komiteto išlaidų sąmatą. Jeigu lėšų neužtenka, komitetas kreipiasi į Seimo valdybą.

Komitetai, neviršydami jiems skirtų išlaidų sąmatos, turi teisę pasiūlyti sudaryti sutartis su komitetų veiklą aptarnaujančiais darbuotojais.

11 skirsnis.

Seimo komitetų veiklos kryptys

62 straipsnis. Agrarinio komiteto veiklos kryptys:

- 1) rengti žemės ūkio ir maisto pramonės veiklą reglamentuojančių įstatymų bei kitų teisės aktų projektus ir teikti išvadas dėl komitetui nagrinėti perduotų projektų;
- 2) rengti ir nagrinėti pasiūlymus dėl Lietuvos agrarinės politikos formavimo, žemės ūkio mokslo ir mokymo kryptių nustatymo, tam reikalingų teisės aktų parengimo;
- 3) svarstyti ir teikti išvadas dėl Vyriausybės pateiktų įstatymų ir programų projektų, valstybės biudžeto projekto straipsnių, susijusių su žemės ūkiu ir maisto pramone, jų materialiniu techniniu aprūpinimu bei kaimo žmonių socialinių problemų sprendimu;
- 4) atlikti Lietuvos ūkį reglamentuojančių įstatymų projektų ekspertizę agrarinės politikos požiūriu ir teikti pasiūlymus bei išvadas;
- 5) atlikti žemės ūkio ir maisto pramonės institucijų parlamentinę kontrolę;
- 6) koordinuoti suinteresuotų valstybės institucijų ir kitų organizacijų darbą rengiant žemės ūkio ir maisto pramonės sistemos veiklą reglamentuojančių įstatymų projektus.

63 straipsnis. Biudžeto ir finansų komiteto veiklos kryptys:

- 1) svarstyti Vyriausybės pateiktą Seimui tvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projektą ir teikti apibendrintas visų komitetų išvadas;
- 2) atlikti bendrąją nuolatinę valstybės biudžeto vykdymo kontrolę;
- 3) kartu su kitais komitetais rengti išvadas dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitų;

- 4) rengti įstatymų ir kitų teisės aktų projektus bei pasiūlymus biudžeto ir finansų klausimais;
- 5) rengti ir pateikti išvadas dėl įstatymų, turinčių įtakos valstybės biudžeto pajamoms ir išlaidoms, projektų;
- 6) svarstyti ir rengti išvadas bei pasiūlymus dėl mokesčių ir specialiųjų fondų įstatymų projektų, dėl iš biudžeto išlaikomų įstaigų ir organizacijų finansavimo tvarkos, jų išlaidų normatyvų, dėl savivaldybių biudžetų sudarymo normatyvų, dėl biudžeto asignavimų įvairioms programoms įgyvendinti, taip pat Seimui bei jo aparatui išlaikyti;
- 7) atlikti valstybės turto naudojimo ir Lietuvos banko veiklos parlamentinę kontrolę, teikti su tuo susijusius pasiūlymus bei rekomendacijas.

64 straipsnis. Ekonomikos komiteto veiklos kryptys:

- 1) svarstyti ir teikti išvadas dėl ekonominės reformos įstatymų, kitų teisės aktų projektų ir Vyriausybės programų;
- 2) rengti ir nagrinėti pasiūlymus dėl Lietuvos ūkio plėtojimo bei techninės pažangos politikos formavimo;
- 3) rengti įstatymų ir kitų teisės aktų projektus bei pasiūlymus ekonominės ir socialinės raidos planavimo klausimais;
- 4) nagrinėti antimonopolinių veikslių, ūkio mechanizmo tobulinimo, užsienio ryšių plėtojimo programų projektus ir teikti išvadas Seimui;
- 5) atlikti energetikos bei ryšių ir transporto valdymo institucijų parlamentinę kontrolę, teikti pasiūlymus ir rekomendacijas dėl jų veiklos gerinimo, dalyvauti rengiant su tuo susijusius įstatymų projektus.

65 straipsnis. Gamtos apsaugos komiteto veiklos kryptys:

- 1) rengti įstatymų ir kitų teisės aktų projektus bei pasiūlymus aplinkos apsaugos, gamtos išteklių naudojimo, miškų ūkio, medžioklės ir žvejybos klausimais;
- 2) koordinuoti suinteresuotų valstybės institucijų ir kitų organizacijų darbą rengiant įstatymų projektus komiteto kompetencijai priklausančiais klausimais;
- 3) gamtos apsaugos požiūriu nagrinėti komitetui perduotus įstatymų ir kitų teisės aktų projektus;
- 4) rengti ir nagrinėti pasiūlymus dėl Lietuvos gamtos apsaugos politikos formavimo;
- 5) atlikti gamtos apsaugos institucijų veiklos parlamentinę kontrolę, teikti pasiūlymus ir rekomendacijas dėl šių institucijų ir organizacijų, susijusių su aplinkos apsauga bei gamtonauda, veiklos pagerinimo.

66 straipsnis. Nacionalinio saugumo komiteto veiklos kryptys:

- 1) svarstyti ir rengti įstatymų bei kitų teisės aktų projektus krašto apsaugos, valstybės saugumo ir vidaus reikalų sistemos klausimais;
- 2) koordinuoti suinteresuotų valstybės institucijų darbą rengiant įstatymų projektus komiteto kompetencijai priklausančiais klausimais;
- 3) svarstyti ir teikti pasiūlymus dėl krašto apsaugos politikos formavimo, atitinkamų struktūrų kūrimo ir tobulinimo;
- 4) rengti pasiūlymus dėl vidaus reikalų sistemos reformos įgyvendinimo;
- 5) atlikti krašto apsaugos, valstybės saugumo ir vidaus reikalų sistemos institucijų parlamentinę kontrolę, teikti pasiūlymus ir rekomendacijas dėl jų veiklos pagerinimo.

67 straipsnis. Savivaldybių komiteto veiklos kryptys:

- 1) rengti ir svarstyti įstatymų bei kitų teisės aktų projektus savivaldybių darbo organizavimo klausimais, pateikti išvadas;
- 2) rengti pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos teritorijos administracinio suskirstymo keitimo;
- 3) teikti pasiūlymus dėl savivaldybių tarybų paleidimo, jų rinkimų organizavimo;

4) kartu su kitais komitetais spręsti savivaldybių ekonominės, socialinės ir organizacinės veiklos problemas;

5) teikti savivaldybių taryboms metodinę pagalbą savivaldos reformos įgyvendinimo klausimais.

68 straipsnis. Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto veiklos kryptys:

1) rengti gyventojų sveikatos apsaugą, sanitarinę aplinkos būklę, užimtumą, darbo santykius, socialinę rūpybą bei aprūpinimą butais reglamentuojančių įstatymų projektus ir teikti išvadas dėl tokių įstatymų bei kitų aktų, perduotų komitetui nagrinėti, projektų;

2) koordinuoti suinteresuotų valstybės institucijų ir kitų organizacijų darbą rengiant įstatymų projektus komiteto kompetencijai priklausančiais klausimais;

3) svarstyti ir teikti pasiūlymus dėl valstybės socialinės ir sveikatos apsaugos politikos formavimo;

4) atlikti sveikatos ir socialinės apsaugos institucijų parlamentinę kontrolę, teikti pasiūlymus ir rekomendacijas dėl jų veiklos pagerinimo.

69 straipsnis. Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto veiklos kryptys:

1) rengti ir svarstyti švietimą, mokslą, kultūrą ir masinės informacijos teikimą reglamentuojančių įstatymų, nutarimų ir kitų dokumentų projektus bei pasiūlymus;

2) svarstyti ir teikti išvadas dėl komitetui perduotų dokumentų projektų, susijusių su švietimo, mokslo, kultūros ir masinės informacijos teikimo klausimais, taip pat kitus projektus, įvertinant, ar jie atitinka valstybės politiką šiais klausimais;

3) rengti pasiūlymus ir rekomendacijas Vyriausybei bei savivaldybėms dėl švietimo, mokslo, kultūros ir masinės informacijos teikimo;

4) rūpintis parama kultūrai tarnaujantiems asmenims, organizacijoms ir judėjimams.

70 straipsnis. Užsienio reikalų komiteto veiklos kryptys:

1) rengti išvadas dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ratifikavimo ir denonsavimo bei kitų Seime svarstomų užsienio politikos klausimų;

2) rengti ir svarstyti įstatymų bei kitų teisės aktų, susijusių su užsienio reikalais, projektus, nagrinėti juos Lietuvos Respublikos užsienio politikos bei tarptautinės teisės požiūriu ir teikti išvadas;

3) analizuoti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos, valstybinių ir visuomeninių organizacijų, palaikančių ryšius su užsienio šalimis, veiklą, teikti pasiūlymus, rekomendacijas, supažindinti su jais Seimą;

4) koordinuoti, svarstyti Seimo delegacijų tarptautinėse organizacijose bei forumuose, tarpparlamentinių ryšių grupių veiklą, teikti joms rekomendacijas ir pasiūlymus;

5) analizuoti ir teikti pasiūlymus dėl užsieniui skirtų masinės informacijos priemonių bei kitų valstybinių organizacijų informacinės ir propagandinės veiklos;

6) kartu su valstybinėmis ir visuomeninėmis organizacijomis palaikyti ir plėtoti ryšius su Lietuvos išeiviais bei jų organizacijomis užsienyje, taip pat su lietuviais autochtonais, gyvenančiais už Lietuvos Respublikos ribų;

7) kartu su kitais komitetais nagrinėti migracijos reguliavimo problemas ir teikti pasiūlymus bei išvadas;

8) svarstyti ir teikti Vyriausybei rekomendacijas ir pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės santykių užmezgimo ir ambasadų atidarymo užsienyje;

9) svarstyti pasiūlymus ir teikti išvadas dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovų skyrimo užsienio valstybėse.

71 straipsnis. Valstybės ir teisės komiteto veiklos kryptys:

1) svarstyti ir teikti pasiūlymus dėl valstybės teisinės politikos formavimo;

2) rengti ir padėti įgyvendinti teisinės sistemos reformą;

3) svarstyti ir teikti išvadas dėl siūlomų Lietuvos Respublikos Konstitucijos pakeitimų ir papildymų projektų, taip pat dėl svarstomų įstatymų projektų atitikimo Konstitucijai;

4) rengti įstatymų projektus bei pasiūlymus su teisingumo įgyvendinimu, teisėtumo ir teisėtvarkos stiprinimu susijusiais klausimais;

5) svarstyti ir teikti išvadas bei pasiūlymus dėl valstybės institucijų sistemos reformų;

6) teikti teises išvadas dėl kitų komitetų rengiamų įstatymų ir kitų teisės aktų projektų;

7) koordinuoti įstatymų, susijusių su teisingumo įgyvendinimu, teisėtumo ir teisėtvarkos stiprinimu, projektų rengimą;

8) svarstyti ir pateikti Seimui Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjų bei šių teismų pirmininkų, kitų teismų teisėjų, kuriuos skiria Seimas arba kurių paskyrimui reikalingas Seimo pritarimas, kandidatūras ir teisėjų atleidimo klausimus;

9) atlikti teisėsaugos institucijų, išskyrus teismus, veiklos parlamentinę kontrolę, rengti su tuo susijusias išvadas ir pasiūlymus;

10) rengti ir teikti Seimui išvadas bei rekomendacijas dėl Teisingumo ministerijos, prokuratūros ir kitų teisėsaugos institucijų veiklos;

11) rengti įstatymų projektus bei pasiūlymus dėl valstybės kontrolės sistemos tobulinimo;

12) kontroliuoti, nesikišant į operatyvinę veiklą, Valstybės kontrolės departamento darbą.

72 straipsnis. Žmogaus ir piliečio teisių bei tautybių reikalų komiteto veiklos kryptys:

1) rengti ir svarstyti įstatymų bei kitų teisės aktų projektus bei pasiūlymus su piliečių teisių garantijomis ir Lietuvoje gyvenančių tautybių santykių reguliavimu susijusiais klausimais;

2) teikti ministerijoms, valstybės institucijoms ir kitoms organizacijoms, Seimo komitetams rekomendacijas ir pasiūlymus piliečių teisių gynimo bei tautybių santykių gerinimo klausimais;

3) nustatyta tvarka teikti pasiūlymus dėl Seimo kontrolierių įstaigos struktūros, etatų ir finansavimo;

4) svarstyti Seimui adresuojamus skundus, atsiliepimus ir pasiūlymus dėl Seimo kontrolierių darbo;

5) prireikus rengti nepasitikėjimo Seimo kontrolieriumi nutarimo projektą ir teikti jį svarstyti Seimui, svarstyti ir teikti Seimui išvadas dėl tokių nutarimų projektų, kai juos parengia kiti Seimo komitetai;

6) svarstyti Seimo kontrolieriaus pateiktą medžiagą apie ministrų ar kitų Seimui atskaitingų pareigūnų padarytus įstatymų pažeidimus ir pateikti savo išvadą Seimui svarstyti.

12 skirsnis. **Seimo komisijos**

73 straipsnis. Seime sudaroma nuolat veikianti Etikos ir procedūrų komisija, į kurią ne mažiau kaip 1/10 Seimo narių gali pasiūlyti vieną atstovą. Pasiūlymai dėl kandidatų į šią komisiją raštu pateikiami Seimo kancleriui. Jeigu Seimas nepatvirtina pirmojo ir antrojo tų pačių Seimo narių pasiūlyto kandidato, trečiasis jų pasiūlytas kandidatas į šios komisijos narius negali būti nepatvirtintas.

Iš Etikos ir procedūrų komisijos narių Seimas patvirtina šios komisijos pirmininką ir jo pavaduotoją.

74 straipsnis. Etikos ir procedūrų komisijos veiklos kryptys:

1) rengti teisės aktų, susijusių su Seimo narių veikla ir etika, projektus bei pasiūlymus;

2) vadovaujantis etinėmis nuostatomis, padėti Seimui, jo padaliniams, Seimo nariams ugdyti demokratiškumą, derinti įvairius požiūrius bei įsitikinimus, siekti moralinės santarvės, žmogiškų Seimo narių tarpusavio santykių;

3) prižiūrėti, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių Seimo narių veiklą. Seimo Pirmininko, jo pavaduotojų, komitetų bei komisijų pirmininkų, kitų Seimo narių siūlymu arba savo iniciatyva nagrinėti šių teisės aktų bei etikos

pažeidimus, svarstyti kilusius Seimo narių konfliktus ir, jeigu reikia, pateikti išvadas Seimui, Seimo Pirmininkui ar Seimo valdybai;

4) Seimo, jo Pirmininko ar valdybos pavedimu nagrinėti ir teikti išvadas dėl procedūrinių ginčų;

5) nagrinėti Lietuvos Respublikos teisėsaugos institucijų pateiktą informaciją dėl Seimo narių asmeninės veiklos, prieštaraujančios Lietuvos Respublikos įstatymams, ir teikti išvadas Seimui;

6) analizuoti Seimo narių nedalyvavimo Seimo, komitetų ir komisijų posėdžiuose priežastis, teikti spaudai informaciją apie be pateisinamų priežasčių praleistus posėdžius ir nedalyvavimą iš anksto skelbtuose balsavimuose bei pavedimų nevykdymą;

7) nagrinėti rinkėjų, valstybės įstaigų, visuomeninių organizacijų laiškus bei pasiūlymus Seimo narių veiklos klausimais.

75 straipsnis. Seimo narių veiklos bei buities sąlygų ir kitiems su tuo susijusiems klausimams nagrinėti Seime sudaroma nuolat veikianti Seimo administracinė komisija.

Administracinė komisija sudaroma pagal šio statuto 77 straipsnio nuostatas.

Pagal pareigas į šią komisiją įeina ir jai vadovauja Seimo kancleris.

76 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimas, pripažinęs būtinybę, gali sudaryti tyrimo, kontrolės, revizijos, parengiamąsias, redakcines ir kitokias laikinąsias komisijas bet kuriam klausimui ištirti, parengti ar kitiems Seimo pavedimams atlikti.

Jeigu sudarymo metu nebuvo aiškiai apibrėžtas komisijos įgaliojimų laikas, komisijos veikla nutraukiama Seimo nutarimu, kai iškelti uždaviniai yra įvykdyti.

Seimas taip pat sudaro tarpparlamentinių ryšių grupes bei parlamentines delegacijas tarptautinėse organizacijose ir forumuose, kurios turi tokias pačias teises kaip ir laikinosios komisijos.

77 straipsnis. Sudarant laikinąją komisiją, pirmiausia nustatomas komisijos narių skaičius. Po to nustatomos daugumos ir mažumos proporcingo atstovavimo normos, taip pat terminas kandidatams į komisijos narius pasiūlyti. Mažuma pasiskirsto tarpusavyje jai skirtas vietas komisijoje. Jeigu laiku pasiūlytų kandidatų į komisijos narius sąrašas nepakankamas, po vieną papildomą kandidatą posėdžio metu gali žodžiu siūlyti komitetai, po jų – ir kiekvienas Seimo narys, kol bus reikiamas kandidatų skaičius.

Kiekvienas iš pateiktų kandidatų turi duoti žodinį, o jeigu pats posėdyje nedalyvauja, raštišką sutikimą dirbti komisijoje. Seimas balsuoja už visą taip suformuotą komisijos narių sąrašą. Jeigu jis nepatvirtinamas, procedūra kartojama.

Kai kandidatai į komisijos narius siūlomi Seimo posėdyje ne pagal iš anksto skirtas normas ir nors 2 Seimo nariai pareiškia abejonę dėl kurio nors kandidato, už jį balsuojama atskirai. Jeigu posėdyje pasiūlytų kandidatų į komisijos narius yra daugiau negu nustatytas komisijos narių skaičius ir visi pasiūlytieji kandidatai sutinka dirbti komisijoje, balsuojama atvirai biuleteniais su kandidatų sąrašu.

Tam tikrais atvejais Seimas gali nustatyti ir kitokią komisijų sudarymo tvarką, tačiau niekada jų negali sudaryti vienos frakcijos ar vieno regiono atstovai.

78 straipsnis. Jeigu laikinosios komisijos įgaliojimų laikas ilgesnis kaip pusė metų, jos pirmininkas ir jo pavaduotojas renkami ir tvirtinami komitetams nustatyta tvarka. Komisijos pirmininku ir jo pavaduotoju negali būti Seimo valdybos ar Vyriausybės narys bei kitos komisijos ar komiteto pirmininkas ar jo pavaduotojas. Šis apribojimas netaikomas tarpparlamentinių ryšių grupėms ir parlamentinėms delegacijoms.

Komisijos išlaidų sąmatą ir kitus su jos veikla susijusius klausimus paprastai sprendžia Seimo valdyba.

Jeigu Seimas nenutaria kitaip, komisijos savo įgaliojimų metu vadovaujasi komitetų darbo tvarkos taisyklėmis. Jeigu komisijos įgaliojimų laikas ilgesnis nei pusė metų, ji turi visas komitetų teises ir pareigas, išskyrus teisę svarstyti valstybės pareigūnų kandidatūras ar siūlyti juos atšaukti.

IV DALIS SEIMO SESIJOS

13 skirsnis. Pirmoji Seimo sesija

79 straipsnis. Seimas laikomas išrinktu, kai Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia, kad yra išrinkta ne mažiau kaip 3/5 Seimo narių. Naujai išrinktą Seimą susirinkti į pirmąjį posėdį, kuris turi įvykti ne vėliau kaip per 15 dienų po Seimo išrinkimo, kviečia Respublikos Prezidentas. Jeigu Respublikos Prezidentas nekviečia Seimo susirinkti, Seimo nariai renkasi patys kitą dieną pasibaigus 15 dienų terminui.

Pirmasis naujai išrinkto Seimo posėdis paprastai prasideda 12 valandą Seimo rūmuose.

80 straipsnis. Pirmąjį po rinkimų Seimo posėdį pradeda vyriausias pagal amžių Seimo narys. Jeigu šis negali ar atsisako, vietoj jo posėdį pradeda kitas vyriausias pagal amžių Seimo narys. Jis vadovauja posėdžiams tol, kol išrenkamas Seimo Pirmininkas.

Po to renkami trys Seimo Pirmininko pavaduotojai ir Seimo kancleris.

81 straipsnis. Prasidėjus pirmajai Seimo sesijai, skiriama laiko frakcijoms sudaryti ir Seniūnų sueigai suformuoti. Po to Seimas paprastai dirba tokia tvarka:

- 1) pritaria ar nepritaria Respublikos Prezidento teikiamai Ministro Pirmininko kandidatūrai;
- 2) sudaro Seimo komitetus ir tvirtina jų pirmininkus;
- 3) svarsto Ministro Pirmininko pateiktą Vyriausybės programą ir sprendžia, ar jai pritarti;
- 4) sudaro sesijos darbų programą Seimo statuto numatyta tvarka.

14 skirsnis. Bendrieji sesijos organizavimo klausimai

82 straipsnis. Seimas kasmet renkasi į dvi eilines – pavasario ir rudens – sesijas. Pavasario sesija prasideda kovo 10 dieną ir baigiasi birželio 30 dieną. Rudens sesija prasideda rugsėjo 10 dieną ir baigiasi gruodžio 23 dieną. Seimas gali nutarti sesiją pratęsti. Jeigu sesijos pradžios diena yra nedarbo diena, tai sesija pradama pirmąją po jos darbo dieną. Seimo nariai į eilines sesijas renkasi be atskiro kvietimo.

83 straipsnis. Neeilines sesijas šaukia Seimo Pirmininkas ne mažiau kaip 1/3 visų Seimo narių siūlymu, kuris turi būti jam įteiktas raštu, o Konstitucijos 142 ir 144 straipsniuose numatytais atvejais – Respublikos Prezidentas. Apie neeilinę sesiją Seimo valdyba ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki sesijos pradžios turi pranešti visiems Seimo nariams. Neeilinėje sesijoje svarstomi tik jos iniciatorių pateikti klausimai. Neeilinės sesijos darbų programą tvirtina Seimas. Neeilinės sesijos trukmė negali viršyti 15 dienų. Tarp neeilinių sesijų turi būti ne mažesnė kaip 10 dienų pertrauka.

84 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo sesijos vyksta Vilniuje, Seimo rūmuose. Kai Seimas negali susirinkti Seimo rūmuose, Seimo valdyba gali laikinai paskirti kitą posėdžių vietą. Apie šį sprendimą turi būti pranešta visiems Seimo nariams. Susirinkęs į Seimo valdybos paskirtą posėdžių vietą, Seimas išklauso Seimo valdybos informaciją apie priežastis, privertusias pakeisti Seimo posėdžių vietą.

Sesija pradama ir baigiama Seimo posėdžiuose Valstybės himnu.

85 straipsnis. Seimo posėdžių sekretoriatas techniškai aptarnauja Seimo posėdžius ir vykdo su tuo susijusius Seimo Pirmininko, jo pavaduotojų ir kanclerio nurodymus. Sekretoriatas sudaromas iš Seimo darbuotojų.

Seimo posėdžių sekretoriatas:

- 1) rūpinasi tinkamu techniniu posėdžių parengimu ir pagalba Seimo nariams posėdžių metu;
- 2) atsako, kad posėdžiui reikalinga medžiaga būtų laiku pateikta Seimo nariams ir posėdžio pirmininkui;
- 3) registruoja posėdyje dalyvaujančius Seimo narius, priima iš Seimo narių pareiškimus dėl negalėjimo dalyvauti posėdyje iš anksto numatytų ir numatytuoju laiku vykstančių balsavimų metu ir praneša apie tai posėdžio pirmininkui bei Seimo Pirmininkui ir Etikos ir procedūrų komisijai;
- 4) priima iš Seimo narių raštiškus pageidavimus pasisakyti ir perduoda juos posėdžio pirmininkui;
- 5) priima ir registruoja Seimo narių klausimus bei paklausimus valstybės institucijų vadovams, perduoda juos atitinkamai Seimo Pirmininkui ar kancleriui;
- 6) sesijos metu priima iš Seimo narių kitus raštiškus pareiškimus, pasiūlymus, protestus bei pageidavimus ir perduoda juos adresatams;
- 7) pasirūpina posėdžių vertimu;
- 8) teikia informaciją apie posėdį Seimo aparato padaliniams;
- 9) registruoja teikiamus įstatymų projektus;
- 10) vykdo kitus Seimo Pirmininko ar posėdžio pirmininko pavedimus.

15 skirsnis.

Sesijos darbų programa ir posėdžių darbotvarkė

86 straipsnis. Sesijų, išskyrus pirmąją, rengimą organizuoja Seimo Pirmininkas. Jis kartu su Seimo kancleriu parengia sesijos darbų programos bei pirmosios savaitės posėdžių darbotvarkės projektus. Šiuos projektus Seimo nariai gali gauti posėdžių sekretoriatare likus 2 darbo dienoms iki sesijos pradžios. Sesijos darbų programos projekte nurodoma, kokie Seimo komitetai yra atsakingi už į programą įtrauktus klausimus, kada numatoma pateikti klausimą Seimo posėdyje. Sesijos darbų programos projektas perduodamas Respublikos Prezidentui ir Vyriausybei.

Sesijos darbų programos projektą apsvarsto Seniūnų sueiga, gavusi raštiškus Respublikos Prezidento ir Vyriausybės pasiūlymus. Ji gali projekte daryti pataisas ir papildymus šio statuto 39 straipsnio antroje dalyje nustatyta tvarka. Projektas su Seniūnų sueigos pataisomis bei papildymais, taip pat su rekomendacijomis pateikiamas svarstyti Seimui.

Pirmojoje po rinkimų sesijoje darbų programą Seimas paprastai svarsto ir tvirtina šio statuto 81 straipsnyje nurodytu metu. Kitos sesijos pradedamos darbų programos aptarimu ir tvirtinimu. Sesijos darbų programą Seimas vėliau gali tikslinti šio statuto numatyta tvarka.

Atskiri sesijos darbų programos punktai Seime aptariami ir dėl jų balsuojama ta pačia tvarka kaip įstatymų priėmimo metu dėl straipsnių.

87 straipsnis. Pagal patvirtintą sesijos darbų programą Seimo Pirmininkas kartu su kancleriu rengia detalų savaitės posėdžių darbotvarkės projektą ir pateikia jį svarstyti Seniūnų sueigai. Pasiūlymus teikia valdybos nariai, Seniūnų sueigos nariai, komitetai, kiti Seimo nariai ir Vyriausybė. Savaitės darbotvarkėje turi būti nurodytas posėdžių laikas, svarstomi klausimai, projekto registracijos numeris, svarstymo stadija, pranešėjai bei papildomi pranešėjai. Kartu Seimui turi būti pranešta apie nepriimtus pasiūlymus. Jeigu savaitės posėdžių metu nespėjama išnagrinėti kurio nors klausimo, jis įrašomas be balsavimo į kitos savaitės darbotvarkę.

Į savaitės posėdžių darbotvarkę įrašomi tik sesijos darbų programoje esantys klausimai, kuriems pagal šio statuto 19 skirsnyje numatytus reikalavimus yra tinkamai parengti įstatymų, nutarimų ar kitų aktų projektai, išskyrus šio statuto numatytus atvejus.

Seniūnų sueiga savo posėdyje sprendžia, ar pritarti kiekvienam pateiktos darbotvarkės punktui šio statuto 39 straipsnio antroje dalyje nustatyta tvarka. Jei kurie nors punktai priimami tik balsų dauguma, Seimui jie pateikiami kaip rekomendacijos.

Jeigu numatoma dirbti vieną dieną per savaitę, Seniūnų sueiga gali teikti iš karto kitos posėdžių dienos darbotvarkę. Tokiu atveju jos parengimui, priėmimui ir keitimui taikomi tie patys reikalavimai kaip ir savaitės posėdžių darbotvarkei.

88 straipsnis. Savaitės posėdžių darbotvarkės projektas, kuriam pritarta Seniūnų sueigoje, Seimo posėdyje nesvarstomas, iš karto balsuojama dėl jo patvirtinimo.

Tie darbotvarkės punktai, kurie Seniūnų sueigos pateikti kaip rekomendacijos, taip pat visas darbotvarkės projektas, jeigu Seimas jo balsuodamas nepatvirtino, turi būti aptarti Seimo posėdyje. Tokiu atveju pasiūlymus gali teikti Seimo valdybos nariai, komitetai, frakcijos, Vyriausybė.

Jeigu Seniūnų sueiga dėl kokių nors priežasčių negalėjo pritarti savaitės posėdžių darbotvarkės projektui, Seimui jį gali pateikti Seimo Pirmininkas. Tokiu atveju taikoma šio straipsnio antroje dalyje nustatyta tvarka.

89 straipsnis. Ne mažesnės kaip 1/3 Seimo narių grupės raštišku reikalavimu klausimas į sesijos darbų programą, savaitės ar kitos dienos darbotvarkę įrašomas privalomai, jeigu jis yra parengtas ir svarstyti pasirengta šio statuto numatyta tvarka. Tokiam klausimui svarstyti skiriama ne daugiau kaip 1,5 valandos, jeigu Seimas šio termino nenusprendžia pratęsti.

90 straipsnis. Seimo Pirmininkas kartu su Seimo kancleriu pagal patvirtintą savaitės posėdžių darbotvarkę parengia detalų kiekvienos posėdžių dienos darbotvarkės projektą, kuriame kiekvienam klausimui atskirai turi būti nurodytas pranešėjas ir svarstymo ar balsavimo laikas.

Šis darbotvarkės projektas Seime svarstomas ir priimamas ankstesnę posėdžių dieną. Jeigu dienos posėdžių darbotvarkės projektui yra pritarta Seniūnų sueigoje, jis svarstomas 88 straipsnyje nustatyta tvarka. Priešingu atveju papildomus siūlymus gali teikti Seimo valdybos nariai, komitetai, frakcijos ir Vyriausybė, tačiau tik pagal patvirtintą savaitės posėdžių darbotvarkę.

91 straipsnis. Teisę Seimo posėdyje siūlyti papildomai įrašyti klausimus į priimtą savaitės ar dienos posėdžių darbotvarkę turi Seimo valdyba, Seniūnų sueiga ir Vyriausybė. Toks pasiūlymas gali būti priimtas, jeigu už jį balsuoja dauguma posėdyje dalyvaujančių Seimo narių. Jei tokiam pasiūlymui nepritarta, pakartotinai jį pateikti galima tik kitą dieną.

92 straipsnis. Respublikos Prezidentui prašant, jo teikiami klausimai ir pranešimai į posėdžio darbotvarkę įrašomi privalomai (be balsavimo).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę pareikalauti į Seimo savaitės posėdžių darbotvarkę įtraukti Vyriausybės pranešimą svarbiu klausimu. Seimui nutarus, po tokio pranešimo gali vykti diskusija.

16 skirsnis. **Seimo posėdžiai**

93 straipsnis. Seimo ir jo komitetų posėdžiai vyksta lietuvių kalba. Jos nemokantieji svečiai, ekspertai ir liudytojai turi teisę kalbėti kita kalba, jeigu ne vėliau kaip prieš 6 valandas apie tai praneša Seimo posėdžių sekretariatui, kuris turi pasirūpinti vertimu.

94 straipsnis. Seimo sesijos metu paprastai rengiami 4 posėdžiai per savaitę – po 2 antradienį ir ketvirtadienį, o kas 3 savaitės daromos vienos savaitės plenarinių posėdžių pertrauka.

Ketvirtadienio vakarinis posėdis paprastai skiriamas Vyriausybės valandai, paklausimams, taip pat Seimo pareigūnų, Seimo paskirtų valstybės institucijų vadovų, išskyrus Konstitucinį Teismą ir Aukščiausiąjį Teismą, atsakymams į Seimo narių klausimus.

Kitomis savaitės dienomis ir tą savaitę, kai nėra plenarinių posėdžių, rengiami Seimo valdybos, Seniūnų sueigos, frakcijų, komitetų ir komisijų posėdžiai, Seimo narių susitikimai su rinkėjais, savivaldybių atstovais, Seimo nariai gali vykti į komandiruotes.

95 straipsnis. Kiekvienos dienos vakarinio posėdžio paskutinis pusvalandis skiriamas Seimo narių pasisakymams dėl svarbių valstybės, rinkėjų ar tarptautinių problemų. Norintieji pasisakyti ankstesnės dienos posėdžio metu įteikia Seimo posėdžių sekretoriatui raštišką prašymą, kur trumpai nurodo temą, apie kurią norėtų kalbėti. Seimo posėdžių sekretoriatas apibendrina šiuos prašymus ir pateikia Seimo kancleriui. Seimo kancleris parengia posėdžio darbotvarkės priedą, kuriame nurodo norinčiuosius pasisakyti bei jų pasisakymų temas. Dėl pasisakymų nediskutuojama. Seimas gali be diskusijų pritariti pasisakančiojo siūlymui pavesti problemą ištirti atitinkamam Seimo komitetui ar komisijai.

Kas trečiojo ketvirtadienio vakarinio posėdžio darbotvarkę sudaro opozicinės frakcijos. Seimo valdyba likus savaitei iki tokio posėdžio, atsižvelgdama į proporcingo opozicinių frakcijų atstovavimo principą, paskiria frakciją arba jų koaliciją, atsakingas už tokio posėdžio darbotvarkę. Šiuo atveju darbotvarkė Seimo posėdyje nebetvirtinama.

96 straipsnis. Rytinis Seimo posėdis paprastai rengiamas nuo 10 valandos, vakarinis – nuo 15 valandos.

Seimo nariai registruojami kiekvieno posėdžio pradžioje ir prieš iš anksto numatytus balsavimus.

97 straipsnis. Savaitės darbotvarkėje nenumatytas posėdis turi būti surengtas, jeigu to raštu reikalauja Respublikos Prezidentas, 1/3 Seimo narių arba Seimo valdyba.

Tokiame posėdyje svarstomi tik tie klausimai, kuriuos pateikia posėdžio iniciatoriai. Jie apie posėdžio rengimą ir siūlomus apsvarstyti klausimus Seimo valdybos nustatyta tvarka praneša Seimo nariams likus ne mažiau kaip 6 valandoms iki to posėdžio pradžios.

98 straipsnis. Seimo posėdžiams pirmininkauja Seimo Pirmininkas arba jo pavaduotojas.

Seimo posėdžio pirmininkas:

1) žodžiu ir plaktuko smūgiu skelbia posėdžio pradžią ir pabaigą, prireikus gali paskelbti darbotvarkėje nenumatytą posėdžio pertrauką;

2) rūpinasi Seimo posėdžių darbo tvarka, stebi, kad juose būtų laikomasi šio statuto, kontroliuoja, kaip savo pareigas atlieka balsų skaičiavimo grupė ir posėdžių sekretoriatas;

3) nedalyvauja diskusijose ir negali kitaip daryti Seimo nariams įtakos dėl priimamų sprendimų;

4) suteikia Seimo nariams žodį, vadovauja svarstymams, gali Seimo narių paklausti, patikslindamas pasiūlymų esmę;

5) stebi pasisakymų trukmę, jeigu ji viršijama, įspėja kalbėtoją, o po antrojo įspėjimo gali kalbėtoją nutraukti;

6) jeigu Seimas neprieštaruoja, pasisakymo laiką gali pratęsti;

7) jeigu kalbėtojas nukrypsta nuo svarstomo klausimo esmės, gali jį įspėti, o po antrojo įspėjimo gali kalbėtoją nutraukti;

8) jeigu Seimas neprieštaruoja, gali suteikti žodį ir kitiems asmenims;

9) remdamasis svarstymų rezultatais formuluoja klausimus balsuoti, vadovaudamasis šiuo statutu nustato balsavimo tvarką, skelbia balsavimo pradžią ir pagal balsų skaičiavimo grupės ar elektroninės sistemos pateiktus duomenis skelbia balsavimo rezultatus;

10) įspėja Seimo narius, jeigu šie nesilaiko statuto, triukšmauja salėje, įžeidinėja Respublikos Prezidentą, Seimą, jo Pirmininką, Seimo narius, Vyriausybę, Ministrą Pirmininką ar ministrus, ir gali teikti pasiūlymus dėl įspėjimo įrašymo į protokolą, apsvarstymo Etikos ir procedūrų komisijoje arba Seimo nario pašalinimo iš salės;

11) priima sprendimą pašalinti iš posėdžių salės kviestuosius asmenis ar akredituotus žurnalistus, jeigu šie trukdo posėdžiui;

12) priimdamas sprendimus, Seimo narių reikalavimu paskelbia, koku statuto straipsniu remiasi;

13) pasirašo Seimo posėdžio protokolą, oficialų pranešimą apie posėdį, taip pat vizuoja posėdyje priimtus įstatymus ir kitus aktus.

99 straipsnis. Seimo posėdžiai paprastai yra atviri. Respublikos Prezidentas, Vyriausybės nariai, Konstitucinio Teismo pirmininkas, Aukščiausiojo Teismo pirmininkas bei Seimo sudaromų valstybės institucijų vadovai gali dalyvauti posėdžiuose be atskiro kvietimo ir diskusijose išdėstyti savo nuomonę, kai svarstomi su jų veikla susiję klausimai. Seimo posėdžius gali stebėti 1990 m. kovo 11 d. Akto „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ signatarai, Respublikos Prezidento bei Vyriausybės nuolatiniai atstovai. Kitų asmenų dalyvavimas posėdžiuose nustatytas šio statuto 100 ir 101 straipsniuose.

Seimui nutarus, taip pat Respublikos Prezidentui, Seimo Pirmininkui pareikalavus, išimties tvarka rengiamas uždaras posėdis, kuriame be Seimo narių gali dalyvauti tik specialiai į šį posėdį kviesti asmenys ir, jeigu reikia, posėdžių sekretoriato darbuotojai. Teisę siūlyti surengti uždara posėdį turi Seimo valdyba, frakcijos, komitetai, būtinai šį pasiūlymą motyvuodami.

100 straipsnis. Seimo Pirmininkas ar Seimo valdyba gali pakviesti kalbėti posėdžiuose žymiausius Lietuvos Respublikos svečius: užsienio valstybių vadovus, vyriausybių narius, parlamentinių delegacijų vadovus, lietuvių išeivijos organizacijų pirmininkus. Kiti garbingi svečiai gali būti pakviesti stebėti sesijos posėdžių.

101 straipsnis. Atviri Seimo posėdžiai yra vieši. Juos stebėti gali Seimo narių padėjėjai – sekretoriai, Seimo darbuotojai, kvietimus gavę visuomeninių organizacijų atstovai, taip pat Seime akredituoti radijo, televizijos ir spaudos žurnalistai. Kvietimų išdavimo ir akreditavimo tvarką nustato Seimo valdyba.

Posėdžių salės parterijoje posėdžių metu gali būti tik Seimo nariai, posėdžių sekretoriato darbuotojai ir asmenys, kuriems yra suteiktas žodis.

102 straipsnis. Kuriems nors klausimams preliminarieji aptarti Seimas gali surengti visų Seimo narių pasitarimą, kuriame šio statuto taisyklės negalioja. Jo metu Seimas jokių sprendimų nepriima. Seimo nariai išsirenka pasitarimo pirmininką ir gali nustatyti laikiną pasitarimo reglamentą.

103 straipsnis. Visi pranešimai Seimo posėdyje skaitomi iš centrinės tribūnos. Statuto 108 straipsnio antroje dalyje išvardintais atvejais galima kalbėti ir iš Seimo nario vietos bei prie salėje esančių mikrofonų.

Posėdžio metu kalbėti galima tik posėdžio pirmininkui leidus.

104 straipsnis. Kiekvienu darbotvarkės klausimu paprastai daromas vienas pagrindinis pranešimas ir vienas papildomas pranešimas. Pranešimo trukmę nustato posėdžio pirmininkas, suderinęs su pranešėju. Paprastai ji neturi viršyti 30 minučių. Papildomam pranešimui skiriama iki 15 minučių, baigiamajam žodžiui ir kalbėti diskusijoje Vyriausybės ar komiteto vardu skiriama iki 10 minučių, frakcijos vardu – iki 7 minučių, o savo vardu – iki 5 minučių.

Po pranešimo projekto pateikimo metu šio statuto nustatyta tvarka skiriamas laikas atsakymams į klausimus. Atsakymas į vieną klausimą neturi trukti ilgiau kaip 3 minutes, o pats klausimas – ne ilgiau kaip 1 minutę. Klausti galima tik po vieną klausimą. Dar kartą klausti leidžiama tik po to, kai klausiantysis iš naujo sulaukia eilės. Atsakymus į klausimus galima nutraukti anksčiau laiko Seimui nutarus, jeigu pasiūlymą nutraukti klausimus paremia dar bent vienas Seimo narys.

105 straipsnis. Užsirašyti pasisakyti pradėdama likus valandai prieš pirmąją tos dienos, kurią numatyta klausimą svarstyti, posėdį, o baigiama – iki klausimo svarstymo pradžios. Tada posėdžio pirmininkas turi paskelbti diskusijoje dalyvausiančiųjų sąrašą. Pasisakyti užsirašoma įteikiant raštu prašymą posėdžių sekretoriui.

106 straipsnis. Kiekvienu darbotvarkės klausimu diskusijai skirtas laikas paprastai padalinamas pusiau daugumos ir mažumos atstovams. Jeigu daugumos ar mažumos atstovai neišnaudoja jiems skirtą laiką, diskusija sutrumpinama.

Žodis diskusijoje kalbėtojams suteikiamas pagal užsirašymo eilę. Posėdžio pirmininkas gali keisti šią eilę, kad diskusijoje proporcingiau būtų atstovaujama frakcijoms, komitetams, argumentuojama „už“ ir „prieš“. Seimo nariai negali perduoti vienas kitam pasisakymui skirtą laiką.

Kalbėtojas gali atsisakyti pasisakyti. Jei jis, neįspėjęs posėdžio pirmininko, išeina iš posėdžių salės ir nebūna, kai jam suteikiamas žodis, laikoma, kad jis atsisakė kalbėti.

107 straipsnis. Be eilės vieną kartą kalbėti diskusijoje gali Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas ir Ministras Pirmininkas.

Jeigu Vyriausybės nariai, taip pat ne mažiau kaip 1/5 Seimo narių ar komiteto vienas atstovas apie savo pageidavimą kalbėti praneša posėdžių sekretoriui iki diskusijos nutraukimo, jie išlaiko teisę pasisakyti, net jeigu nutariama diskusiją nutraukti.

108 straipsnis. Kiekvienu darbotvarkės klausimu diskusijoje Seimo nariai turi teisę kalbėti ne daugiau kaip vieną kartą.

Išimtį sudaro klausimai, replikos, pasisakymai dėl balsavimo motyvų ar procedūros, prejudicialiniai, diskusijos nutraukimo klausimai, pasiūlymai atmesti projektą ar atidėti svarstomą klausimą. Šiais atvejais iš anksto užsirašyti nereikalaujama, tačiau tuo pačiu darbotvarkės klausimu Seimo narys turi teisę tik vieną kartą klausti, pasisakyti ar pasakyti repliką, o dėl balsavimo motyvų – vieną kartą pasisakyti prieš kiekvieną balsavimą. Pasisakymai dėl procedūros, diskusijos nutraukimo, klausimo atidėjimo ar projekto atmetimo turi prioritetą prieš nagrinėjamą klausimą. Žodis šiais atvejais suteikiamas tuo metu kalbančiajam baigus kalbėti, o pasisakymo trukmė neturi viršyti 2 minučių. Statute numatytais atvejais po tokių pasisakymų gali būti balsuojama. Posėdžio pirmininkas gali minėtus pasisakymus nutraukti, jeigu kalbama ne dėl to, dėl ko buvo suteiktas žodis.

109 straipsnis. Diskusija nutraukiama Seimui nutarus, išskyrus tuos atvejus, kai statute numatyta kitokia diskusijos baigimo tvarka. Pasiūlymas diskusiją nutraukti gali būti pateiktas pasisakius ne mažiau kaip 2 kalbėtojams ir be aptarimo teikiamas balsuoti, jeigu jį paremia dar bent vienas Seimo narys. Prieš tai posėdžio pirmininkas turi pranešti, kiek buvo užsirašiusiųjų kalbėti ir kiek jau kalbėjo.

Nutarus diskusiją nutraukti, posėdžio pirmininkas privalo leisti pasisakyti pagal eilę dar vienam Seimo nariui ir visiems, kurie dar turi teisę kalbėti pagal šio statuto 107 straipsnį. Be to, pranešėjas dar gali tarti baigiamąjį žodį.

Seimas gali iš anksto apriboti bendrą diskusijų kiekvienu klausimu trukmę arba kalbėtojų skaičių. Tuomet teikimai nutraukti diskusiją nepriimami.

110 straipsnis. Svarstant kiekvieną klausimą, iki balsavimo pradžios posėdžio pirmininko reikalavimu, pagrindinio komiteto reikalavimu, taip pat frakcijos reikalavimu, kurį paremia ne mažiau kaip 1/3 posėdyje dalyvaujančių Seimo narių, klausimo svarstyme daroma neeilinė, ne trumpesnė kaip 30 minučių ir ne ilgesnė kaip 1 valandos pertrauka arba klausimo svarstymas atidedamas kitam artimiausiam posėdžiui. Svarstant klausimą daryti tokias pertraukas ar atidėti

svarstymą galima iš viso tik 2 kartus. Tame pačiame posėdyje to paties klausimo svarstyme daroma tik viena neeilinė pertrauka.

Jeigu svarstant klausimą buvo akivaizdžiai pažeistas šis statutai, komitetas, rengęs įstatymo ar kito teisės akto projektą, frakcija arba Etikos ir procedūrų komisija turi teisę reikalauti, kad klausimo svarstymas būtų atidėtas, bet ne ilgiau kaip savaitei.

111 straipsnis. Jeigu Seimo nario elgesys ar žodžiai kitų pasisakymuose pateikiami iškreipti, jis turi teisę posėdžio pirmininko prašyti leisti pasisakyti asmeniniu klausimu iki 2 minučių. Jei posėdžio pirmininkas nesutinka, Seimo narys turi teisę prašyti, kad dėl leidimo jam pasisakyti asmeniniu klausimu būtų balsuojama.

Žodis asmeniniu klausimu Seimo nariui suteikiamas posėdžio pabaigoje.

17 skirsnis.

Balsavimas ir balsų skaičiavimas

112 straipsnis. Dėl Seimo posėdžiuose svarstomų klausimų balsuojama atvirai, pakeliant balsavimo kortelę, išskyrus šiame statute numatytus atvejus.

Seimui nutarus arba posėdžio pirmininko sprendimu vietoj kortelių pakėlimo galima balsuoti elektronine balsų skaičiavimo sistema. Pastaroji paprastai naudojama balsuojant dėl atskirų svarstomo klausimo nuostatų, atskirų įstatymo straipsnių ar teiginių, protokolinių nutarimų ir sesijos darbo tvarkos klausimų. Kaip naudotis elektronine balsų skaičiavimo sistema, nustato atskira Seimo valdybos patvirtinta instrukcija. Seimo narys, balsuodamas elektronine sistema, kartu pakelia ir ranką.

Seimo nariai balsuoja asmeniškai. Balso teisė negali būti perduota kitiems asmenims.

113 straipsnis. Balsavimo procedūros pradžią žodžiu, o įstatymo ar kito Seimo akto priėmimo metu ir plaktuko smūgiu skelbia posėdžio pirmininkas po diskusijos. Posėdžio pirmininkas taip pat turi pranešti Seimo nariams, kiek balsų reikia sprendimui priimti.

Balsavimo metu po salę nevaikščiojama. Kol balsavimo procedūra nebaigta, jokie klausimai nesvarstomi, žodis suteikiamas tik dėl balsavimo motyvų ir balsavimo būdo, išskyrus laiką, kai skaičiuojami vardinio balsavimo ar balsavimo biuleteniais rezultatai.

114 straipsnis. Lietuvos Respublikos įstatymai, Seimo nutarimai ir kiti Seimo sprendimai priimami Seimo posėdžiuose paprasta (t. y. daugiau kaip pusės) posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma, išskyrus specialius Konstitucijos ir šio statuto numatytus atvejus.

Balsuojant dėl protokolinių (įrašomų į protokolą) Seimo nutarimų, atskirų svarstomo klausimo nuostatų, atskirų įstatymo straipsnių ar teiginių, sesijos darbo tvarkos klausimų sprendimai priimami balsavusiųjų Seimo narių dauguma, taip pat gali būti priimti ir be balsavimo (visų pritarimu), t. y. po to, kai į posėdžio pirmininko klausimą: „Ar yra prieštaraujančių?“ – niekas neatsako, ir jis paskelbia: „Priimta“.

Posėdžio pirmininkas kiekviename posėdyje prieš pirmąjį balsavimą turi patikrinti, kiek Seimo narių dalyvauja. Jeigu prieš kurį nors balsavimą posėdžio pirmininkas arba kuri nors frakcija nepareikalavo patikrinti, kiek Seimo narių dalyvauja posėdyje, vėliau dėl to abejonių kelti negalima. Posėdyje dalyvaujančių Seimo narių skaičiumi laikomas paskutinis nustatytasis tame posėdyje.

115 straipsnis. Priimant Lietuvos Respublikos įstatymus, Seimo nutarimus arba kitus aktus, išskyrus personalijų klausimus, galima balsuoti ir vardiniu būdu, jeigu kuri nors frakcija reikalauja ir šį reikalavimą paremia ne mažiau kaip 1/3 posėdyje dalyvaujančių Seimo narių. Tokį reikalavimą gali pateikti frakcijos atstovas tik baigus svarstyti klausimą, prieš balsavimą dėl viso projekto.

Šiuo atveju iki balsavimo pradžios Seimo nariams išdalijamos vardinio balsavimo kortelės, kurias gaudami jie pasirašo kortelių išdavimo lape. Paskelbus balsavimo pradžią, kiekvienas Seimo

narys kortelę užpildo, pasirašo ir perduoda balsų skaičiavimo grupei. Suskaičiavus balsus, posėdžio pirmininkas paskelbia, kaip balsavo kiekvienas Seimo narys.

116 straipsnis. Tik slapta balsuojama tada, kai renkamas Seimo Pirmininkas, jo pavaduotojai bei Seimo kancleris, sprendžiamas nepasitikėjimo Vyriausybe, Ministru Pirmininku ar atskiru ministru klausimas, nepasitikėjimo kuriuo nors Seimo pareigūnu arba Seimo paskirto valstybės institucijos vadovo atleidimo iš pareigų klausimas. Seimui nutarus, gali būti slaptas balsavimas ir kitais personalijų klausimais.

Šiuo būdu balsuojama per posėdžio pertrauką. Balsavimo biuletenius antspauduoja ir išduoda balsų skaičiavimo grupė. Gaudami biuletenį, Seimo nariai pasirašo biuletenių išdavimo lape.

Balsavimo vietoje turi būti slapto balsavimo kabina ir balsadėžė. Pastaroji turi būti taip pastatyta, kad balsuojantieji, eidami prie jos, galėtų pereiti slapto balsavimo kabiną.

117 straipsnis. Biuleteniais atvirai balsuojama, kai į kurias nors pareigas iš didesnio kandidatų skaičiaus reikia išrinkti keletą, o slapta balsuoti nenutarta.

Balsuojama ir rezultatai nustatomi taip pat kaip ir balsuojant slapta, išskyrus tai, kad nesinaudojama slapto balsavimo kabinomis, o biuleteniai užpildomi posėdžių salėje. Biuletenių pasirašyti nereikia.

118 straipsnis. Slapto ar atviro balsavimo biuletenių pavyzdį prieš balsavimą patvirtina Seimas.

Dėl kurio nors pareigūno atleidimo ar nepasitikėjimo juo pareiškimo balsuojama biuleteniais, kuriuose įrašyti teiginiai: „pasitikiu“ ir „nepasitikiu“ arba „atleisti“ ir „neatleisti“. Vienu biuleteniu gali būti balsuojama tik dėl vieno pareigūno atšaukimo arba nepasitikėjimo kolegialia institucija ar jos nariu pareiškimo arba vieno pareigūno atleidimo.

Viename biuletenyje abėcėlės tvarka gali būti įrašomos tik kandidatų į tas pačias pareigas pavardės. Visais atvejais biuletenis turi turėti antraštę, kurioje aiškiai nurodyta, dėl ko balsuojama. Balsuojantysis biuletenyje išbraukia pavardes tų kandidatų, prieš kuriuos balsuoja, arba tuos teiginius, kurie jam nepriimtini.

Negaliojančiais pripažįstami nepatvirtinto pavyzdžio biuleteniai, taip pat tie, kuriuose palikta pavardžių daugiau negu renkama pareigūnų arba paliktas daugiau kaip vienas pasirinkti duotas teiginys. Papildomai įrašytos pavardės ar teiginiai neskaičiuojami.

Balsavimo biuleteniais balsų skaičiavimo protokolą pasirašo balsų skaičiavimo grupės pirmininkas ir posėdžio pirmininkas.

Balsavimo biuleteniai saugomi Seimo archyve iki Seimo kadencijos pabaigos.

119 straipsnis. Balsuoti gali būti pateiktas vienas teiginys arba du alternatyvūs teiginiai. Pirmuoju atveju balsuojama „už“, „prieš“ arba „susilaikoma“. Antruoju atveju balsuojama „už pirmąjį teiginį“ arba „už antrąjį teiginį“.

Dėl alternatyvių teiginių balsuojama pagal jų pateikimo svarstyti eilę. Jeigu teiginių yra daugiau kaip du, posėdžio pirmininkas turi juos pagal prasmę sugrupuoti taip, kad per keletą balsavimų po vieną ar du teiginius būtų išspręsti visi. Daugiausia balsų surinkęs teiginys, jeigu yra surinkta reikiama balsų dauguma, yra priimtas, priešingu atveju – jis pateikiamas papildomai balsuoti dėl sprendimo patvirtinimo. Jeigu to nepavyksta padaryti, Seimo nariai gali pasiūlyti kompromisinį sprendimą arba klausimą atidėti.

Savo iniciatyva arba jeigu bent du Seimo nariai pareikalauja, posėdžio pirmininkas teikiamą balsuoti klausimą padalina į du.

120 straipsnis. Dėl sprendimo, ar atidėti, ar atmesti klausimą, balsuojama pirmiau negu dėl klausimo esmės. Dėl skaičių balsuojama jų didėjimo tvarka. Prireikus posėdžio pirmininkas gali keisti balsavimo tvarką, jeigu neprieštarauja pasiūlymų teikėjai.

121 straipsnis. Dėl balsavimo motyvų galima kalbėti po to, kai posėdžio pirmininkas paskelbia, dėl ko bus balsuojama, ir paklausia, ar yra norinčių kalbėti dėl balsavimo motyvų.

Kai balsuojama dėl viso klausimo ar įstatymo projekto priėmimo, dėl balsavimo motyvų gali pasisakyti „už“ ir „prieš“ ne daugiau kaip po 4 Seimo narius. Kitais atvejais dėl balsavimo motyvų gali pasisakyti „už“ ir „prieš“ po 1 Seimo narį.

122 straipsnis. Kai nenaudojama elektroninė balsų skaičiavimo sistema, balsavimą organizuoja ir balsus skaičiuoja balsų skaičiavimo grupė. Ji taip pat padeda posėdžio pirmininkui patikrinti, kiek salėje dalyvauja Seimo narių, ir patikslinti jų registraciją.

Balsų skaičiavimo grupės nariai balsuoja bendrąja tvarka.

123 straipsnis. Balsų skaičiavimo grupę pagal abėcėlę vienam mėnesiui Seimo kanclerio pasiūlymu skiria Seimas. Grupės negali sudaryti vienos frakcijos nariai. Seimo valdybos nariai, komitetų pirmininkai, komisijų pirmininkai, frakcijų seniūnai bei Vyriausybės nariai į balsų skaičiavimo grupę neskiriami. Balsų skaičiavimo grupė iš savo narių išsirenka pirmininką.

Seimas gali posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma pareikšti nepasitikėjimą balsų skaičiavimo grupe ar jos nariu. Tada skiriama nauja grupė arba jos narys. Posėdžio pirmininko sprendimu arba frakcijos reikalavimu, kurį paremia ne mažiau kaip 1/3 posėdyje dalyvaujančių Seimo narių, gali būti pakartotas balsavimas, po kurio buvo pareikštas nepasitikėjimas.

124 straipsnis. Balsavimo rezultatus paskelbia posėdžio pirmininkas, remdamasis balsų skaičiavimo grupės pateiktais duomenimis arba elektroninės balsų skaičiavimo sistemos rodikliais.

125 straipsnis. Balsavimą pakeliant korteles ar naudojant elektroninę sistemą galima vieną kartą pakartoti, kol nepradėtas svarstyti kitas darbotvarkės klausimas, jeigu to reikalauja posėdžio pirmininkas arba frakcija ir šios reikalavimą paremia ne mažiau kaip 1/3 posėdyje dalyvaujančių Seimo narių. Frakcija to gali reikalauti, jeigu nebuvo tinkamai ir aiškiai suformuluotas balsuoti teikiamas klausimas.

18 skirsnis.

Seimo dokumentų įforminimas ir skelbimas

126 straipsnis. Seimo posėdžių protokolus rašo ir skelbia Seimo Dokumentų skyrius, o pasirašo posėdžio pirmininkas. Protokole išvardijami svarstyti klausimai, kalbėtojai, priimti nutarimai, balsavimų rezultatai. Priimtų protokolinių nutarimų visas tekstas pateikiamas protokole. Prie protokolo pridedama papildoma medžiaga: Seimo narių registracijos duomenys, vardinių balsavimų rezultatai, Seimo narių pareiškimai ir kita.

Protokolas išdalijamas komitetams ir frakcijoms ne vėliau kaip kitą po posėdžio darbo dieną.

Seimo nariai gali pareikšti pretenzijas dėl protokolo kitos dienos pirmojo Seimo posėdžio pabaigoje. Jei yra ginčytinų klausimų, po trumpo praėjusio posėdžio pirmininko paaiškinimo Seimas priima sprendimą paprasta balsavusiųjų dauguma.

127 straipsnis. Seimo Dokumentų skyrius sudaro ir skelbia Seimo posėdžių stenogramas. Jų originalai neredaguojami ir saugomi Dokumentų skyriuje. Seimo posėdžių magnetofoniniai įrašai saugomi Dokumentų skyriuje ne trumpiau kaip 1 mėnesį.

Seimo nariai ir kiti posėdyje kalbėjusieji asmenys turi teisę per 2 savaites po Seimo posėdžio patikrinti sureduotą spaudai savo kalbos stenogramą. Jie gali patikslinti savo kalbos stenogramos redakciją, jeigu tai nekeičia pasakytos kalbos esmės, patikrinę tekstą pagal magnetofoninį įrašą. Jeigu per šį laiką kalbėtojas nepareiškia pretenzijų dėl stenogramos teksto, laikoma, kad jis su tekstu sutinka.

Iškilus ginčams bei nesusipratimams dėl suredaguoto stenogramos teksto, sprendimą priima to posėdžio pirmininkas.

128 straipsnis. Uždarų posėdžių stenogramos neskelbiamos, jomis gali naudotis tik Seimo nariai. Seimo kancleris saugo uždarų posėdžių stenogramas ir sudaro sąlygas Seimo nariams su jomis susipažinti. Seimo nario kalbą iš uždaro posėdžio stenogramos galima viešai cituoti ar komentuoti tik jam sutikus.

129 straipsnis. Seimo valdybos ir Seniūnų sueigos posėdžiai protokoluojami, o stenogramos nesudaromos. Protokole išvardijami posėdžio dalyviai, svarstyti klausimai, kalbėtojai, priimti nutarimai ir balsavimų rezultatai. Protokolą pasirašo to posėdžio pirmininkas.

Seimo nariai su šiais protokolais supažindinami per komitetus ir frakcijas.

130 straipsnis. Seimo komitetai ir komisijos rašo savo posėdžių protokolus. Komitetų ir komisijų sprendimus, išvadas bei posėdžių protokolus pasirašo komitetų ir komisijų pirmininkai.

Komitetų ir komisijų posėdžių protokolai yra vidaus tarnybiniai dokumentai, kuriais gali naudotis tik Seimo nariai. Kiti asmenys šiais protokolais gali naudotis tik komiteto ar komisijos pirmininkui sutikus. Pasibaigus kalendoriniams metams, posėdžių protokolai ir kiti komitetų bei komisijų dokumentai 1 metus saugomi komitetuose bei komisijose, po to perduodami Seimo archyvui.

Visi laikinosios komisijos dokumentai turi būti perduoti Seimo archyvui ne vėliau kaip per 10 dienų, pasibaigus šios komisijos įgaliojimų laikui.

131 straipsnis. Teikiami visuomenei svarstyti Lietuvos Respublikos įstatymų projektai valstybės lėšomis skelbiami spaudoje. Skelbiant projektus, turi būti nurodyti jų rengėjai ir iniciatoriai.

Atiduodamą skelbti įstatymo projektą turi pasirašyti komiteto, kuriam projektas perduotas rengti, pirmininkas ir Seimo kancleris.

132 straipsnis. Priimti Lietuvos Respublikos įstatymai prieš perduodant pasirašyti Respublikos Prezidentui, taip pat kiti Seimo aktai Seimo Pirmininkui vizuoti arba pasirašyti pateikiami su projektą rengusio komiteto pirmininko ir Seimo kanclerio vizomis, taip pat su posėdžio, kuriame aktas buvo priimtas, pirmininko, jeigu tai buvo ne Seimo Pirmininkas, viza.

Seimo Pirmininko vizuotas priimtas įstatymas nedelsiant perduodamas Respublikos Prezidentui pasirašyti.

Seimo valdybos priimtus aktus Seimo Pirmininkas pasirašo, kai yra Seimo kanclerio viza.

Seimo Pirmininkas, pasirašęs aktą, perduoda jį Seimo kancleriui paskelbti.

133 straipsnis. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti Seimo dokumentai skelbiami ir įsigalioja pagal įstatymą „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos“.

Respublikos Prezidento pasirašyti Lietuvos Respublikos įstatymai, taip pat Seimo nutarimai išsiunčiami Vyriausybei, Konstituciniam Teismui, Aukščiausiajam Teismui, valstybės kontrolieriui, o prireikus – ir kitų valstybės institucijų vadovams bei savivaldybėms ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jų pasirašymo.

134 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimas turi didįjį – 38 mm skersmens – ir mažąjį – 27 mm skersmens – antspaudus su Lietuvos valstybės herbu. Už Seimo antspaudų naudojimą ir saugojimą atsako Seimo kancleris.

Didysis Seimo antspaudas su Lietuvos valstybės herbu dedamas ant įstatymų, nutarimų, kitų oficialių Seimo dokumentų, taip pat ir siunčiamų užsienio valstybių valdžios bei valdymo institucijoms, tarptautinių sutarčių ir kitų dokumentų, kuriuos pasirašo Seimo Pirmininkas.

Mažasis Seimo antspaudas su Lietuvos valstybės herbu dedamas ant Seimo Pirmininko, jo pavaduotojų ir Seimo kanclerio pasirašytų tarnybinių pažymėjimų ir kitų dokumentų.

135 straipsnis. Kalbėti Seimo vardu turi teisę Seimo Pirmininkas, jo pavaduotojai ir Seimo kancleris. Taip pat Seimas gali įgalioti jo vardu kalbėti Seimo paskirtus delegacijų tarptautinėse organizacijose vadovus ir Seimo valdybos skiriamą Seimo Pirmininko atstovą spaudai.

Seimo komiteto vardu gali kalbėti komiteto pirmininkas, jo pavaduotojas arba įgaliotas komiteto narys.

136 straipsnis. Lietuvos radijas ir televizija reguliariai rengia reportažus apie atvirus Seimo posėdžius. Seimui nutarus, atskiri posėdžiai transliuojami per radiją ar televiziją ištiesai Lietuvos radijui ir televizijai priimtinu laiku. Ginčytiniais atvejais, reikalaujant frakcijoms, klausimą sprendžia Seimas.

Darbai reikalingais dokumentais Seime akredituotus žurnalistus aprūpina Seimo informacijos ir analizės tarnybos.

137 straipsnis. Oficialius pranešimus apie Seimo ar jo valdybos, Seniūnų sueigos posėdžius parengia ir skelbia Seimo informacijos ir analizės tarnybos, o pasirašo posėdžio pirmininkas.

Valstybinės masinės informacijos priemonės, spausdindamos ar transliuodamos reportažus apie Seimo posėdžius, skelbia ir oficialų pranešimą apie tuos posėdžius.

138 straipsnis. Komitetas po svarbesnių posėdžių paprastai parengia pranešimus masinės informacijos priemonėms apie komiteto priimtus sprendimus ir pateikia juos Seimo informacijos ir analizės tarnyboms.

Radio ir televizijos transliacijos arba reportažai iš Seimo valdybos, Seniūnų sueigos, komitetų, komisijų ir frakcijų posėdžių daromi jų vadovams sutikus.

139 straipsnis. Dokumentus, skirtus visiems Seimo nariams, komitetams ar frakcijoms, išdalija posėdžių sekretoriatas. Dokumentai turi būti užregistruoti posėdžių sekretoriatais ir pasirašyti bent vieno Seimo nario. Įstatymų ir kitų norminių aktų projektų pateikimo, registracijos ir išdalavimo tvarką nustato šio statuto 19 skirsnis.

Informacinę medžiagą apie Seimo veiklą rengia ir prireikus pateikia Seimo nariams informacijos ir analizės tarnybos.

V DALIS ĮSTATYMŲ LEIDYBOS PROCEDŪRA

19 skirsnis.

Įstatymų ir kitų norminių aktų projektų registravimas

140 straipsnis. Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų Seimo aktų projektus ir pasiūlymus dėl jų leidybos Seimui svarstyti pateikia institucijos ir asmenys, kurie pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją turi įstatymų leidybos iniciatyvos teisę. Teikiamą projektą ar pasiūlymą turi pasirašyti jo iniciatoriai ar jų atstovai.

Kartu su įstatymo projektu pateikiamas aiškinamasis raštas, kuriame paprastai nurodoma:

- 1) parengto projekto tikslai ir uždaviniai;
- 2) kaip šiuo metu yra teisiškai reguliuojami įstatymo projekte aptarti klausimai;
- 3) kokios numatomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos, iš naujo sureguliuotų klausimų teigiamos savybės ir kokių pozityvių rezultatų laukiama;
- 4) galimos neigiamos priimto įstatymo projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta;

5) įstatymo projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą;

6) jeigu įstatymui įgyvendinti reikia poįstatyminių aktų – kas ir kada juos turėtų parengti, šių poįstatyminių aktų metmenys;

7) įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados;

8) įstatymo projekto autorius ar autorių grupė;

9) reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą;

10) kiti autorių nuomone reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Jeigu įstatymo projekto iniciatoriai negali pateikti aiškinamojo rašto, jie gali kreiptis į Seimo kanclerį, prašydami, kad tokį raštą padėtų parengti Seimo Juridinis skyrius arba būtų leista pateikti projektą be aiškinamojo rašto.

Kartu su įstatymo projektu pateikiama šio įstatymo projekto kriminologinės ekspertizės išvada, kokią įtaką įstatymo priėmimas gali daryti kriminogeninei situacijai. Kriminologinės ekspertizės išvados parengimą projekto iniciatorių reikalavimu organizuoja Teisingumo ministerija.

Kartu su įstatymo projektu paprastai pateikiami įstatymų projektai dėl kitų įstatymų pakeitimo, papildymo ar panaikinimo, kurie yra būtini priėmus siūlomą įstatymo projektą, taip pat, jei reikia, nutarimo projektas dėl šio įstatymo įgyvendinimo tvarkos.

Šio skirsnio reikalavimai, išskyrus dėl aiškinamojo rašto, taikomi visiems įstatymų ir kitų Seimo norminių aktų projektams (toliau šiame skirsnyje jie visi vadinami įstatymų projektais), išskyrus specialius šio statuto numatytus atvejus.

141 straipsnis. Visi teikiami įstatymų projektai ir pasiūlymai registruojami Seimo posėdžių sekretoriato gautų įstatymų projektų ir pasiūlymų rejestre. Registruojant užpildomas standartinis projekto titulinis lapas ir formuliaras, nurodomi visi projekto rengėjai ir iniciatoriai bei visi jų pateikti dokumentai. Projektas indeksuojamas pagal įstatymų leidybos sričių klasifikatorių.

Projektą svarstant ir toliau rengiant, posėdžių sekretariatui pateikiamos ir jo užregistruojamos visos naujos projekto redakcijos, pateiktos išvados, pataisos bei papildymai ir pažymima, kas jas pateikė. Visa tai įforminama kaip įstatymo projekto lydraštis ir išdalinama kartu su pačiu projektu bei aiškinamuoju raštu.

Dėl užregistruoto įstatymo projekto Juridinis skyrius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo gavimo datos parengia išvadas, ar tas projektas neprieštaruoja galiojantiems įstatymams ir ar jis atitinka juridinės technikos taisykles. Jeigu projekto apimtis didelė, Seimo kancleris turi teisę šį terminą pratęsti. Užregistruotas įstatymo projektas kartu su šiomis išvadomis perduodamas Seimo kancleriui.

Įstatymo projektą kartu su aiškinamuoju raštu bei Juridinio skyriaus išvadomis Seimo kancleris ne vėliau kaip per 3 darbo dienas perduoda komitetams, frakcijoms, Vyriausybei, Respublikos Prezidento kanceliarijai, o prireikus – ir atitinkamoms savivaldybėms. Apie projektą taip pat pranešama Seimo nariams specialiame biuletenyje.

142 straipsnis. Jeigu įstatymo projektas pateiktas kartu su Konstitucijos pataisomis, abu projektai gali būti nagrinėjami kartu, bet pirma balsuojama dėl Konstitucijos pataisų, laikantis jos keitimo procedūros. Taip pat kartu svarstomi įstatymų projektai dėl kitų įstatymų pakeitimo, papildymo ar panaikinimo, kurie yra būtini priėmus siūlomą įstatymo projektą.

Jeigu yra gauti keli alternatyvūs to paties įstatymo projektai, iki svarstymo Seimo posėdyje ir jo metu jie nagrinėjami kartu ir pasirenkamas vienas iš jų.

143 straipsnis. Prireikus Seimo valdyba gali pavesti komitetams arba pasiūlyti Vyriausybei išnagrinėti įstatymo projektą ir parengti savo išvadas. Seimo valdyba taip pat gali sudaryti Seimo narių, valstybės institucijų atstovų, ekspertų ar mokslininkų parengiamąjį darbo grupę, kuri įstatymo projektą parengtą svarstyti Seime.

144 straipsnis. Komitetas, kuriam įstatymo projektas perduotas išnagrinėti ir kuris turi pateikti išvadas, nustato:

- 1) ar projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, kitiems įstatymams, o jeigu prieštarauja – ar komitetas pritaria Konstitucijos ir kitų įstatymų keitimui;
- 2) kiek valstybės biudžeto lėšų apytiksliai reikia tokiam įstatymui įgyvendinti;
- 3) kiek toks projektas tikslingas politiniu, ekonominiu ir socialiniu požiūriais;
- 4) ar projekto koncepcija atitinka patvirtintą Vyriausybės programą;
- 5) ar projektas neprieštarauja tarptautiniams Lietuvos Respublikos įsipareigojimams;
- 6) ar projektas nėra analogiškas kitiems per pastaruosius 6 mėnesius atmestiems projektams;
- 7) ar projektas atitinka teisinio reguliavimo dalykiškumo, konkretumo ir išbaigtumo kriterijus, ar priimtinas teisinės kultūros bei juridinės technikos požiūriais.

145 straipsnis. Komitetas, kuriam įstatymo projektas perduotas išnagrinėti ir kuris turi pateikti išvadas, pateikia raštu vertinimus pagal šio skirsnio 144 straipsnyje nurodytus kriterijus. Nepritarimas turi būti motyvuotas.

Pritarimas gali būti reiškiamas trejopai: be jokių pastabų, su tam tikromis pastabomis, su sąlyga, kad projekte bus padarytos tam tikros pataisos. Pastaruoju atveju gali būti siūlomos konkrečios suformuluotos pataisos.

Seimo sesijos metu išvadas komitetui turi parengti ne vėliau kaip per 10 dienų. Apie išvadas pranešama projekto iniciatoriams.

Papildomai įstatymo projektą nagrinėjantis komitetas savo nuomonę gali pareikšti ir pagrindinio įstatymo projektą nagrinėjančio komiteto posėdyje, delegavęs į jį savo atstovą.

146 straipsnis. Seimo kancleris neteikia svarstyti Seime įstatymų projektų, jeigu Seimo Valstybės ir teisės komitetas padaro išvadą, kad jie prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, ir nėra nustatyta tvarka pateikto Konstitucijos pataisų projekto. Jeigu pateiktąjį ar kitą analogiško turinio įstatymo projektą per pastaruosius 6 mėnesius Seimas buvo atmetęs, toks projektas taip pat nepriimamas pakartotinai svarstyti.

Įstatymų projektai, pateikti subjektų, neturinčių įstatymų leidybos iniciatyvos teisės, užregistruojami, bet svarstyti neperduodami, tačiau su jais supažindinami atitinkami komitetai.

Visais šiais atvejais, suderinus su atitinkamu komitetu, projektas su Seimo kanclerio viza gražinamas į posėdžių sekretoriatą, kur įrašomas į atmestų įstatymų projektų bei pasiūlymų rejestrą ir perduodamas į archyvą. Apie tai turi būti paskelbta Seimo posėdyje ir pranešta pateikėjui.

147 straipsnis. Įstatymo projekto iniciatoriai iki svarstymo Seimo posėdyje turi teisę projektą atšaukti. Apie šį sprendimą jie iš karto raštu praneša Seimo kancleriui, o šis – Seimui. Tokiu atveju pagrindiniame komitete ir Juridiniame skyriuje paliekama įstatymo projekto kopija.

Tačiau jeigu iniciatorių atšauktą įstatymo projektą ne vėliau kaip kitą dieną oficialiai paremia ir pateikia kitas įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turintis subjektas, tokio projekto svarstymo procedūra tęsiama toliau. Ši nuostata netaikoma įstatymų projektams, kuriuos teikia Respublikos Prezidentas arba Vyriausybė.

20 skirsnis.

Įstatymų ir kitų norminių aktų projektų pateikimas Seimo posėdyje

148 straipsnis. Į Seimo posėdį, kuriame projektas pateikiamas, kviečiamas įstatymo projekto iniciatorius ar jo atstovas, kuris trumpai (iki 10 minučių) apibūdina projektą ir atsako į Seimo narių klausimus. Po to posėdžio pirmininkas supažindina su Juridinio skyriaus, taip pat, jeigu gautos, Vyriausybės išvadomis ir teikia pasiūlymus balsuoti.

Seimas turi nuspręsti, ar įrašyti į sesijos darbų programą tuos projektus, kurie dar neįrašyti, ir pradėti svarstymo procedūrą, ar projektą atmesti, ar jo svarstymą atidėti.

Jeigu Seimas nutaria pradėti svarstymo procedūrą, tuomet gali būti sprendžiama, ar taikyti skubos, ar ypatingos skubos svarstymo tvarką.

149 straipsnis. Visi sprendimai įstatymo projekto pateikimo ir svarstymo Seimo posėdyje metu priimami paprasta balsavusiųjų dauguma, išskyrus sprendimus atmesti projektą, ar paskelbti jį visuomenei svarstyti, kurie priimami, jeigu juos priėmusi dauguma ne mažesnė kaip 1/4 visų Seimo narių.

Skubos ir ypatingos skubos svarstymo tvarkos taikymas nustatytas šio statuto 24 skirsnyje.

150 straipsnis. Pradėti svarstymo procedūrą galima tik tų projektų, kurie įrašyti į sesijos darbų programą. Svarstymo procedūra susideda iš šių stadijų: svarstymas pagrindiniame komitete, svarstymas Seimo posėdyje ir priėmimas.

Nutaręs pradėti įstatymo projekto svarstymo procedūrą, Seimas tame pačiame posėdyje turi paskirti preliminarią svarstymo Seimo posėdyje datą (ne anksčiau kaip po savaitės ir ne vėliau kaip iki sesijos pabaigos), pagrindinį komitetą projektui toliau nagrinėti arba tobulinti.

Taip pat šiame posėdyje gali būti priimtas nutarimas paskelbti įstatymo projektą visuomenei svarstyti.

151 straipsnis. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikės valstybės biudžeto lėšų, toliau svarstant projektą, turi būti pateikti projekto iniciatorių pasiūlymai bei Biudžeto ir finansų komiteto ir Vyriausybės išvados dėl galimų šių lėšų šaltinių.

Jeigu norint įstatymo projektą priimti reikia pakeisti ir Lietuvos Respublikos Konstituciją, toliau svarstant projektą, turi būti pateiktos Valstybės ir teisės komiteto išvados.

152 straipsnis. Jeigu yra sudaryta iniciatyvinė grupė referendumui dėl įstatymo nuostatų paskelbti, po to, kai patvirtinama, jog yra surinktas reikiamas parašų skaičius, sesijos metu šis klausimas svarstomas artimiausiame Seimo posėdyje. Jame kviečiami dalyvauti referendumo iniciatorių atstovai.

Jeigu Seimas konstatuoja, kad referendumui teikiamas įstatymo nuostatų projektas neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos, pirmiausia turi būti nagrinėjamas Konstitucijos keitimo klausimas.

Jeigu Seimas nutaria apsvarstyti ir priimti teikiamas įstatymo nuostatas, referendumo paskelbimas gali būti atidėtas, tačiau referendumas turi būti paskelbtas tame pačiame posėdyje, kuriame Seimas nepriima teikiamų įstatymo nuostatų.

21 skirsnis.

Įstatymo projekto svarstymas pagrindiniame komitete

153 straipsnis. Komitetas, Seimo paskirtas kaip pagrindinis nagrinėti įstatymo projektui, kurio svarstymo procedūra pradėta, ne vėliau kaip per savaitę turi savo posėdyje apsvarstyti pasirengimą projektą nagrinėti komitete. Tam turi būti paskirti atsakingi komiteto nariai, ekspertai, gali būti paprašyta kitų komitetų ar valstybės institucijų papildomų išvadų, priimti kiti parengiamieji sprendimai. Jeigu komitetui pavesta projektą tobulinti, tam gali būti sudaryta darbo grupė. Pasirengimo svarstyti projektą klausimus prireikus komitetas gali aptarti ir kituose posėdžiuose.

154 straipsnis. Pagrindinis komitetas turi projektą išsiuntinėti suinteresuotoms valstybės institucijoms, o prireikus – ir visuomeninėms organizacijoms, kad šios galėtų atsiųsti vertinimus.

Visą dėl įstatymo projekto gautą medžiagą įvertina bei apibendrina pagrindinis komitetas. Jeigu Seime nuspręsta svarstyti iniciatorių pateiktą projekto tekstą, pagrindinis komitetas turi teisę svarstymui Seimo posėdyje pateikti ir savo variantą.

Jeigu įstatymo projektas paskelbtas visuomenei svarstyti, gauti pasiūlymai perduodami pagrindiniam komitetui.

155 straipsnis. Ne vėliau kaip likus 5 darbo dienoms iki svarstymo Seimo posėdyje įstatymo projektas turi būti apsvarstytas pagrindiniame komitete. Apie tokio svarstymo laiką ir vietą turi būti pranešta Seimo posėdyje.

Į svarstymą pagrindiniame komitete kviečiami projekto iniciatorių ir išvadas rengiančių komitetų atstovai, ekspertai. Komiteto posėdyje jiems turi būti suteiktas žodis.

Į posėdį gali būti pakviesti ir kitų suinteresuotų valstybės institucijų bei visuomeninių organizacijų atstovai. Jiems, taip pat posėdyje dalyvaujantiems kitų komitetų nariams, posėdžio pirmininkui sutikus, gali būti suteiktas žodis.

Jeigu pagrindinis komitetas per nustatytą laiką nespėja išnagrinėti įstatymo projekto, dėl termino pratęsimo jis turi kreiptis į Seimo Pirmininką.

156 straipsnis. Svarstymo pagrindiniame komitete metu turi būti priimtas vienas iš šių sprendimų, kuris pateikiamas projekto svarstymui Seimo posėdyje:

- 1) pritarti iniciatorių pateiktam arba komiteto patobulintam įstatymo projektui;
- 2) pritarti vienam iš alternatyvių projektų;
- 3) pritarti projektui su išlygomis;
- 4) paskelbti projektą visuomenei svarstyti;
- 5) gražinti projektą iniciatoriams patobulinti;
- 6) projektą atmesti.

Po svarstymo pagrindiniame komitete iniciatorių pateiktas arba komiteto patobulintas projektas perduodamas Dokumentų skyriui suredaguoti. Suredaguotas projektas derinamas su jo iniciatorių atstovu.

Suredaguotas projekto tekstas turi būti išdalintas Seimo nariams ir įteiktas Vyriausybei ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas iki svarstymo Seimo posėdyje. Papildomi duomenys kartu su lydraščiu Seimo nariams išdalinami ne vėliau kaip prieš 1 darbo dieną iki šio svarstymo.

Apie pagrindinio komiteto pranešėją turi būti pranešta Seimo Pirmininkui ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas iki įstatymo projekto svarstymo Seimo posėdyje.

Svarstymo pagrindinio komiteto posėdyje metu pagal galimybes daromas įrašas, o pasisakymai protokoluojami.

22 skirsnis.

Įstatymo projekto svarstymas Seimo posėdyje

157 straipsnis. Svarstymo Seimo posėdyje metu aptariamas įstatymo projekto tikslingumas, koncepcija, pagrindinės projekto nuostatos ir principai, taip pat pateikiamos visos gautos pataisos ir papildymai. Seimo posėdyje įstatymo projektas svarstomas tokia tvarka:

- 1) pagrindinio įstatymo projektą nagrinėjančio komiteto pranešimas;
- 2) balsavimas, jeigu pagrindinis komitetas siūlo projektą gražinti jo iniciatoriams arba atmesti;
- 3) alternatyvių projektų, jeigu jų yra, iniciatorių atstovų pranešimai;
- 4) kitų komitetų papildomi pranešimai;
- 5) bendroji diskusija įstatymo projekto esminėms nuostatoms aptarti – Vyriausybės, kitų komitetų, frakcijų ir paskirų Seimo narių pasisakymai;
- 6) specialioji diskusija projekto struktūrai, atskiriems skyriams, skirsniams ir straipsniams aptarti. Jeigu nėra pasiūlymų rengti specialiąją diskusiją, Seimas gali jos atsisakyti arba rengti kartu su bendrąja;
- 7) baigiamasis pagrindinio pranešėjo ir alternatyvių projektų iniciatorių atstovų žodis.

Seimo posėdžio darbotvarkėje bendrajai ir specialiajai diskusijai skirtas laikas dalinamas pusiau daugumos ir mažumos atstovams. Jeigu Seimo daugumos arba mažumos atstovai iki galo neišnaudoja savo diskusijų laiko, diskusija užbaigiama anksčiau numatyto laiko.

158 straipsnis. Po svarstymo Seimas nusprendžia, ar:

1) pritarti iniciatorių parengtam arba komiteto patobulintam projektui, arba vienam iš alternatyvių projektų ir paskirti įstatymo priėmimo datą ne anksčiau kaip po 4 darbo dienų. Jei reikia, pagrindiniam komitetui pavedama pagal diskusijoje išsakytas pastabas padaryti būtinas pataisas ir papildymus. Šiuo atveju įstatymo priėmimas rengiamas ne anksčiau kaip po 8 dienų;

2) paskelbti projektą visuomenei svarstyti, jeigu šio straipsnio 1 punkte nurodyti pasiūlymai yra priimti. Gautus šio svarstymo rezultatus apibendrina pagrindinis komitetas, o visa procedūra kartojama nuo svarstymo šiame komitete. To paties įstatymo projektas du kartus visuomenei svarstyti paprastai neskelbiamas;

3) grąžinti projektą pagrindiniam komitetui patobulinti. Šiuo atveju procedūra kartojama nuo svarstymo pagrindiniame komitete. Toks sprendimas svarstant projektą gali būti priimtas tik vieną kartą;

4) padaryti projekto svarstymo pertrauką, jeigu svarstyti nebaigiama tame pačiame posėdyje arba jeigu paaiškėja, kad Seimo nariams reikia papildomos informacijos įstatymui priimti, arba šio statuto 110 straipsnyje nustatyta tvarka;

5) grąžinti iniciatoriams projektą tobulinti iš esmės. Šiuo atveju kartojama visa patobulinto įstatymo projekto svarstymo procedūra;

6) atmesti projektą arba pavesti parengti naują.

Priėmęs 2 arba 3 punktuose nurodytą sprendimą, Seimas gali pavesti pagrindiniam komitetui ar kitiems komitetams papildomai nagrinėti projektą.

23 skirsnis.

Įstatymo projekto priėmimas Seimo posėdyje

159 straipsnis. Jeigu komitetas Seimui priimti pateikia iš naujo suredaguotą projektą, jis turi būti išdalintas Seimo nariams ir įteiktas Vyriausybei ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas iki posėdžio.

Jei projekte yra esminių pataisų ir papildymų, dėl jų būtina papildoma kriminologinė ekspertizė, numatyta 140 straipsnio ketvirtojoje dalyje.

Visas siūlomas įstatymo projekto pataisas, papildymus bei išbraukimus Seimo nariai, frakcijos, komitetai ir Vyriausybė su savo parašais turi įteikti posėdžių sekretoriui ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki posėdžio, kuriame numatyta įstatymą priimti, pradžios. Posėdžių sekretoriatas jas perduoda pagrindiniam įstatymą nagrinėjančiam komitetui, padaugina ir išdalina visiems Seimo nariams.

Pataisa ar papildymas turi būti tinkamai suformuluoti, atitikti projekto esmę ir negali būti didesni kaip vienas straipsnis.

Priėmimo metu naujos pataisos, papildymai ar išbraukimai nepriimami, išskyrus redakcines pataisas, kurios nesvarstomos ir dėl jų nebalsuojama, o tik raštu pateikiamos pagrindiniam įstatymo projektą nagrinėjusiam komitetui.

160 straipsnis. Priėmimo metu pranešėjas trumpai praneša apie komiteto padarytus pakeitimus, aptaria gautus papildomus pasiūlymus ir pataisas, nurodydamas jų pateikėjus.

Po to svarstomos įstatymo projekto atskiros dalys ir dėl jų balsuojama. Jeigu Seimas nenutaria kitaip, projekto skyriai, skirsniai ir straipsniai svarstomi ir dėl jų balsuojama iš eilės. Straipsnius, kurie lemia projekto principus ir struktūrą, posėdžio pirmininkas gali pateikti balsuoti pirmiau už kitus. Tuos straipsnius, dėl kurių nėra jokių pasiūlymų, galima priimti be balsavimo, jeigu tam neprieštarauja nė vienas Seimo narys. Kitais atvejais balsuojama dėl kiekvieno straipsnio, skirsnio, skyriaus.

Priėmimo metu leidžiama kalbėti tik pateiktų pataisų ir papildymų autoriams (iki 2 minučių dėl kiekvieno pasiūlymo), pranešėjui ir dėl balsavimo motyvų, o pranešėjas neklausinėjamas. Pasisakęs dėl pataisos ar papildymo jų autorius nebegali kalbėti dėl balsavimo motyvų.

161 straipsnis. Atskiras įstatymo straipsnis svarstomas bei priimamas tokia tvarka:

1) pranešėjas paskelbia raštu gautus pasiūlymus – pakeisti visą straipsnį, pakeisti kai kuriuos straipsnio teiginius, papildyti straipsnį, išbraukti kai kuriuos straipsnio teiginius; taip pat kiekvieną iš jų gali trumpai pakomentuoti (iki 2 minučių);

2) balsuojant pasirenkami alternatyvūs pasiūlymai. Kai dėl to paties straipsnio yra keletas pasiūlymų, balsuojama pagal šio straipsnio 1 punkte nurodytų pasiūlymų eilę, o nurodytoje eilėje – pagal pasiūlymų pateikimo tvarką. Dėl pataisos papildymų ar pataisymų balsuojama anksčiau negu dėl pačios pataisos. Pasiūlymus, prieštaraujančius anksčiau priimtiesiems, posėdžio pirmininkas atmeta be balsavimo. Kai pranešėjas paskelbia, kad pagrindinis komitetas priima pasiūlymą, dėl jo galima nebalsuoti, jeigu nėra prieštaraujančių Seimo narių. Pateikėjas prieš balsavimą gali pasiūlymą atšaukti;

3) balsuojama dėl viso straipsnio.

Pateikti papildomi įstatymo projekto straipsniai svarstomi bei priimami tokia pat tvarka kaip visi kiti įstatymo projekto straipsniai.

162 straipsnis. Pranešėjui reikalaujant, jeigu jis mano, kad priimtiems pasiūlymams suderinti reikia dar vieno pagrindinio komiteto posėdžio, po balsavimo dėl visų straipsnių gali būti padaryta priėmimo pertrauka, bet ne ilgesnė kaip iki artimiausios Seimo posėdžių dienos. Po pertraukos apsvaistomi komiteto padaryti pakeitimai ir papildymai, kurie neturi prieštarauti jau priimtų straipsnių esmei, ir dėl jų balsuojama. Šio svarstymo metu kiti siūlymai dėl pakeitimų ir papildymų nepriimami.

Jeigu balsavimo metu nebuvo priimti įstatymo principus ir struktūrą lemiantys straipsniai, taip pat atskiri skirsniai ar skyriai, pranešėjas iki balsavimo dėl viso įstatymo projekto gali pasiūlyti atidėti projektą taisyti. Jeigu Seimas šį pasiūlymą priima, procedūra kartojama nuo įstatymo projekto svarstymo pagrindiniame komitete. Šia galimybe svarstant įstatymo projektą galima pasinaudoti tik vieną kartą.

Jeigu įstatymo priėmimo metu, balsuojant dėl mokesčių įstatymo projekto straipsnių arba kitų įstatymų straipsnių, kurie reglamentuoja mokesčius arba dėl kurių gali žymiai pasikeisti valstybės pajamos. Vyriausybės narys, Vyriausybės atstovas Seime arba Vyriausybės vadovo ar nario specialiai įgaliotas asmuo pareikalauja, daroma įstatymo priėmimo pertrauka iki artimiausios posėdžių dienos.

Tęsiant įstatymo priėmimą, kartojama paskutiniojo prieš pertrauką straipsnio priėmimo procedūra.

163 straipsnis. Įstatymo priėmimo metu siūlymai atmesti projektą nepriimami. Jis gali būti atmestas tik tada, jeigu negauna reikiamo balsų skaičiaus.

Apsvarsčius visus įstatymo straipsnius, balsuojama už visą įstatymo projektą. Jeigu įstatymas nepriimamas, Seimas gali pavesti projekto iniciatoriams arba pagrindiniam komitetui parengti naują projektą.

Jeigu reikia, įstatymo priėmimo metu svarstomas ir priimamas nutarimas dėl įstatymo įgyvendinimo, taip pat įstatymai dėl kitų įstatymų ar jų straipsnių, susijusių su priimamu įstatymu, pakeitimo, papildymo ar panaikinimo.

164 straipsnis. Kol Respublikos Prezidentas nepasirašė įstatymo, Seimo Pirmininkas, komitetas ar ne mažiau kaip 1/5 Seimo narių gali motyvuotu raštu kreiptis į Seimą dėl, jų manymu, padarytų priimant tą įstatymą Seimo statuto pažeidimų. Jei yra gautas toks kreipimasis, Etikos ir procedūrų komisija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas turi pateikti Seimui išvadas ir pasiūlymus. Kol

Etikos ir procedūrų komisija nepateikė tokių išvadų, Seimo Pirmininkas neperduoda įstatymo pasirašyti Respublikos Prezidentui.

Jei Etikos ir procedūrų komisija konstatuoja, jog buvo šiurkščiai pažeista įstatymų leidybos procedūra ar kitos svarbios šio statuto nuostatos ir tai lėmė Seimo sprendimą, Seimas balsuoja, ar pripažinti netekusiu galios, ar palikti galioti ginčijamą įstatymą.

Jeigu Seimas šiuo atveju pripažįsta ginčijamą įstatymą netekusiu galios, jo projekto svarstymas paprastai kartojamas nuo tos stadijos, kai buvo padarytas pažeidimas.

165 straipsnis. Jeigu įstatymo projektas ar pasiūlymas dėl įstatymo leidimo bet kurioje svarstymo stadijoje atmetamas, jis vėl gali būti siūlomas ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo projekto atmetimo dienos.

24 skirsnis.

Įstatymo projekto svarstymas skubos ir ypatingos skubos tvarka

166 straipsnis. Skubos tvarka svarstomi Seimo nutarimų, o jei taip nusprendžia Seimas, ir įstatymų projektai.

Siūlyti šią svarstymo tvarką motyvuotu teikimu turi teisę Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas, Seimo valdyba, pagrindinis komitetas, frakcija arba Vyriausybė. Sprendimas svarstyti įstatymo projektą skubos tvarka gali būti priimamas projekto pateikimo metu balsavusiųjų dauguma, jeigu ji yra didesnė negu 1/4 visų Seimo narių.

167 straipsnis. Jei taikoma skubos tvarka, trumpinamas laikas tarp projekto svarstymo stadijų: svarstymo pagrindiniame komitete, svarstymo Seimo posėdyje, priėmimo. Šie laiko tarpai turi būti ne trumpesni kaip 1 darbo diena ir ne ilgesni kaip 3 darbo dienos. Konkrečius terminus nustato Seimas kiekvienu atveju atskirai, tačiau visuomet svarstomas projektas Seimo nariams turi būti išdalintas ne vėliau kaip prieš dieną iki posėdžio, kuriame jis bus svarstomas ar priimamas.

168 straipsnis. Respublikos Prezidento, Seimo Pirmininko arba Vyriausybės pasiūlymu įstatymų ir Seimo nutarimų projektai gali būti svarstomi ypatingos skubos tvarka. Sprendimas taikyti šią tvarką priimamas posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma, jeigu ji didesnė negu 1/3 visų Seimo narių.

Pagal šią tvarką po pateikimo, jeigu projektas išdalintas Seimo nariams ir įvykdyti šio statuto 19 skirsnio reikalavimai, iš karto gali būti pradėta priėmimo procedūra, o statuto 159 straipsnio pirmosios, antrosios ir trečiosios dalių reikalavimai netaikomi, tačiau visos pataisos turi būti pateiktos raštu ne vėliau kaip likus 2 valandoms iki priėmimo procedūros pradžios.

25 skirsnis.

Respublikos Prezidento grąžinto įstatymo svarstymas Seimo posėdyje

169 straipsnis. Jeigu pagal Konstitucijos 71 straipsnio pirmąją dalį Respublikos Prezidentas Seimo priimtą įstatymą grąžina Seimui pakartotinai svarstyti, Seimo Pirmininkas apie tai praneša Seimui artimiausiame posėdyje.

Seimas balsavimu turi nuspręsti, ar svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo, ar laikyti įstatymą nepriimtu. Pastaruoju atveju Seimas gali pavesti vienam iš komitetų parengti naują įstatymo projektą arba sudaryti tam darbo grupę. Prieš balsavimą gali būti diskusija.

Jeigu nusprendžiama grąžintą įstatymą svarstyti iš naujo, tame pačiame posėdyje Seimas turi nuspręsti, kokiems komitetams perduoti išnagrinėti grąžintą įstatymą ir Respublikos Prezidento teikiamas pataisas bei papildymus.

170 straipsnis. Gražinto įstatymo svarstymas komitetuose ir Seimo posėdyje rengiami pagal šio statuto V dalies reikalavimus, tačiau jis negali būti svarstomas ypatingos skubos tvarka, o konstitucinis įstatymas – taip pat ir skubos tvarka.

Šių svarstymų metu nusprendžiama, ar balsuoti už visą įstatymą be pakeitimų, ar priimti visas Respublikos Prezidento teikiamas pataisas ir pasiūlymus.

171 straipsnis. Gražinto įstatymo priėmimo metu pirmiausia balsuojama, ar priimti visą įstatymą be pakeitimų, ar priimti visas Respublikos Prezidento teikiamas pataisas ir papildymus.

Pakartotinai Seimo apsvaistytas įstatymas laikomas priimtu, jeigu už įstatymą balsavo daugiau kaip pusė, o už konstitucinį įstatymą – ne mažiau kaip 3/5 visų Seimo narių.

Jei svarstymo metu Seimas priima visas Respublikos Prezidento teikiamas pataisas ir papildymus, pakartotinai apsvaistytas įstatymas laikomas priimtu, jeigu už jį balsavo dauguma Seimo narių, dalyvaujančių posėdyje, o už konstitucinį įstatymą – daugiau kaip pusė visų Seimo narių.

26 skirsnis.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos keitimas ir konstitucinių įstatymų projektų svarstymas

172 straipsnis. Konstituciniais įstatymais laikomi:

1) Konstitucijos 150 straipsnyje nurodyti įstatymai, taip pat Konstitucijos pataisos. Jų svarstymo ir priėmimo tvarką nustato Konstitucijos XIV skirsnis ir šis Seimo statuto skirsnis;

2) tiesiogiai Konstitucijoje įvardinti įstatymai ir kiti konstitucines normas sukonkretinantys įstatymai, nurodyti įstatyme dėl konstitucinių įstatymų sąrašo. Jų svarstymo ir priėmimo tvarką nustato Konstitucijos 69 straipsnis ir šis statuto skirsnis.

Konstitucinių įstatymų sąrašą 3/5 Seimo narių balsų dauguma nustato Seimas. Taip pat į šį sąrašą gali būti įrašyti ir jau priimti įstatymai, jeigu Seimas padarys išvadą, kad jie tokie yra pagal savo turinį bei svarbą.

173 straipsnis. Įstatymo dėl Konstitucijos keitimo projektas Seime pradamas svarstyti tik tais atvejais, kai projektą teikia ne mažesnė kaip 1/4 visų Seimo narių grupė arba ne mažiau kaip 300 tūkstančių rinkėjų, savo valią patvirtinusių parašais po siūlomos pataisos tekstu, išskyrus Konstitucijoje numatytus atvejus, kai ji gali būti keičiama tik referendumu.

Nepaprastosios padėties ar karo padėties metu Konstitucija negali būti taisoma.

174 straipsnis. Konstitucijos keitimo ir kitų konstitucinių įstatymų projektai registruojami, pateikiami, svarstomi ir priimami šio statuto 19 – 25 skirsniuose nustatyta tvarka, išskyrus nuostatas, kurios išdėstytos šiame skirsnyje. Šie projektai negali būti svarstomi skubos ar ypatingos skubos tvarka.

Prieš pradant svarstyti tokį projektą Seimo posėdyje, jis turi būti apsvaistytas pagrindiniame komitete ne vėliau kaip prieš 10 dienų ir išdalintas Seimo nariams bei įteiktas Vyriausybei ne vėliau kaip prieš 7 dienas. Po svarstymo Seimo posėdyje įstatymo priėmimo procedūra pradama ne anksčiau kaip po 10 dienų.

Pagrindinis įstatymų dėl Konstitucijos keitimo projektus nagrinėjantis komitetas yra Valstybės ir teisės komitetas.

Neleidžiama riboti diskusijos dėl svarstomo konstitucinio įstatymo projekto, išskyrus atvejus, kai toks sprendimas priimamas ne mažesne kaip 1/3 visų Seimo narių balsų dauguma.

175 straipsnis. Įstatymų dėl Konstitucijos keitimo projektai svarstomi ir dėl jų balsuojama Seime du kartus, o tarp šių balsavimų turi būti daroma ne mažesnė kaip 3 mėnesių pertrauka.

Įstatymas dėl Konstitucijos keitimo laikomas Seimo priimtu, jeigu kiekvieno balsavimo metu už tai balsavo ne mažiau kaip 2/3 visų Seimo narių ir jei abu kartus balsuoti buvo teikiamas tas pats pataisos tekstas.

Nepriimta Konstitucijos pataisa Seimui iš naujo svarstyti gali būti teikiama ne anksčiau kaip po metų.

Kiti konstituciniai įstatymai laikomi priimtais, jeigu už juos balsuoja daugiau kaip pusė visų Seimo narių.

Tokių konstitucinių įstatymų pataisos arba įstatymai, pripažįstantys netekusiais galios ar pakeičiantys iki tol galiojusių, turi būti priimti 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma, balsuojant vieną kartą.

27 skirsnis. **Rezoliucijų priėmimas**

176 straipsnis. Rezoliucija yra Seimo nenorminis aktas, priimamas, kai siekiama patvirtinti raštu Seimo nuomonę kokiu nors valstybei svarbiu klausimu. Kiti Seimo nenorminiai aktai (kreipimaisi, deklaracijos ir kita) priimami taip pat kaip rezoliucijos.

Rezoliucijos iniciatyvos teisę turi Respublikos Prezidentas, Seimo nariai, komitetai ir frakcijos. Pasiūlymas svarstyti rezoliucijos projektą gali būti pateiktas savaitės arba dienos posėdžių darbotvarkės aptarimo metu.

177 straipsnis. Rezoliucijos projekto tekstas turi būti įteiktas Seimo nariams ne vėliau kaip prieš dieną iki jos svarstymo.

Svarstymo metu pasisako ir į klausimus atsako rezoliucijos projekto iniciatorių atstovas, o po to bendrąja tvarka vyksta diskusija.

178 straipsnis. Po svarstymo Seimas nusprendžia, ar:

- 1) priimti rezoliuciją be pataisų. Šis pasiūlymas negali būti priimtas, jeigu tam prieštarauja daugiau kaip 1/3 visų Seimo narių;
- 2) redaguoti rezoliucijos projektą;
- 3) atmesti rezoliucijos projektą arba pavesti parengti naują.

179 straipsnis. Jei nutarta rezoliucijos projektą redaguoti, Seimas nustato jos svarstymo datą ir laiką, sudaro redakcinę komisiją. Joje negali būti daugiau kaip 9 Seimo nariai. Į redakcinę komisiją turi įeiti nors vienas iš rezoliucijos projekto iniciatorių. Kiti Seimo nariai savo pasiūlymus raštu perduoda redakcinei komisijai.

180 straipsnis. Kai redakcinė komisija paskelbia suredaguotą tekstą, nauji pasiūlymai gali būti svarstomi tik Seimui nusprendus.

Jei iš anksto pateiktus pasiūlymus redakcinė komisija atmetė, pasiūlymų teikėjų reikalavimu Seimas dėl jų balsuoja. Baigus balsuoti dėl alternatyvių pasiūlymų, balsuojama dėl viso rezoliucijos teksto.

28 skirsnis. **Valstybės biudžeto tvirtinimas**

181 straipsnis. Vyriausybė, sudariusi kitų metų valstybės biudžeto projektą, ne vėliau kaip iki spalio 17 dienos pateikia jį Seimo kancleriui. Gavęs projektą, kancleris per 2 darbo dienas perduoda jo kopijas komitetams ir frakcijoms.

Artimiausiam Seimo posėdyje išklausomas Vyriausybės pranešimas apie valstybės biudžeto projektą. Toliau biudžeto projektui nagrinėti komitetuose ir frakcijose skiriama ne mažiau kaip 10 dienų. Tuo metu eiliniai Seimo posėdžiai nerengiami.

182 straipsnis. Komitetai išnagrinėja jų kompetenciją atitinkančius valstybės biudžeto projekto klasifikacinius skyrius, suformuluoja savo išvadas bei pataisas ir iki lapkričio 10 dienos pateikia jas Biudžeto ir finansų komitetui.

Į komitetų posėdžius, kuriuose nagrinėjamas valstybės biudžeto projektas, kviečiami Vyriausybės bei Biudžeto ir finansų komiteto atstovai. Vyriausybė privalo pateikti komitetams duomenis, kuriais pagrįstas biudžeto projektas.

183 straipsnis. Komitetai, frakcijos ir paskiri Seimo nariai visose valstybės biudžeto projekto svarstymo stadijose gali siūlyti didinti projekte numatytas išlaidas tik nurodydami šių išlaidų finansavimo šaltinius.

Negalima siūlyti mažinti tų išlaidų, kurios į biudžeto projektą įrašytos pagal įstatymus, kitus Seimo priimtus norminius aktus ir tarptautinius Lietuvos Respublikos įsipareigojimus. Norėdamas šias išlaidas sumažinti, Seimas pirmiausia turi pakeisti atitinkamus norminius aktus.

184 straipsnis. Biudžeto ir finansų komitetas, gavęs kitų komitetų išvadas, frakcijų nuomones, siūlomas pataisas, kartu su Vyriausybės, frakcijų ir kitų komitetų atstovais apsversto valstybės biudžeto projektą ir suformuluoja savo išvadas.

Biudžeto ir finansų komitetas privalo arba priimti kito komiteto siūlomas biudžeto įstatymo pataisas, jeigu jos atitinka šio komiteto kompetenciją, arba atmesti, pateikdamas motyvuotą atsakymą.

Bet kuris Seimo komitetas turi teisę teikti pasiūlymus taisyti ir tuos biudžeto straipsnius, kurie nepriklauso jo kompetencijai. Šiuo atveju Biudžeto ir finansų komitetas neprivalo motyvuotai atsakyti komitetui, ar priėmė jo siūlomas pataisas.

185 straipsnis. Iki lapkričio 20 dienos valstybės biudžeto projektas turi būti apsvarstytas Seimo posėdyje. Jame išklausomas Biudžeto ir finansų komiteto pranešimas, taip pat pateikiamos kitų komitetų išvados, frakcijų ir paskirų Seimo narių nuomonės bei pastabos, kurioms nepritarė Biudžeto ir finansų komitetas.

186 straipsnis. Ne vėliau kaip per 10 dienų nuo valstybės biudžeto projekto pirmojo svarstymo skiriamas antrasis, kurio metu Vyriausybė pateikia pagal gautus pasiūlymus ir pastabas pataisytą projektą. Posėdžio metu Vyriausybės atstovas praneša, kurie iš komitetų, frakcijų ir paskirų Seimo narių pasiūlymų bei pataisų įrašyti į biudžeto projektą, kurie atmesti, motyvuoja atmetimo priežastis, atsako į Seimo narių klausimus.

Po diskusijos balsuojama dėl įstatymo, patvirtinančio valstybės biudžetą, priėmimo paskyrimo viename iš artimiausių Seimo posėdžių. Iki šio posėdžio Vyriausybės atstovui nauji pasiūlymai ir pataisos pateikiami šio statuto 159 straipsnyje numatyta tvarka. Jeigu yra daug svarbių pastabų dėl biudžeto projekto, jis gali būti grąžintas Vyriausybei pataisyti. Tam skiriama ne daugiau kaip 10 dienų, po to grįžtama prie antrojo svarstymo procedūros.

187 straipsnis. Alternatyvūs pasiūlymai ir pataisos, su kuriais nesutinka Vyriausybė, bet kurie atitinka šio skirsnio 183 straipsnyje numatytas sąlygas, gali būti priimti tik tada, kai už juos balsuoja daugiau kaip pusė visų Seimo narių.

Apsvarstęs ir priėmęs sprendimus dėl pasiūlymų ir pataisų, Seimas turi balsuoti dėl viso valstybės biudžeto projekto.

Biudžetas tvirtinamas pagal Lietuvos Respublikos biudžetinės sandaros įstatymo nustatytus rodiklius. Kartu patvirtinami asignavimai pagal biudžeto išlaidų klasifikacijos skyrius. Šie asignavimai privalomi visiems biudžeto vykdytojams.

188 straipsnis. Jeigu Seimas atmeta valstybės biudžeto projektą, ne anksčiau kaip po 5 ir ne vėliau kaip po 10 dienų skiriamas dar vienas svarstymas, kuriame pateikiamas pagal komitetų,

frakcijų ir Seimo narių pastabas Vyriausybės pataisytas projektas. Svarstymas vyksta šio skirsnio 186 straipsnyje numatyta tvarka.

Jei Vyriausybė atsistatydina dėl valstybės biudžeto projekto nepatvirtinimo, naujos Vyriausybės pateiktas biudžeto projektas svarstomas ir tvirtinamas šio statuto 181 – 187 straipsniuose numatyta tvarka. Svarstymo terminai nustatomi Seimo nutarimu, kuris priimamas ne vėliau kaip artimiausią posėdžių dieną po to, kai naujoji Vyriausybė gauna įgaliojimus veikti.

Jeigu valstybės biudžetas laiku nepatvirtinamas, jo išlaidos biudžetinių metų pradžioje kiekvieną mėnesį negali viršyti praėjusių metų valstybės biudžeto 1/12 išlaidų.

189 straipsnis. Biudžetinais metais Seimas gali pakeisti biudžetą. Jis keičiamas pagal tą pačią tvarką, pagal kurią sudaromas, priimamas ir patvirtinamas. Prireikus Seimas gali patvirtinti papildomą biudžetą.

Jei prireikia lėšų, kurių negalima skirti iš Vyriausybės rezervo fondo, ar papildomų lėšų, susidarantių biudžeto vykdymo metu, Vyriausybė pateikia Seimui įstatymo dėl papildomų asignavimų projektą. Jame nurodoma trūkstamų lėšų paskirtis ir kiekis bei jų finansavimo šaltinis.

Komitetai, frakcijos ar paskiri Seimo nariai, laikydamiesi šio skirsnio 183 straipsnyje numatytų sąlygų, gali pasiūlyti įstatymo projektą dėl kai kurių biudžeto išlaidų pakeitimo.

Šiuo atveju įstatymas priimamas posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma, jeigu jam neprieštarauja Vyriausybė. Priešingu atveju įstatymui priimti reikia daugiau kaip pusės visų Seimo narių balsų.

29 skirsnis.

Tarptautinių sutarčių ratifikavimas ir denonsavimas

190 straipsnis. Seimo nutarimas dėl tarptautinės sutarties ratifikavimo priimamas ne mažesne kaip 2/5 visų Seimo narių balsų dauguma, o dėl sutarčių denonsavimo – ne mažesne kaip 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma. Tarptautinės sutartis dėl Lietuvos Respublikos valstybės sienų pakeitimo ratifikuoja 4/5 visų Seimo narių.

VI DALIS

PAREIGŪNŲ RINKIMAS, SKYRIMAS IR PRITARIMAS JŲ SKYRIMUI

30 skirsnis.

Seimo Pirmininko, jo pavaduotojų bei Seimo kanclerio rinkimo tvarka

191 straipsnis. Seimo Pirmininkas, jo pavaduotojai bei Seimo kancleris renkami iš Seimo narių pirmojoje Seimo sesijoje visam Seimo įgaliojimų laikui.

Bet kuriam iš šių Seimo pareigūnų atsistatydinus, mirus arba Seimui jį atšaukus, taip pat išrinkus ar paskyrus į kitas pareigas, naujo pareigūno rinkimai į šias pareigas rengiami artimiausiame Seimo posėdyje šiame statute numatyta tvarka.

192 straipsnis. Seimo Pirmininkas renkamas pirmajame po rinkimų Seimo posėdyje slaptu balsavimu.

Kandidatus į Seimo Pirmininko pareigas raštišku pareiškimu gali siūlyti ne mažiau kaip 1/10 Seimo narių.

Kandidatus į Seimo Pirmininko pavaduotojų ir kanclerio pareigas siūlo Seimo Pirmininkas. Šie pareigūnai renkami slaptu balsavimu.

193 straipsnis. Po to, kai kandidatai į kurias nors pareigas yra pasiūlyti, visi jie iki balsavimo turi pareikšti, ar sutinka balotiruotis.

Kiekvienam kandidatui pagal abėcėlę skiriama iki 15 minučių, o kandidatui į Seimo Pirmininko pareigas – iki 30 minučių pasisakyti ir tiek pat laiko atsakyti į klausimus. Po to, jei Seimo nariai pageidauja, pradedamos diskusijos.

194 straipsnis. Už kiekvieną kandidatą balsuojama atskirai. Jeigu renkamų kandidatų į tas pačias pareigas pasiūlyta daugiau negu reikia išrinkti, balsuojama biuleteniais su kandidatų sąrašu.

Kandidatas laikomas išrinktu, jeigu už jį balsavo daugiau kaip pusė balsavusiųjų Seimo narių, išskyrus šiame skirsnyje numatytus pakartotinius balsavimus, kai išrinktu laikomas kandidatas, gavęs daugiausia balsų.

Jeigu nė vienas iš kandidatų negauna reikiamos balsų daugumos arba negalima nustatyti, kurie kandidatai yra išrinkti, nes jie surenka po lygiai balsų, rengiamas pakartotinis balsavimas.

195 straipsnis. Kai renkama į vieną laisvą vietą, o kandidatų yra daugiau negu du, pakartotiniam balsavimui pateikiami visi pirmajame ture dalyvavę kandidatai, išskyrus surinkusįjį mažiausiai balsų. Jeigu keli kandidatai gavo po lygiai ir mažiausiai balsų, o už juos daugiau balsų yra surinkę bent 2 kandidatai, visi mažiausiai surinkusieji nepateikiami pakartotiniam balsavimui. Priešingu atveju pakartotiniam balsavimui lieka visi kandidatai. Jeigu po tokio pakartotinio balsavimo padėtis nesikeičia, rinkimai atidedami kitai dienai. Jeigu lieka 2 kandidatai, elgiamasi taip, kaip nurodyta šio straipsnio antrojoje dalyje.

Jeigu pakartotinai balsuojant į vieną laisvą vietą buvo 2 kandidatai, išrinktu laikomas daugiau balsų gavęs Seimo narys. Jeigu balsų surinkta po lygiai, balsavimas kartojamas kitą dieną, o jeigu ir tada neišrenkama, rengiami nauji rinkimai.

Kai rinkimai vyksta iš karto į keletą laisvų vietų, o kandidatų yra daugiau negu šių vietų, į pakartotinio balsavimo biuletenius įrašomi visi pasiūlyti, bet neišrinkti kandidatai. Po pakartotinio balsavimo išrinktais laikomi daugiausiai balsų gavusieji kandidatai. Jeigu ir po pakartotinio balsavimo nepaaiškėja išrinkti kandidatai, rinkimai kartojami kitą dieną.

31 skirsnis.

Ministro Pirmininko kandidatūros ir Vyriausybės programos svarstymas

196 straipsnis. Konstitucijoje numatytais atvejais, gavęs Respublikos Prezidento teikimą dėl Ministro Pirmininko kandidatūros, Seimas artimiausiame posėdyje suteikia galimybę Respublikos Prezidentui pristatyti pretendentą. Klausimai Respublikos Prezidentui po to, kai jis pristato Ministro Pirmininko kandidatūrą, neužduodami. Respublikos Prezidentui pristačius kandidatūrą, pretendentui suteikiamas žodis (iki 30 minučių), po kurio jis atsako į Seimo narių klausimus (iki 40 minučių).

Po to svarstyti Ministro Pirmininko kandidatūrą perduodama Seimo frakcijoms. Frakcijos turi teisę su pretendentu suderintu laiku pakviesti jį į savo posėdžius ir užduoti jam klausimų.

Frakcijos turi apsvarstyti Ministro Pirmininko kandidatūrą ne vėliau kaip per 2 darbo dienas.

197 straipsnis. Ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Ministro Pirmininko kandidatūros pristatymo turi būti surengtas kitas Seimo posėdis sprendimui dėl pateiktos kandidatūros priimti.

Šiame posėdyje pirmiausia išklausomos frakcijų išvados. Po to rengiama diskusija, kurios pabaigoje suteikiamas žodis pretendentui (iki 20 minučių), taip pat galimybė jam dar kartą atsakyti į Seimo narių klausimus (iki 30 minučių).

Pretendentui baigus atsakinėti į klausimus, balsuojama, ar pritarti pateiktai Ministro Pirmininko kandidatūrai.

Respublikos Prezidentas turi teisę atšaukti pristatytą kandidatūrą bet kuriuo metu iki balsavimo dėl pritarimo jai pradžios.

198 straipsnis. Ministras Pirmininkas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jo paskyrimo pristato Seimui savo sudarytą ir Respublikos Prezidento patvirtintą Vyriausybę ir pateikia svarstyti jos

programą. Pristatymo metu turi dalyvauti naujai sudarytos Vyriausybės nariai. Vyriausybės programa Seimo nariams turi būti išdalinta ne vėliau kaip likus 24 valandoms iki šio posėdžio.

Aiškindamas programą, Ministras Pirmininkas gali kalbėti iki 40 minučių. Atsakymams į klausimus iš viso skiriama 1 valanda. Klausimai gali būti užduoti tiek Ministrui Pirmininkui, tiek bet kuriam iš ministrų.

199 straipsnis. Po pateikimo Vyriausybės programą svarsto Seimo frakcijos, o atskirus jos skyrius – atitinkami Seimo komitetai.

Komitetai ir frakcijos turi teisę pakviesti Ministrą Pirmininką ar ministrą su jais suderintu laiku atsakyti į klausimus dėl Vyriausybės programos.

Seimo komitetai ir frakcijos savo išvadas dėl Vyriausybės programos turi parengti ne vėliau kaip per 10 dienų nuo jos pateikimo.

200 straipsnis. Ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pateikimo Seimas savo posėdyje turi apsvarstyti Vyriausybės programą.

Šiame posėdyje pirmiausia išklausiama komitetų ir frakcijų išvadų. Po to rengiama diskusija, kurios pabaigoje suteikiamas žodis Ministrui Pirmininkui (iki 20 minučių), taip pat galimybė jam ir ministrams dar kartą atsakyti į Seimo narių klausimus (iš viso iki 1 valandos).

Diskusijos dėl Vyriausybės programos gali būti nutrauktos daugiau kaip pusės balsavusiųjų Seimo narių balsų dauguma. Toks pasiūlymas be aptarimo teikiamas balsuoti, jeigu jį paremia dar bent vienas Seimo narys.

Kai baigta atsakinėti į klausimus, Seimas turi priimti sprendimą dėl Vyriausybės programos. Sprendimo formuluotės pateikiamos komitetų ir frakcijų išvadose. Jeigu Vyriausybės programai nepritarta arba ji gražinta Vyriausybei patobulinti, nauja Vyriausybės programos redakcija Seimui turi būti pateikta per 10 dienų, o jos svarstymo procedūra kartojama iš naujo 198 – 200 straipsniuose nustatyta tvarka.

201 straipsnis. Nauja Vyriausybė gauna įgaliojimus veikti, kai Seimas posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma pritaria jos programai.

Kai Seimas du kartus iš eilės nepritaria naujai sudarytos Vyriausybės programai, Vyriausybė privalo atsistatydinti.

202 straipsnis. Kai pasikeičia daugiau kaip pusė ministrų, Vyriausybė iš naujo turi gauti Seimo įgaliojimus. Priešingu atveju Vyriausybė turi atsistatydinti.

Įgaliojimams iš naujo gauti Ministras Pirmininkas turi pristatyti naujai paskirtus ministrus ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai buvo padarytas paskutinis ministrų pakeitimas, viršijantis pusę visų ministrų skaičiaus, Seimo sesijos metu arba per 7 pirmąsias kitos Seimo sesijos dienas, jeigu toks pakeitimas buvo padarytas tarp sesijų, ir pateikti Vyriausybės programos pakeitimus, jeigu jų buvo padaryta.

Pristatymo metu Seimo nariai gali užduoti klausimų Ministrui Pirmininkui ir naujai paskirtiems ministrams (iš viso iki 30 minučių).

Jeigu pateikiami Vyriausybės programos pakeitimai, svarstymas tęsiamas šio statuto 198 ir 199 straipsniuose nustatyta tvarka. Priešingu atveju iš karto po ministrų pristatymo rengiama diskusija, po kurios Seimas gali balsuoti dėl įgaliojimų Vyriausybei suteikimo arba nutarti perduoti klausimą svarstyti komitetams ir frakcijoms, bet ne ilgiau kaip 7 dienas. Pastaruoju atveju diskusija rengiama po to, kai pateikiamos komitetų ir frakcijų išvados, o dėl įgaliojimų suteikimo Vyriausybei balsuojama išklausius papildomą Ministro Pirmininko pasisakymą (iki 15 minučių).

32 skirsnis.

Kitų valstybės pareigūnų, Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjų kandidatūrų svarstymas ir skyrimas

203 straipsnis. Seimas skiria Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjus bei šių teismų pirmininkus, taip pat skiria valstybės pareigūnus ir skiria ar sudaro kolegialias institucijas (in corpore), kurias numato Lietuvos Respublikos Konstitucija ir įstatymai. Asmenis, kurie teikia kandidatus į šias pareigas, nustato Konstitucija ir atitinkami įstatymai.

Seimas taip pat sprendžia, ar pritarti Respublikos Prezidento skiriamų teisėjų ir pareigūnų kandidatūroms, jeigu tai numato Lietuvos Respublikos Konstitucija ir įstatymai.

204 straipsnis. Kandidatus į Seimo skiriamas pareigas ar pareigas, į kurias skiriant reikia Seimo pritarimo, Seimo posėdyje pristato asmuo, teikiantis tas kandidatūras ar kolegialios institucijos (in corpore) sudėtį. Atskiram kandidatui pristatyti skiriama iki 10 minučių, o kolegialios institucijos nariams pristatyti – iki 20 minučių. Kandidatų biografijų duomenys iki pristatymo turi būti išdalinti Seimo nariams.

Apie Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjų kandidatūras turi būti paskelbta spaudoje ne vėliau kaip prieš 2 savaites iki jų pristatymo Seime.

Kandidatai, įskaitant ir kolegialių institucijų (in corpore) sudarymo atvejus, turi dalyvauti Seimo posėdyje, kuriame jie pristatomi.

Kandidatams į Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjus, taip pat kandidatams į valstybės institucijų vadovų pareigas po pristatymo suteikiamas žodis (iki 10 minučių). Visais atvejais kandidatai turi atsakyti į Seimo narių klausimus: iki 15 minučių skiriama kiekvienam kandidatui į Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjus bei kiekvienam kitam atskiram kandidatui ir iki 30 minučių – visiems kandidatams į kolegialias institucijas.

205 straipsnis. Po pristatymo kandidatūras svarsto Seimo frakcijos ir atitinkami komitetai.

Frakcijos bei komitetai turi teisę su kandidatais suderintu laiku pakviesti juos į savo posėdžius ir užduoti jiems klausimų.

Išvadas dėl kandidatūrų frakcijos bei komitetai turi pateikti Seimui ne vėliau kaip per 7 dienas nuo kandidatūros pristatymo Seime.

206 straipsnis. Ne vėliau kaip per 10 dienų nuo pristatymo teikiamos kandidatūros turi būti apsvaistytos Seimo posėdyje. Šiame posėdyje turi dalyvauti kandidatūras teikiantis asmuo ir kandidatai, įskaitant ir kandidatus į kolegialias institucijas (in corpore).

Pirmiausia išklausomos frakcijų bei komitetų išvados. Po to rengiama diskusija, kurios pabaigoje kandidatams ir kandidatūras teikiančiam asmeniui Seimo nariai gali užduoti klausimų (iki 20 minučių atskiram kandidatui ir iki 30 minučių kolegialiai institucijai). Be to, kandidatams į Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjus ir valstybės institucijų vadovų pareigas prieš klausimus dar suteikiamas žodis pasisakyti (iki 10 minučių).

Po to Seimas balsuoja dėl atitinkamų Konstitucinio Teismo ar Aukščiausiojo Teismo teisėjų, kitų pareigūnų paskyrimo, kolegialios institucijos (in corpore) paskyrimo ar sudarymo arba pritarimo kandidatūrai, kurią skiria Respublikos Prezidentas.

207 straipsnis. Prieš pradėdami eiti savo pareigas, Konstitucinio Teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjai Seime prisiekia būti ištikimi Lietuvos Respublikai ir Konstitucijai bei vykdyti teisingumą tik pagal įstatymus. Valstybės kontrolierius, Lietuvos banko valdybos pirmininkas ir kiti naujai paskirti valstybės pareigūnai Seimo posėdyje viešai prisiekia, jei tai numatyta tų valstybės institucijų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

208 straipsnis. Jeigu valstybės pareigūnas ar teismo teisėjas atšaukiamas, atsistatydina ar dėl kurių nors kitų priežasčių toliau negali eiti pareigų, Seimo sesijos metu ne vėliau kaip per mėnesį nuo laisvos vietos atsiradimo ar per mėnesį nuo sesijos pradžios į šias pareigas turi būti paskirtas ar patvirtintas kitas.

SEIMO PRIEŽIŪRINĖ VEIKLA

33 skirsnis.

Vyriausybės narių ir kitų valstybės pareigūnų atskaitomybė Seimui

209 straipsnis. Per 2 darbo dienas po kiekvieno Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdžio Seimui turi būti perduotos Vyriausybės priimtų nutarimų kopijos, kurios išdalinamos visiems komitetams ir frakcijoms.

210 straipsnis. Seimo reikalavimu Vyriausybė arba atskiri ministrai turi atsiskaityti Seime už savo veiklą. Tai taikoma ir kitų valstybės institucijų vadovams, kuriuos skiria Seimas arba kurių paskyrimui reikalingas Seimo pritarimas, išskyrus teismus.

Pakviestieji atsako į Seimo narių klausimus, pateikia kitą informaciją apie savo ir jiems pavaldžių institucijų veiklą.

Sudarant Seimo savaitės darbotvarkę nustatoma, kurie valstybės institucijų vadovai tą savaitę atsakys į Seimo narių klausimus ar paklausimus.

211 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nariai Seimo sesijos metu paprastai kartą per savaitę 1 valandą atsakinėja į Seimo narių klausimus, kurie per posėdžių sekretoriata pateikiami ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas iki posėdžio. Numatomų atsakyti klausimų sąrašą ir jų eilę nustato Seimo Pirmininkas ir prieš posėdį perduoda išdalinti Seimo nariams.

Jei lieka laiko, Seimo nariai gali posėdyje dalyvaujantiems Vyriausybės nariams užduoti kitų klausimų raštu ir žodžiu.

212 straipsnis. Seimo sesijos metu, ne rečiau kaip kartą per mėnesį, Vyriausybės valandos metu į Seimo narių iš anksto raštu pateiktus klausimus turi atsakyti valstybės kontrolierius ir kiti valstybės institucijų vadovai, kuriuos skiria Seimas arba kurių paskyrimui reikalingas Seimo pritarimas, išskyrus teisėjus. Klausimų pateikimo ir registravimo tvarka tokia, kaip nurodyta 211 straipsnyje.

Jei lieka laiko, Seimo nariai posėdyje gali užduoti šiems pareigūnams kitų klausimų raštu ir žodžiu.

213 straipsnis. Ministras Pirmininkas ir ministrai, taip pat teisėjai negali būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti, negali būti kitaip suvaržyta jų laisvė be išankstinio Seimo sutikimo, o tarp Seimo sesijų – be išankstinio Respublikos Prezidento sutikimo.

Jeigu yra Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro teikimas dėl Ministro Pirmininko, ministro ar teisėjo patraukimo baudžiamojon atsakomybėn, sudaroma tyrimo komisija ir atliekami kiti veiksmai pagal šio statuto 24 straipsnį.

34 skirsnis.

Paklausimai

214 straipsnis. Su paklausimu Seimo narys ar jų grupė raštu kreipiasi į Vyriausybės narį ar kitą valstybės institucijos vadovą, kurį skiria Seimas ar kurio paskyrimui reikalingas Seimo pritarimas, išskyrus teismus, reikalaudami pateikti informaciją apie jo veiklą bei priimtus sprendimus.

Paklausimu laikomas tik toks valstybinės ar visuomeninės reikšmės klausimas, dėl kurio Seimo narys ar jų grupė kreipėsi į valstybės institucijas, tačiau, jų nuomone, jis nebuvo tinkamai išnagrinėtas arba buvo išspręstas neigiamai. Paklausimu gali būti laikomas ir toks klausimas, kurio valstybinį ar visuomeninį reikšmingumą pripažįsta Seimas, Seimo valdyba ar kuris nors komitetas, frakcija.

215 straipsnis. Paklausimus užregistruoja posėdžių sekretoriatas ir perduoda kancleriui, kuris apie tai praneša Seimui ir paklausimą įteikia atitinkamam pareigūnui.

Paklausimo teikėjas turi nurodyti konkretų pareigūną, į kurį jis kreipiasi, ir kokio atsakymo – žodžiu ar raštu – laukia. Jeigu kaip atsakyti nenurodyta, atsakymas pateikiamas raštu, išdalinamas komitetams ir frakcijoms, o Seimo posėdyje nenagrinėjamas.

Paklausimo teikėjas turi teisę bet kuriuo metu savo paklausimą atšaukti.

216 straipsnis. Atsakymo į raštišką paklausimą terminas negali viršyti 2 savaitių, o sesijos metu jo nagrinėjimo Seimo posėdyje terminas – 3 savaitių nuo jo pateikimo adresatui dienos.

Jeigu pareigūnas, kuriam pateiktas paklausimas, negali nustatyti laiku atsakyti, jis privalo tai raštu motyvuoti ir pasiūlyti savo terminą, bet ne vėlesnį kaip 1 mėnesio nuo paklausimo gavimo, tačiau jeigu paklausimo teikėjai su šiais motyvais nesutinka, paklausimo svarstymas turi būti surengtas numatytu laiku.

217 straipsnis. Paklausimai Seimo posėdžiuose nagrinėjami ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį sesijos metu. Jeigu paklausimo svarstymo Seimo posėdyje reikalauja ne mažiau kaip 1/5 Seimo narių, tai paklausimas svarstomas privalomai.

Paklausimų sąrašas pateikiamas Seimo nariams ne vėliau kaip prieš 1 dieną iki jų nagrinėjimo.

Nagrinėjant paklausimą, turi dalyvauti jo teikėjai (bent vienas jų atstovas). Kai paklausimo teikėjas posėdyje nedalyvauja, paklausimo nagrinėjimas atidedamas. Jeigu teikėjas posėdyje nedalyvauja apie tai iš anksto nepranešęs, paklausimas anuliuojamas.

Paklausimo teikėjas negali pirmininkauti posėdžiui, kuriame svarstomas jo paklausimas.

218 straipsnis. Paklausimas Seimo posėdyje nagrinėjamas šia tvarka:

1) paklausimo teikėjo pasisakymas (iki 5 minučių);

2) pareigūno, kuriam pateiktas paklausimas, atsakymas (iki 15 minučių);

3) diskusija, jeigu jos reikalauja kuris nors komitetas, frakcija. Diskusijoje žodis paprastai suteikiamas paeiliui pritariantiems ir nepritariantiems atsakymui į paklausimą Seimo nariams. Jeigu Seimas nenutaria diskusijos pratęsti, leidžiama pasisakyti ne daugiau kaip 4 Seimo nariams.

Jeigu paklausimo teikėjų nepatenkina atsakymas į paklausimą, jie gali pateikti Seimui svarstyti rezoliucijos, kurioje Seimas įvertina atsakymą, projektą.

35 skirsnis.

Seimo pareigūnų ir kitų valstybės institucijų vadovų atšaukimas

219 straipsnis. Pasiūlymas atšaukti Seimo pareigūną ar valstybės institucijos vadovą, kurį skiria Seimas, išskyrus Konstitucijoje numatytus apkaltos proceso atvejus, turi būti svarstomas, kai tai motyvuotu raštu pateikia Seimo valdyba, komitetas ar ne mažiau kaip 1/5 Seimo narių. Komitetas negali siūlyti atšaukti kito komiteto pirmininko.

220 straipsnis. Pareiškimas dėl kurio nors pareigūno atšaukimo įteikiamas Seimo Pirmininkui, o dėl paties Pirmininko atšaukimo – Seimo kancleriui. Toks pareiškimas turi būti paskelbtas artimiausiam Seimo posėdyje.

Tie patys Seimo nariai negali vienos sesijos metu pakartotinai reikalauti atšaukti tą patį pareigūną.

221 straipsnis. Seimo pareigūnas, dėl kurio atšaukimo vyksta diskusija, tam posėdžiui pirmininkauti negali.

Diskusijoje dėl Seimo pareigūno ar valstybės institucijos vadovo atšaukimo pirmiausia pasisako atšaukimo iniciatorių atstovas (iki 10 minučių), po to – pareigūnas, kurio atšaukimo

klausimas yra svarstomas (iki 30 minučių). Pastarajam skiriama dar iki 30 minučių atsakyti į klausimus. Toliau diskusija tęsiama bendrąja tvarka.

222 straipsnis. Sprendimas dėl Seimo pareigūnų ar valstybės institucijų vadovų atšaukimo priimamas slaptu balsavimu daugiau kaip pusės visų Seimo narių balsų dauguma.

36 skirsnis.

Interpeliacijos ir nepasitikėjimas Vyriausybe

223 straipsnis. Sesijos metu ne mažesnė kaip 1/5 Seimo narių grupė gali pateikti interpeliaciją Ministrui Pirmininkui ar ministrui, reikalaujama paaiškinti šių pareigūnų priimtų sprendimų motyvus.

Po interpeliacijos įteikimo Seimo kancleriui, kuris nedelsdamas ją užregistruoja ir perduoda atitinkamam Vyriausybės nariui, nė vienas parašas negali būti atšauktas.

Tie patys Seimo nariai negali vienos sesijos metu pakartotinai pateikti interpeliacijos tam pačiam Vyriausybės nariui.

224 straipsnis. Gavęs interpeliaciją, Vyriausybės narys privalo ne vėliau kaip per 2 savaites perduoti Seimo Pirmininkui raštišką atsakymą, su kuriuo supažindinami Seimo nariai.

Gavęs atsakymą į interpeliaciją, sesijos metu Seimas turi jį apsvarstyti savo posėdyje ne vėliau kaip per 5 darbo dienas.

225 straipsnis. Interpeliacija Seimo posėdyje nagrinėjama šia tvarka:

- 1) interpeliacijos pateikėjų atstovo pasisakymas (iki 10 minučių);
- 2) interpeliaciją gavusio pareigūno atsakymas (iki 30 minučių);
- 3) interpeliaciją gavusio pareigūno atsakymai į Seimo narių klausimus (iki 30 minučių);
- 4) diskusija, kurioje žodis paprastai suteikiamas paeiliui pritariantiems ir nepritariantiems atsakymui į interpeliaciją Seimo nariams;
- 5) baigiamasis interpeliaciją gavusio pareigūno žodis;
- 6) redakcinės komisijos Seimo nutarimo dėl interpeliacijos projektui parengti sudarymas pagal šio statuto 77 straipsnio reikalavimus. Ne mažiau kaip 1/3 komisijos narių turi sudaryti interpeliacijos pateikėjai.

226 straipsnis. Seimo nutarimo dėl interpeliacijos projektas turi būti pateiktas Seimui apsvarstyti ne vėliau kaip kitą posėdžių dieną. Seimo nutarimo dėl interpeliacijos projekte gali būti pareikštas Seimo pritarimas arba nepritarimas Ministro Pirmininko ar ministro atsakymui.

Jeigu Seimo nutarimo projekte Ministro Pirmininko ar ministro atsakymas pripažįstamas esąs nepatenkinamas ir pareikštas juo nepasitikėjimas, tai toks nutarimo projektas gali būti priimtas slaptu balsavimu daugiau kaip pusės visų Seimo narių balsų dauguma. Jeigu toks Seimo nutarimas priimamas, visa Vyriausybė ar ministras, kuriam pareikštas nepasitikėjimas, privalo atsistatydinti.

227 straipsnis. Seimo sesijos metu ne mažesnė kaip 1/5 Seimo narių grupė gali pateikti motyvuoto nutarimo, kuriame reiškiamas nepasitikėjimas Vyriausybe, projektą. Toks nutarimo projektas nagrinėjamas taip pat kaip interpeliacija Ministrui Pirmininkui.

37 skirsnis.

Kontrolės arba tyrimo laikinosios komisijos

228 straipsnis. Kontrolės arba tyrimo laikinosios komisijos sudaromos kontroliuoti, kaip vykdomi Seimo sprendimai, surinkti ir Seimui pateikti informaciją bei išvadas, reikalingas kilusiai problemai nagrinėti ir sprendimui priimti, taip pat kitais šiame statute numatytais atvejais.

Kontrolės arba tyrimo laikinosios komisijos šio statuto 77 straipsnyje nustatyta tvarka sudaromos ne mažiau kaip iš 4 narių ir pirmininko. Komisijos pirmininką skiria Seimas.

Komisija darbui gali pasitelkti atitinkamų sričių specialistų.

Kontrolės arba tyrimo laikinųjų komisijų darbo trukmė – iki 6 mėnesių.

229 straipsnis. Iniciatyvos teisę sudaryti kontrolės arba tyrimo laikinąsias komisijas turi Seimo valdyba, komitetai, frakcijos, jeigu tam tikrais atvejais šiame statute nenumatyta kitaip. Iniciatoriai turi pateikti Seimui nutarimo dėl kontrolės arba tyrimo laikinosios komisijos sudarymo projektą, kuriame nurodomas komisijos sudarymo tikslas, uždaviniai ir jos įgaliojimai.

Apie iniciatyvą sudaryti kontrolės arba tyrimo laikinąją komisiją Seimo Pirmininkas, jei reikia, turi pranešti Lietuvos Respublikos generaliniam prokurorui ir Vyriausybei. Jeigu generalinis prokuroras raštu praneša, kad pagal faktus, lėmusius komisijos sudarymo iniciatyvą, iškelta baudžiamoji byla, tokia komisija nesudaroma, o jeigu ji jau sudaryta, jos veikla Seimo sprendimu turi būti nutraukta.

230 straipsnis. Kontrolės arba tyrimo laikinųjų komisijų posėdžiai uždari visiems asmenims, išskyrus kviestuosius, kurių sąrašas sudaromas pagal komisijos narių pageidavimus. Komisijos darbo metu surinkti duomenys neskelbiami.

Kontrolės arba tyrimo laikinosios komisijos turi teisę išreikalauti, kad įmonės, įstaigos, organizacijos pateiktų reikiamus duomenis apie savo veiklą, teisėtvarkos ir prokuratūros darbuotojai pateiktų dokumentus bei duotų parodymus ir kad bet kuris Lietuvos Respublikos pilietis duotų parodymus.

231 straipsnis. Kontrolės arba tyrimo laikinoji komisija, atlikusi pavestą darbą, surinktus ir apibendrintus duomenis, gautas išvadas ir parengtą nutarimo projektą pateikia Seimui.

Dėl kontrolės arba tyrimo laikinosios komisijos nagrinėto klausimo Seimo posėdyje priimamas nutarimas. Jame gali būti pareikštas nepasitikėjimas Vyriausybe, ministru ar kitu valstybės institucijos vadovu, kurį skiria Seimas, arba teikiamos išvados dėl siūlomo apkaltos proceso. Nepasitikėjimo atveju nutarimui priimti taikomi šio statuto 222 ar 226 straipsnių reikalavimai.

38 skirsnis.

Valstybės biudžeto apyskaitos kontrolė

232 straipsnis. Valstybės biudžeto vykdymo bendrąją nuolatinę kontrolę atlieka Biudžeto ir finansų komitetas. Kiti Seimo komitetai gali išklausti informaciją, kaip vykdomi jų kompetenciją atitinkantys biudžeto straipsniai.

Kaip vykdomas valstybės biudžetas, Seimo posėdyje svarstoma ne rečiau kaip vieną kartą per 6 mėnesius. Tokiam svarstymui Vyriausybė pateikia valstybės biudžeto vykdymo apyskaitą.

233 straipsnis. Vyriausybė parengia ir iki kovo 31 dienos pateikia Seimo Pirmininkui praėjusiųjų metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą. Valstybės kontrolierius turi pateikti Seimo kancleriui išvadą apie valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą ne vėliau kaip per mėnesį po to, kai Vyriausybė ją pateikė Seimo Pirmininkui.

Seimo kancleris per 2 darbo dienas šios apyskaitos ir valstybės kontrolieriaus išvados apie ją kopijas pateikia Biudžeto ir finansų komitetui, kitiems komitetams bei frakcijoms.

Gavus valstybės kontrolieriaus išvadą, artimiausiam Seimo posėdyje išklausomas Vyriausybės pranešimas apie valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą, taip pat Valstybės kontrolieriaus papildomas pranešimas. Per 3 savaites po to komitetai apsvaisto valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą ir parengia išvadas.

234 straipsnis. Ne vėliau kaip iki birželio 1 dienos valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita ir valstybės kontrolieriaus išvada apie ją turi būti apsvarstytos Seimo posėdyje.

Posėdyje išklausomas Biudžeto ir finansų komiteto pranešimas, kitų komitetų išvados. Po diskusijų priimamas Seimo nutarimas dėl valstybės biudžeto įvykdymo.

Jei apyskaita nepatvirtinama, Seimas sprendžia klausimą dėl pajamų ar išlaidų teisėtumo atstatymo. Tam parengiamas atitinkamo nutarimo projektas ir gali būti balsuojama dėl nepasitikėjimo Vyriausybe ar jos nariais šio statuto 226 straipsnyje nustatyta tvarka.

VIII DALIS APKALTOS PROCESAS

39 skirsnis.

Siūlymas pradėti apkaltos procesą ir parengtinis tyrimas

235 straipsnis. Apkaltos procesas yra parlamentinė procedūra, kurią Seimas taiko Lietuvos Respublikos Konstitucijos 74 straipsnyje nurodytiems aukščiausiesiems valstybės pareigūnams bei Seimo nariams dėl jų padarytų veiksmų, diskredituojančių valdžių autoritetą, siekdamas išspręsti tokių asmenų atsakomybės klausimą. Jeigu šios procedūros metu konkretus asmuo pripažįstamas kaltu, tai jis pašalinamas iš pareigų arba panaikinamas jo Seimo nario mandatas.

236 straipsnis. Atsakomybėn apkaltos proceso tvarka gali būti traukiami Respublikos Prezidentas, Konstitucinio Teismo pirmininkas ir teisėjai, Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir teisėjai, Apeliacinio teismo pirmininkas ir teisėjai bei Seimo nariai.

237 straipsnis. Pagrindas apkaltos procesui pradėti atsiranda, jei šio statuto 236 straipsnyje nurodytas asmuo:

- 1) šturkščiai pažeidžia Konstituciją;
- 2) sulaužo duotą priesaiką;
- 3) įtariamas padaręs nusikaltimą.

Apkaltos procesui pradėti užtenka vienos šiame straipsnyje numatytos sąlygos.

238 straipsnis. Siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui dėl šio statuto 237 straipsnyje nurodytų pagrindų turi teisę ne mažesnė kaip 1/4 Seimo narių grupė, Respublikos Prezidentas, o dėl Aukščiausiojo Teismo teisėjų bei Apeliacinio teismo pirmininko ir teisėjų – taip pat ir teisėjų garbės teismas.

Siūlymas Seimui pradėti apkaltos procesą konkrečiam asmeniui nesiejamas su šio statuto 239 straipsnio normomis.

239 straipsnis. Generalinis prokuroras, nustatęs, kad šio statuto 236 straipsnyje nurodyti asmenys yra įtariami padarę nusikaltimą, apie tai nedelsdamas praneša Seimui ir pateikia atitinkamą medžiagą.

Jei padaręs nusikaltimą įtariamas Respublikos Prezidentas, Seimas atlieka šio statuto 244 straipsnyje numatytus parengiamuosius apkaltos proceso veiksmus.

Išklausęs generalinio prokuroro pranešimą dėl kitų asmenų padaryto nusikaltimo, Seimas sprendžia, ar duoti sutikimą konkretų asmenį patraukti baudžiamojon atsakomybėn (šio statuto nurodyta tvarka), ar pradėti apkaltos proceso parengiamuosius veiksmus.

240 straipsnis. Teikiant kaltinimą dėl nusikaltimo padarymo, galioja baudžiamuosiuose įstatymuose nustatyti senaties terminai. Kitais atvejais jokie senaties terminai netaikomi, nepaisant to, kada buvo padarytas nusižengimas, kuriuo kaltinamas asmuo, tačiau tą nusižengimą tas asmuo turi būti padaręs, eidamas šio statuto 236 straipsnyje nurodytas pareigas.

241 straipsnis. Siūlymas pradėti apkaltos procesą turi būti pateikiamas Seimui raštu ir iniciatorių pasirašytas kaip teikimas, o Respublikos Prezidento siūlymas – kaip kreipimasis, kur nurodomas konkretus asmuo, jam formuluojamas kaltinimas, argumentai, svarbiausi faktai, įrodymai ar jų šaltiniai.

242 straipsnis. Paprastai siūlymas pradėti apkaltos procesą teikiamas Seimo sesijos metu. Seimo Pirmininkas arba jo pavaduotojas su šiuo siūlymu nedelsdamas supažindina Seimo narius ir ne vėliau kaip per savaitę sesijos metu arba per savaitę nuo sesijos pradžios pateikia jį Seimui svarstyti.

243 straipsnis. Seimas, išklauses 238 straipsnyje nurodytų iniciatorių ar jų atstovo siūlymą pradėti konkrečiam asmeniui apkaltos procesą, sudaro specialiąją tyrimo komisiją pateiktų kaltinimų pagrįstumui ir rimtumui ištirti bei išvadai dėl siūlymo pradėti apkaltos procesą parengti. Ši komisija savo darbe vadovaujasi šio statuto 37 skirsnio nuostatomis.

244 straipsnis. Specialioji tyrimo komisija sudaroma iš Seimo narių, apkaltos proceso iniciatorių atstovų ir teisininkų, dirbančių teisme, tardymo sistemoje ar prokuratūroje. Tokie teisininkai turi sudaryti ne daugiau kaip pusę komisijos narių. Dirbdami komisijoje, jie turi lygias teises su kitais komisijos nariais, tačiau privalo griežtai laikytis politinio nešališkumo principo. Komisijoje paprastai neturi būti daugiau kaip 12 narių. Komisijos narius pagal šio statuto 77 straipsnio principus siūlo Seimo dauguma bei mažuma ir apkaltos proceso iniciatoriai, kuriems paliekama teisė pasiūlyti 1/3 komisijos narių.

Sudarydamas komisiją, Seimas kartu paskiria jos pirmininką ir pavaduotoją, nustato tyrimo atlikimo terminus. Bent vienas iš komisijos vadovų turi būti teisininkas.

245 straipsnis. Seimo specialiosios tyrimo komisijos posėdžiai, susiję su apkaltos procesu, paprastai yra uždari. Apie tyrimo eigą spaudai ir kitoms masinės informacijos priemonėms praneša tik komisijos pirmininkas arba jo įgaliotas narys.

246 straipsnis. Specialiosios tyrimo komisijos posėdžiai protokoluojami. Juos rašo pagal teismo posėdžių protokolavimo pagrindines taisykles komisijos paskirtas sekretorius. Posėdžio protokolą pasirašo komisijos pirmininkas ir sekretorius.

Posėdžiuose išklausomi apkaltos proceso iniciatorių ir asmens, kuriam taikoma apkalta, (ar jų atstovų) paaiškinimai bei argumentai, apklausiami liudytojai, kurių sąrašas sudaromas pagal visų specialiosios tyrimo komisijos narių bei asmens, kuriam taikoma apkalta, pasiūlymus, renkami, tiriami ir vertinami kiti įrodymai bei įkalčiai, prireikus kviečiami ekspertai bei specialistai, diskutuojama. Posėdžiuose gali dalyvauti ir asmuo, kuriam taikoma apkalta, advokatas.

247 straipsnis. Liudytojai ir ekspertai kviečiami ir apklausiami pagal baudžiamojo proceso taisykles: jie įspėjami dėl atsakomybės už atsisakymą ar vengimą duoti parodymus ir už žinomai melagingus parodymus, o apie įspėjimą patvirtinama jų parašais. Apie liudytojų apklausą surašomas protokolai, kuris, liudytojui perskaičius, gali būti papildytas ar pataisytas ir po to turi būti liudytojo pasirašytas. Ekspertai savo išvadas pateikia raštu ir pasirašo.

248 straipsnis. Jeigu specialioji tyrimo komisija dauguma balsų pasiūlo, Seimas gali priimti nutarimą kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl išvados, ar Seimo narių ir valstybės pareigūnų, kuriems taikoma apkalta, konkretūs veiksmai neprieštarauja Konstitucijai.

249 straipsnis. Specialioji tyrimo komisija, baigusi tyrimą, surašo išvadą, kurioje išdėstoma:

1) kaltinimo esmė, nusižengimo padarymo vieta, laikas, būdai, motyvai ir kitos esminės aplinkybės;

- 2) nustatyti faktai ir įrodymai;
- 3) asmens, kuriam taikoma apkalta, paaiškinimai.

Jeigu pareikšti kaltinimai nepasitvirtina, tai nurodoma išvadoje ir kartu trumpai apibūdinami atlikti tyrimo veiksmai. Atsižvelgiant į tyrimo rezultatus, išvados pabaigoje konstatuojama, ar yra pagrindo pradėti apkaltos procesą Seime, ar tokio pagrindo nėra.

Išvada patvirtinti reikia daugiau kaip pusės visų komisijos narių balsų daugumos. Balsavimo rezultatai nurodomi posėdžio protokole. Patvirtintą išvadą pasirašo komisijos pirmininkas ar jo pavaduotojas.

Pagal patvirtintą išvadą komisija parengia Seimo nutarimo projektą.

250 straipsnis. Jeigu specialioji tyrimo komisija padaro išvadą, kad yra pagrindo pradėti apkaltos procesą Seime, ji turi suformuluoti konkrečius kaltinimus. Tai gali būti padaryta komisijos išvados pabaigoje arba atskirame dokumente.

Specialioji tyrimo komisija taip pat nusprendžia, kas komisijos vardu palaikys kaltinimą ir atliks kitas kaltintojo funkcijas Seime apkaltos proceso metu. Komisija gali paskirti iki 7 kaltintojų – Seimo narių. Jų pavardes ir įgaliojimus komisija praneša Seimui raštu.

251 straipsnis. Parengtą išvadą kartu su Seimo nutarimo projektu ir kitais dokumentais specialioji tyrimo komisija įteikia Seimo Pirmininkui, kuris teikia šiuos dokumentus svarstyti Seimui artimiausiame posėdyje.

40 skirsnis.

Apkaltos procedūra Seime

252 straipsnis. Tais atvejais, kai specialioji tyrimo komisija padaro išvadą, kad nėra pagrindo pradėti apkaltos procesą, Seimas svarsto išvadoje suformuluotų motyvų bei argumentų pagrįstumą ir sprendžia, ar pritarti šiai išvadai. Jeigu Seimas posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma patvirtina šią išvadą, laikoma, kad siūlymui pradėti apkaltos procesą yra nepritarta. Tuo pačiu pagrindu tam pačiam asmeniui kelti apkaltos bylą galima ne anksčiau kaip po 1 metų ir tik jei paaiškėjo naujų aplinkybių.

Jei Seimas nepatvirtina komisijos išvados, kad nėra pagrindo pradėti apkaltos procesą, jis turi nuspręsti, kam pavesti atlikti papildomą ar pakartotinį tyrimą – tai pačiai ar naujai specialiajai tyrimo komisijai.

253 straipsnis. Išklausęs specialiosios tyrimo komisijos išvadą, kad yra pagrindo pradėti apkaltos procesą, Seimas atlieka reikalingus tvarkomuosius veiksmus ir priima sprendimus, būtinus šiai procedūrai:

- 1) priima nutarimą pradėti Seime apkaltos procesą konkrečiam asmeniui;
- 2) nustato apkaltos proceso pradžią ne vėliau kaip po 15 dienų nuo nutarimo pradėti apkaltos procesą priėmimo ir numato posėdžių tvarkaraštį;
- 3) priima nutarimą pakviesti Aukščiausiojo Teismo pirmininką ar kitą šio teismo teisėją pirmininkauti šios procedūros posėdžiams, o kai apkalta taikoma Aukščiausiojo Teismo pirmininkui ar šio teismo teisėjui – pakviesti pirmininkauti Konstitucinio Teismo pirmininką ar kitą šio teismo teisėją;
- 4) prireikus paprašo Konstitucinio Teismo išvados apie tai, ar Seimo nario arba valstybės pareigūno konkretūs veiksmai prieštarauja Konstitucijai;
- 5) atlieka kitus reikalingus parengiamuosius veiksmus.

254 straipsnis. Paskirtą dieną Seime pradamas apkaltos procesas. Jam pirmininkauja Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar kitas šio teismo teisėjas arba Konstitucinio Teismo pirmininkas ar kitas šio teismo teisėjas. Nuo pirmojo iki paskutiniojo apkaltos proceso posėdžio turi

dalyvauti dar vienas Aukščiausiojo Teismo arba atitinkamai Konstitucinio Teismo teisėjas, galintis prireikus pavaduoti posėdžio pirmininką.

Paskelbus apkaltos proceso pradžią, šio proceso posėdžių metu Seimas tampa apkaltos institucija, kurioje nagrinėjimas vyksta pagal baudžiamojo proceso principus ir pagrindines taisykles, jeigu šis statutai nenustato kitaip.

Posėdžio protokolą pagal teismo posėdžių protokolavimo pagrindines taisykles rašo posėdžio pirmininko paskirtas sekretorius.

Apkaltos procesas Seime yra viešas. Jis gali būti transliuojamas per radiją ir televiziją.

255 straipsnis. Apkaltos procesas Seime susideda iš šių pagrindinių dalių: parengiamosios, tardymo, ginčų, asmens, kuriam taikoma apkalta, baigiamojo žodžio ir balsavimo dėl pateiktų kaltinimų.

256 straipsnis. Parengiamojoje posėdžio dalyje paskelbiama nagrinėjamos apkaltos bylos esmė, pristatomi asmenys, kuriam taikoma apkalta, kaltintojai, jų atstovai, paaiškinamos jų teisės ir pareigos, išklaunami jų prašymai ir priimami dėl jų sprendimai, išsiaiškinamos galimybės tęsti bylos nagrinėjimą.

257 straipsnis. Tardymas pradedamas balsu perskaitant kaltinimo medžiagą ir išklausančiam asmeniui, kuriam taikoma apkalta, paaiškinimus. Po to apklausiamas asmuo, kuriam taikoma apkalta, liudytojai, išklausomos ekspertų išvados, specialistų nuomonės, apžiūrimi įrodymai.

Iki tardymo pabaigos kaltintojai turi teisę tikslinti kaltinimo formuluotes, šalinti aptiktas jose technines klaidas. Patikslintos kaltinimo formuluotės raštu turi būti įteiktos asmeniui, kuriam taikoma apkalta, ir posėdžio pirmininkui, kuris nedelsdamas paskelbia jas Seimo nariams. Gavęs patikslintas kaltinimo formuluotes, asmuo, kuriam taikoma apkalta, ir jo gynėjas turi teisę pareikalauti pratęsti ar atnaujinti tardymą.

258 straipsnis. Ginčai – tai kaltintojo ir asmens, kuriam taikoma apkalta, ar jų atstovų kalbos bei replikos. Paskutinės replikos teisė visada priklauso gynėjui, o jeigu jo nėra – asmeniui, kuriam taikoma apkalta.

Pasibaigus ginčams, asmeniui, kuriam taikoma apkalta, suteikiamas baigiamasis žodis. Klausimai ir replikos šiuo metu neleidžiami.

259 straipsnis. Procesinius klausimus sprendžia posėdžio pirmininkas. Prireikus jis gali pasiklausti Seimo nuomonės ar prašyti pritarimo savo sprendimams. Tik posėdžio pirmininkui leidus, Seimo nariai gali klausinėti proceso dalyvius. Kalbėti dėl bylos esmės ar kitaip bandyti paveikti proceso eigą Seimo nariams neleidžiama, tačiau jie gali užprotestuoti posėdžio pirmininko atsisakymą leisti klausinėti ar skubotą sprendimą nutraukti apklausą ir balsavimu jį atmesti.

260 straipsnis. Asmuo, kuriam taikoma apkalta, turi teisę bet kurioje apkaltos proceso dalyje, tačiau tik iki balsavimo pradžios atsistatydinti iš pareigų ar atsisakyti Seimo nario mandato, pateikdamas dėl to pareiškimą raštu. Toks pareiškimas turi būti nedelsiant patenkintas. Tokiu atveju apkaltos procesas nutraukiamas ir tai įforminama Seimo nutarimu.

261 straipsnis. Po asmens, kuriam taikoma apkalta, baigiamojo žodžio prasideda baigiamoji teisenos dalis – slaptas balsavimas dėl pateiktų kaltinimo formuluočių.

Kiekviena kaltinimo formuluotė įrašoma į atskirą balsavimo biuletenį, kurio pavyzdį tvirtina Seimas. Jame po kaltinimo teksto įrašomi ir galimi alternatyvaus atsakymo variantai: „kaltinu“ („už“), „nekaltinu“ („prieš“). Prieš išdalijant biuleteniai sužymimi specialiu posėdžio pirmininko spaudu.

262 straipsnis. Balsų skaičiavimo grupė sudaroma pagal šio statuto 123 straipsnio reikalavimus.

Balsuojama už kiekvieną kaltinimo formuluotę atskirai. Balsuoja tik Seimo nariai.

Suskaičiavus balsus, posėdžio pirmininkas praneša balsavimo rezultatus dėl kiekvienos kaltinimo formuluotės atskirai.

263 straipsnis. Jeigu bent už vieną kaltinimo formuluotę balsuoja 3/5 visų Seimo narių, laikoma, jog asmuo Seimo yra pripažintas kaltu įvykdžius jam inkriminuojamą nusizengimą. Šiuo atveju, remdamasis balsų skaičiavimo grupės protokolu, posėdžio pirmininkas padiktuoja tokį įrašą posėdžio protokole:

„Atlikus apkaltos procedūrą Seime, balsų „už“,
 (data)
 „prieš“, t. y. visų Seimo narių balsų dauguma, pripažinta,
 kad pilietis
 (vardas, pavardė, pareigos)

 (įrašas pagal patvirtintos kaltinimo formuluotės tekstą)
 todėl nuo šios dienos, t. y., jis Seimo sprendimu yra
 (data)
 pašalintas iš pareigų (panaikintas jo Seimo nario mandatas).“
 Po to posėdžio pirmininkas šį įrašą pasirašo ir viešai paskelbia Seimo posėdyje.

264 straipsnis. Jeigu nė viena kaltinimo formuluotė nesurenka 3/5 visų Seimo narių balsų, laikoma, jog apkaltai Seimas nepritarė. Apie tai Seimo posėdyje viešai paskelbia posėdžio pirmininkas ir tai įrašoma posėdžio protokole.

Jei už kaltinimo formuluotę, atitinkančią baudžiamojo nusikaltimo požymius, balsavo mažiau kaip 3/5, tačiau daugiau kaip pusė visų Seimo narių, laikoma, jog Seimas duoda sutikimą patraukti konkretų asmenį, išskyrus Respublikos Prezidentą, baudžiamojon atsakomybėn.

265 straipsnis. Apkaltos proceso Seime posėdžių protokolus pasirašo posėdžio pirmininkas ir jo paskirtas posėdžių sekretorius.

Įrašai protokole dėl apkaltos proceso balsavimo rezultatų prilyginami Seimo nutarimams. Jie įsigalioja nuo paskelbimo ir turi būti tuoj pat vykdomi. Šie įrašai protokole, taip pat balsavimo rezultatai yra neskundžiami ir nebegali būti persvarstomi.

266 straipsnis. Kai Seimas konkretų asmenį apkaltos proceso tvarka pripažįsta kaltu, tas asmuo nuo to momento laikomas pašalintu iš pareigų arba netenka Seimo nario mandato. Jam už padarytus nusizengimus taip pat gali būti taikoma teisinė atsakomybė bendrąja tvarka.

Konstitucijos nustatytą neliečiamybės teisę praranda ir savo noru atsistatydinę iš pareigų arba atsisakę Seimo nario mandato asmenys, o už padarytus nusizengimus jiems taip pat gali būti taikoma teisinė atsakomybė bendrąja tvarka.

BAIGIAMIEJI NUOSTATAI

267 straipsnis. Visus Seimo veiklos procedūrinius klausimus, kurie nenumatyti šiame statute ir Lietuvos Respublikos įstatymuose, siūlo spręsti Seimo posėdžio pirmininkas. Toks sprendimas po trumpo posėdžio pirmininko motyvų išdėstymo priimamas be diskusijų balsavusiųjų Seimo narių dauguma.

268 straipsnis. Iki 1994 m. gruodžio 31 d. šio statuto pakeitimai ir papildymai priimami bendrąja tvarka pagal šio statuto V dalies reikalavimus.

Nuo 1995 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos Seimo statutas bei atskiri jo straipsniai gali būti naikinami, papildomi arba keičiami didesne kaip pusės visų Seimo narių balsų dauguma.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO PIRMININKAS

ČESLOVAS JURŠĖNAS
